A BUDAPESTI III. KERÜLETI MAGY. KIR.
ÁLLAMI FŐGIMNÁZIUM

≡ KILENCEDIK ≡

ÉVI ÉRTESÍTŐJE

1912—1913. TANÉV.

SZERKESZTETTE:

MORVAY GYŐZŐ DR.
IGAZGATÓ.

BUDAPEST, 1913.

BICHLER I. KÖNYVNYOMDÁJA
BUDAPEST, III., LAJOS-UTCA 94.

4021
1913

I.

Adatok az intézet történetéhez.

1. A tanévet 1912. aug. 30-án kezdettük. A fölvételi, javító, pótló, különbözeti és magánvizsgák aug. 30. és 31-én voltak.

A beiratások jun. 24. és 25-én, jul. 1-én és 2-án, szept. 1—3-án folytak. A rendes tanítás szept. 5-én ünnepélyes Veni Sanctével kezdődött, melyen az ifjúság és a tanári testület jelen volt.

Volt 1 párhuzamos osztály (I. B).

2. **Személyi változások.** A nm. vall. és közokt. Miniszter *Várdai Béla dr.* rendes tanárt a budapesti X. ker. tisztviselőtelepi főgimnáziumhoz, *Láng Gyula* helyettes tanárt két párhuzamos osztály megszünése miatt az intézetből a miskolci kir. kath. főgimnáziumhoz, *Osztrogonac Ferenc* helyettes tanárt pedig a privigyei áll. gimnáziumhoz helyezte át.

A Hgpr. Ő Em. *Láng Ernő* róm. kath. hittanár helyébe ebben az évben *Tichy Gyula dr.* hittanárt nevezte ki.

A budapesti gör. kath. Főtiszt. Esperesség *Varga Gyula* hitoktató helyébe *Ulicsák Béla* hitoktatót bízta meg a gör. kath. hittan tanításával.

Az óbudai ref. egyház a ref. hittan tanítására minden osztályban *Tari Imre dr.* ref. lelkészt rendelte ki, mely intézkedésével *Kontra Aladár* ref. lelkész hosszú és hasznos munkásság után az intézettől megvált.

A nm. V. K. M. gyakorló tanárokul alkalmazta Barthos Indár vezető tanár mellé *Koller Gusztáv* és Máté Lajos dr. mellé *Damián István* szakvizsgázott tanárjelölteket.

3. **Hivatalos látogatások.** *Boncz Ödön dr.* min. tan. és *Német Arthur dr.* min. fogalmazó december hóban a főváros által fölajánlott Határ-, Szőllő-, Viador-utca és Bécsi-út

közt fekvő terület megvizsgálása végett nevezett telket felülvizsgálta.

Erődi Béla dr. udv. tan. és tank. kir. Főigazgató okt. 18-án és nov. 13-án látogatta meg az intézetet.

Fest Aladár kir. tan. és tank. kir. Főigazgató jun. 5—10. napokon az érettségi szóbeli vizsgálatokon elnökölt.

Balogh Péter dr. tanár a közokt. tanács kiküldötte május hóban a magyar nyelv tanításának megfigyelése végett látogatott és a VIII. oszt. magyar vizsgán május 6-án elnökölt.

Strömpl János kebelbeli számtanácsos szept. 21-én az új leltári utasítás foganatosításának módját és a szertárakat vizsgálta meg.

Ott Ádám dr. pápai prelátus és buda-ujlaki plébános mint a Hercegprimástól kirendelt érseki biztos a róm. kath. hitoktatást szept. 27., márc. 21. és 28. ellenőrizte, május 5-én a VIII. oszt. vizsgán és a juniusi hittani osztály vizsgálatokon elnökölt.

Az óbudai ref. egyházközség megbízásából május 5-én *Bárány Pál* és *Bencz József* presbiterek a VIII. oszt. ref. hittanvizsgán elnököltek.

A budai izr. hitközség megbízásából május 5-én *Kiss Arnold dr.* főrabbi a VIII. oszt. izr. hittanvizsgán elnökölt.

Egyéb látogatások. *Papp Dezső* tanár szept. hóban megtekintette a természetrajzi fölszerelést és az ifjúság természetrajzi munkásságát.

Hittrich Ödön budapesti ev. főgimn. tanár okt. 12-én meghallgatta a görög nyelvi tanítást *Vértessy Dezső dr.* tanár óráin.

Papp Károly dr. debreceni egyetemi tanár nov. 10-én megtekintette az intézeti tanári könyvtárt.

Széchy Károlyné, egyet. tanár özvegye, aki férjének könyvtárát az intézetnek átengedte, febr. hóban megtekintette a tanári könyvtárt.

Hilkene Fülöp bpesti kereskedelmi iskolai tanár ápr. 1-én meghallgatta a II. osztály magyar nyelvi oktatását.

4. **Az igazgató** és az iskolaorvos a nm. V. K. M. rend. alapján egyes tanulókat otthonukban látogatták meg. Több-

ször megtekintette a Császárfürdő úszodájában gyakorló tanulókat, a III. ker. Torna- és Vívó egylet pályáján tartott versenyeket, a nagytétényi honv. lövőtéren tartott ifjúsági versenyeket. Ellátogatott az önképző, filológiai, zene és tornakör üléseire, az operai, népoperai és Nemzeti szinház ifj. előadásaira, továbbá az ifjúság külön tornázásához, skieléséhez, rodlizáshoz, footballozáshoz, úszáshoz és a jégpályára. Megtekintette a katonai kiképzést.

5. **Halál esetek.** Még az 1912. évi nagy szünidőben vesztettük el intézetünknek, egyik tanulmányaiban és magaviseletében legjobb *Gyárfás Sándor* VIII. oszt. tanítványát. Az

GYÁRFÁS SÁNDOR †
VIII. OSZT. T.

KÓTSY JÁNOS †
VII. OSZT. T.

ifjúság szeretett pajtásának sirjára koszorút tett. A másik szorgalmas és jó fiú, *Kótsy János* VII. oszt. t. már a mult évben volt kénytelen állandó betegsége miatt magántanulóvá lenni, őt még az év folyamán a halál elragadta közülünk.

Nyujtson vigaszt a mélyen megszomorodott szülőknek az is, hogy az elköltözöttek emléke nemcsak e pár sorban fog emlékezetünkben élni, hanem az ifjúság fogékony lelke is sokszor fog foglalkozni velök. Jó tanulókat vesztett el az iskola és igaz jó pajtásokat az ifjúság. Áldás és béke lengjen poraikon!

6. **Tanári értekezletek.** 1. *Alakuló:* 1912. aug. 30. —

2. *Első módszeres:* szept. 21. — 3. *Első ellenőrző:* okt. 23. — 4. *Második ellenőrző:* dec. 24. — 5. *Első osztályozó:* 1913. jan. 25. — 6. *Második módszeres:* febr. 15. — 7. *Tankönyvmegállapító:* febr. 15. — 8. *Harmadik ellenőrző:* márc. 14. — 9. *Éretts. v. előkészítő:* ápr. 10. — 10. *Rendkivüli:* (tanuló fegyelmi ügye): ápr. 22. — 11. *A VIII. oszt. osztályozó:* május 8. — 12. *Negyedik ellenőrző:* május 10. — 13. *Éretts. irásbeli vizsga:* május 24. — 14. *Éretts. szóbelit megelőző:* jun. 5. — 15. *Éretts. szóbeli záró:* jun. 12. — 16. *Ideiglenesen osztályozó:* jun. 12. — 17. *Véglegesen osztályozó:* jun. 19. — 18. *Évzáró:* jun. 28. — Összesen 18.

Iskolai ünnepek. 1912. okt. 4-én Ő cs. és kir. apost. Fölsége nevenapja. Ünnepi nagymise. — Okt. 6-án Aradi vértanuk emléknapja. Ünnepélyes gyászmise. — Okt. 31-én Az ev. és ref. tanulóknak a reformáció emlékünnepe. Istentisztelet. — Nov. 19-én megb. Erzsébet királynő emléknapja. — 1913. jan. Intézeti nyilvános hangverseny a segélyegylet javára. — Márc. 15-én A 48-as törvények megteremtésének emlékünnepe. — ápr. 11-én A 48-as törvények szentesitésének emlékünnepe. — Május 1-én Fák és madarak napja. — Jun. 8-án Koronázási évforduló. — Jun. 21. tornaverseny. — Jun. 29-én ünnepélyes Te Deum. — Az önképző-, a torna- és zenekör az ünnepélyek sikeréhez hozzájárultak.

8. **Vallásos gyakorlatok.** *a)* A róm. kath. ifjúság vasár- és ünnepnapokon *Thuróczy Kornél* irgalmas rendfőnök engedelmével a császárfürdői kápolnában hallgatott szent beszédet és szentmisét és végezte husvéti szent gyakorlatait. A szent gyónáshoz és az áldozáshoz négyszer járult a Ferencrendiek margitkörúti nagy templomában. Fogadja ezért az engedélyért az Irgalmasrend Főnöke és a Ferencrendi szerzetes rend az intézet köszönetét. Részt vettek a balázsoláson, hamvazáson, a húsvéti lelkigyakorlatokon és a rendes exhortációkon. A bérmálás szentségét 10-en vették föl. A budai Ifjúsági Mária Kongregációnak 8 tanuló tagja, egyéb kongregációnak 1, a szent Alajos-társaságnak 12, rózsafüzér-egyesületnek 3. Többen istentiszteletkor ministráns szolgálatot teljesítettek a kápolnában és az óbudai meg ujlaki templomok-

ban is. A hivatalos körmeneten is részt vettek. Ezeken a vallásos ájtatosságokon őrök a róm. kath. tanárok voltak.

b) A gör. kath. ifjúság a budapesti VII. ker. gör. kath. templomban járt istentiszteletre és katechizációra. Ünnepeit rendesen megtartotta.

c) A gör. kel. ifjúság a tabáni gör. kel. szerb templomban istentiszteletét, a II. kerületi főreáliskolában hittanóráit hallgatta.

d) Az ev. tanulók a rendes, vasárnapi és szombaton megtartott exhortációkon kívül résztvettek az okt. 31-én megtartott ref. emlékünnepen, amely alkalommal az erre jogosultak résztvettek az úr szent vacsorájában is. Négy evangelikus tanuló lett május 18-án megkonfirmálva és vett akkor egyuttal részt a szent vacsora szentségében. Örvendetes tényként említjük, hogy a III. ker. ev. egyház előljárósága és az intézet igazgatósága között létrejött megegyezés alapján a vallástani órákat délutánról délelőttre helyeztük át, ami kétségkivül a tanulókra nézve rendkívül előnyös.

e) A ref. ifjúság a III. ker.-i Kálvin-utcai ref. templomban hallgatta a vasárnapi istentiszteletet és exhortaciót. Voltak az ifjúság számára rendezett külön ifjúsági istentiszteletek esetről-esetre. Megtartották a reformáció emlékünnepét. Konfirmációban 7-en részesültek. Az oktatás az intézetben folyt.

f) Az unit. tanulók istentiszteletet a Koháry-utcai unit. templomban, az oktatást a Batthyány-utcai gyűjtő-iskolában nyertek.

g) Az izr. tanulók szombatonként, külön ifjúsági istentiszteleten vettek részt. Az imát énekkel kisérték. Exhortációban magyaráztuk a heti szentirási felolvasást. Konfirmációban heten részesültek. A budai talmudtóra bibliaelőadását 21 tanuló hallgatta. Az óbudait 12. Chanuka és purim ünnepein valamint a miniszterileg engedélyezett ünnepeken az ifjúság a rendes istentiszteletre jött el és a szent beszédeket meghallgatta. Az ifjúság szelleme jó, a vallásos érzés növekedőben van.

9. **Fegyelmi állapot.** Az ifjúság fegyelmi állapotának megóvásában az igazgatóság a tanári testülettel együttesen a

Rt. II. 13—18. §§. szerint járt el. Az idegen iskolákból bevándorló tanulókkal évenkint a legtöbb baj, hozzájárul a szülőknek nemtörődömsége, miáltal az idei fegyelmi állapot nem mondható kedvezőnek. Tetézi ezt az eredményt az intézet türhetetlen elhelyezése, az épület berendezése is. Így történt, hogy részint tolvajlás és csempészet, részint igazolatlan mulasztások miatt 4 tanulót kellett az intézetből csöndesen eltávolitani. A tanári testület, mely az ifjúsággal mind az iskolából, mind azon kivül, kirándulásokon, versenyeken és intézeti mulatságokon családias közvetlenséggel érintkezik, sajnálattal, de kényszerűségből zárta ki őket az iskola falaiból. Az iskolamulasztásoknak elejét vette az iskolaorvosnak pontos naponkinti ellenőrzése s a mulasztó tanulóknak gyakori meglátogatása. A szülők önkényes eljárása okozza az iskolakerülést és a fegyelem bontását. Jólehet az érdeklődés az iskola rend iránt emelkedett, mégis azt tapasztaljuk, hogy a legtöbb szülő csak a veszélybe került fiát megmenteni siet a tanárokhoz. Ebből a célból a tanári testület már ebben az évben azt a szokást honosította meg, hogy a szülőket jan. 8-tól febr. 1-ig és junius hóban nem fogadja, mivel az ebben az időben érdeklődő szülő már későn fordul tanácsért, fiát már meg nem mentheti. A tanév többi részében a testület mindenkor a legszivesebben ad fölvilágositást, útbaigazitásokat, sőt a szülő kérelmére megbizható akár intézeti, akár más instruktort. A szülők örömest vettek részt családjukkal az iskolai hangversenyen, tornaversenyen, licealis előadásokon s részint anyagi, részint erkölcsi tekintetben hozzájárultak azok sikeréhez.

10. **Körök.** Az intézeti Segitő-Egyesület, az Önképző kör, a Filológiai-, a Zene- és Testgyakorló kör célja, hogy a tanulókat az iskolán kivül álló egyletek szomorú és a tanulmányokra nézve káros befolyásától megóvják. A nm. V. K. M. újabb és szigorított rendelete kereken megtiltja az ifjúságnak az iskolánkivüli sportegyesületi tagságát. Ez a helyes intézkedés egyszer és mindenkorra megszünteti, hogy középiskolai tanuló idegen légkörben, a felnőttektől semmiképen sincs megvédve az erkölcsét veszélyeztető beszélgetéstől vagy tet-

tektől, oly korán világosítják föl nemi vagy társadalmi károkra nézve, hogy az ifjú és éretlen tanulóság nem tudja magát ellene fölvértezni. Az igazgató azonnal intézkedett, hogy a rendeletnek foganatja legyen. Fölszólította a kerületbeli köröket, hogy az intézet ifjait tiltsa ki helyiségeiből, a tanulóknak pedig szigorúan meghagyta, hogy semmiféle sportkörnek tagja ezentúl nem lehet. Tudomásunk szerint megszünt a nyilvános és más név alatt levő tagság.

A licealis előadások érdekességét emelte, hogy a nm. V. K. M. az intézeti szemléltető oktatás hasznosságára való tekintettel egy Pathé-féle *mozgóképeket* vetítő gépet adományozott, mellyel sikeresen működött, nemcsak a tanórákon, hanem a liceumban is. A filmeket szerződésileg a Pathé cégtől kölcsönöztük. Velük tanulságos és mulattató órákat szerezhettünk fogékony ifjainknak. Volt önálló nyilvános előadás, melyet egyes tanulók tartottak s melyekre a szülők nagy számban jelentek meg. A mult évben kezdeményezett ezen intézményünk még fejlődésben van. Egyrészt az anyagi rész a tanulókat terheli, másrészt az erkölcsi siker még késik; mivel sem a közönség, sem az ifjúság nincsen ez előadásokhoz hozzászoktatva, de már előre látható mily önérzetnevelő, buzdító és komoly tanulmányokra serkentő ez az intézmény. Azt hisszük, hogy a kezdeményezés nehézségén átesve és a liceális tökéletes fölszerelés minden előnyeit fölhasználva ezt is fölvirágoztathatjuk.

Följegyezhetőnek véljük, hogy a segítőegylet tőkéje a buzgó gyűjtés folytán e tanévben több mint 2000 koronával gyarapodott.

Az „Országos Magyar Szövetség“ 20 koronás pályadíja eredménytelen maradt.

A köri munkásság sikereit emelték: Kerékgyártó Árpád, Telbisz György, Máté Lajos dr., Vértessy Dezső dr., Olgyai Bertalan dr. tanárok és Neumer József tornatanító.

Ez évben alakult meg az intézet végzett tanulóinak szövetsége is, melynek jelentése a függelékben található.

11. **Tanárok tanulmányútja.** 1912. évi nagy szünidőben nagyobb tanulmányútat tettek: Morvay Győző dr. igazgató

(Wien-München-Nürnberg-Wien) művészeti, Alszeghy Zsolt dr. (Berlin, Hamburg) rajzoktatási és irodalomtörténeti, Kerékgyártó Árpád (Francia (Lourdes), Spanyolország, Északafrika) ethnografiai és természettudományi, Makoldy Viktor (Svájc) paedagógiai, Olgyai Bertalan (Bajorország) művészettörténeti tanulmányok végett.

12. **Hivatalos megbízatás** érte az igazgatót, akit a nm. V. K. M. az aradi főreáliskolához küldött ki éretts. elnökül. Miniszteri biztosként szerepeltek Sajó Sándor és Schuster Alfréd tanárok a nagyszebeni középiskolák érettségein, Máté Lajos dr.-t a budapesti Markovits gyorsíró- és gépíró szakiskola tanításának rendszeri s pedagógiai szempontból való megvizsgálására küldött ki.

13. **A tanárok társadalmi munkássága.** Anyagi és erkölcsi támogatást jelent ez az önzetlen munka, mely tudományos és társadalmi intézményeinken iparkodik lendíteni. Így a tanárság nemcsak szellemi erejével, hanem igen szerény fizetéséből, még anyagilag is hozzájárul a magyar kulturális és szociális élet föllendítéséhez. Tagsági díjak címén legalább is 800—900 koronát áldoztak. Az egyesületek, amelyeket támogattak a következők: Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület (2), Besztercebányai Madách-Társaság (1), Budai Kath. Kör (2), Budai Tornaegylet (1), Budapesti Rabsegélyző Egyesület (1), Budapesti Tanári Kör (7), Budapesti Kath. Tanári Kör (5), Délmagyarországi Kulturegyesület (1), Erdélyi Múzeum-Egylet (1), Ferencvárosi Torna Club (1), Hunyadm. Tört. és Régészeti Társaság (1), Irodalomtörténeti Társaság (9), Kath. Tanáregyesület (7), Kath. Tanoncvédőegyesület (1), Közkórházi Orvos-Társaság (1), II. ker. Társaskör (1), III. ker. Egy. Polg. Kör (2), III. ker. zenekör (1), VI. és VII. ker. óvódaegyesület (1), Magyar Nyelvtud. Társaság (3), Magy. Orsz. Tornatanítók Egyesülete (1), Magyar Néprajzi Társaság (1), Magyar Paed. Társ. (5), Magy. Tört. Társaság (2), „Művészház“ műv. Egyesület (1), Néprajzi Társaság (1), Kath. Népszövetség (4), Orsz. Középisk. Tanáregyesület (7), Orsz. Kertészeti Egyesület (1), Orsz. Képzőművészeti Társulat (2), Orsz. Közegészségügyi Egyesület (1),

Orsz. Lövészbizottság (1), Orsz. Magyar Gyorsíróegyesület (1), Orsz. Patronázs Egyesület (1), Orsz. Rabbiegyesület (1), Óbudai Tornaegylet (1), „Pannonia“ Evezős Egylet (3), Pesti Kath. Kör (1), Philológiai Társaság (4), Rákóczi Kollégiumi Ifjúsági Segélyezési Egylet (1). Rózsadombi Szépészeti Egyesület (1), Sevecz Achim jótékonysági egyesület (1), Szakiskolai Tanárok Orsz. Egyesülete (1), Szent Alajos társaság (1), Szent István-Társulat (3), Székesfehérvári kath. kör (1), Urak Mária Kongregációja (4), Természettudományi Társaság (3).

Az intézet maga is részint előfizetés, részint tagsági díj címén segíti a következő tudományos egyesületeket: 1. Erdélyi Múzeumegyesület. 2. Földrajzi Társaság. 3. Földtani Társaság. 4. Irodalomtörténeti Társaság, 5. Iparművészeti Társaság. 6. Kath. Tanáregyesület. 7. Képzőművészeti Társulat. 8. Magy. Nyelvtud. Társaság. 9. Magyar Néprajzi Társaság. 10. Magy. Paedagogiai Társaság. 11. Magyar Társadalomtudományi Társ. 12. Magy. Tud. Akadémia. 13. Magy. Tört. Társulat. 14. Országos Képzőművészeti Társulat. 15. Orsz. Középiskolai Tanáregyesület. 16. Philologiai Társaság. 17. Statisztikai Hivatal. 18. Szent István-Társaság. 19. Társadalomtud. Társaság. 20. Tanszermúzeum. 21. Természettudományi Társaság. Az intézet külső munkássága, a DMKE segítségével alapított és az AMKE által folytatott Munkásgimnázium megalkotása, ez évben szünetelt.

14. **Adományok.** A tanári és ifjúsági könyvtár gyarapodásához újból nagyobbszerű adománnyal járult *Berczik Árpád* min. tanácsos és író, *Hampel Antal* oszt.-tan., továbbá *Ott Ádám dr.* pápai prelátus, akik számos tudományos és szépirodalmi művel gazdagították könyvtárainkat. Amennyiben az adomány az 1912. évi decemberi illetőleg az 1913. évi juniusi leltárzárlat előtt jutott birtokunkba, az adományt a szertári gyarapodás kimutatásában egyenkint köszönettel nyugtázzuk.

15. **Az ifjúság külső munkássága.** Ezuttal újból jegyezhetjük föl intézeti ifjúságunk iskolán kívüli munkásságából azt a jeles körülményt, hogy az előző évekhez képest nagyobb számmal vettek benne részt. 1. A „Juventus“ c.

latin ifjúsági hetilapnak majdnem minden számában megjelent egy-egy cikkecske egy-egy növendékünktől. IV. osztály összesen 17 cikket írt. Bozóky Lajos 1, Kovács Jenő 3, Mittelmann Béla 1, Pausz László 1, Schneider Lajos 1, Sziklai Ferenc 6, Tucker Jenő 6, Weiss Vilmos 1, Wielatz Rezső 1, Zucker Lajos 1 cikket. Ezzel is bizonyítani óhajtjuk ennek a lapnak hasznos voltát, mely az iskolán belül is föl tudja ébreszteni a klasszikus tudás iránti szeretetet és lelkesedést. — 2. Az ifjúság munkássága a liceális előadások keretében: Simonyi-Semadam Sándor VI. oszt. tan. a Balatonról, Szeniczei Lajos V. oszt. tan. a rádiumról. A befolyt jövedelem a segély- és fölolvasóalapra könyveltük el. — 3. Nagy érdeklődés mutatkozott a szinházi és operai előadások iránt s az ifjúság tömegesen tekintette meg a Nemz. Szinház klaszszikus ciklusát, az Opera és Népoperában az előadásokat (Bánkbán, Kegyenc, görög tragédiák, Paolo és Francesca, Cremonai hegedűs, Toldi szerelme, A csavargó és a királyfi, Tavasz, A bolond, Fidelio, Mignon, Furulyás Jancsi, Troubadur).

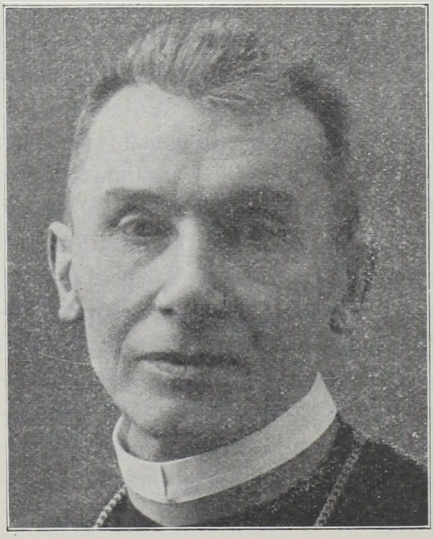

OTT ÁDÁM Dr.

16. **Kedvezmények.** Az ifjúság zenei műveltségének ápolására a nm. V. K. M. által meghonosított szimfonikus hangversenyeken rendkívüli mérsékelt áron a legelső külföldi és hazai zeneszerzők műveit élvezhette. A Nemzeti Szinház, a m. kir. Opera, Népopera ifjúsági előadásaira kedvezményes árú jegyek állottak az ifjúság rendelkezésére. Azon-

kívül ugyancsak ezek az intézmények és a Vígszinház ünnepélyes előadásokon kívül bármelyikre kedvezményes helyárakat biztosított az ifjúságnak. Az idén lépett e jótéteményezők sorába a Beketow-cirkusz, amely szombatonkint a tanuló ifjúság számára ifj. előadásokat rendezett. A Műcsarnok, a Magy. Társ. Egyesület, a Szabad Liceum, az Egyetemi, a Magy. Tud. Akad., a Nemzeti Múzeum, a Fővárosi, a Statisztikai és az Iparművészeti könyvtárak az idősebb ifjúság számára nyitva állottak. A Császárfürdő igazgatósága ismét 1000 db mérsékelt árú fürdőjegyet adományozott az ifjúság céljaira.

17. **Gyűjtés.** Az ifjúság körében a József főherceg Szanatóriumegyesület javára folyt gyűjtés. Saját Segítő egyesületének alaptőkéjét Máté Lajos dr. ügybuzgósága több mint 2000 koronával öregbítette.

18. **Az évzáró vizsgákat** jun. 12—24. időközben tartottuk meg. Az írásbeli és szóbeli magánvizsgákat jun. 14—17. napokon. Az érettségi írásbeli vizsgákat május 19—21. és a szóbelit jun. 5—10 napokon.

A tanévi munkásságot junius 29-én ünnepélyes hálaadó Te Deum zárta be.

Általános érdekű rendeletek és átiratok.

1911—12. tanévre.

Komáromi fg. 148. Elküldi a ker. tornaverseny oklevelét és érmeit. (866.)

H. M. 48624. Pályázat a honv. hadapródiskolába. (881.)

M. 71497. Történeti szünidei tanfolyam. (884.)

H. M. 48868. Pályázat a mährisch-weiszkircheni közös lovassági s a traiskircheni tűzér hadapródiskolába. (885.)

M. 65009. Löwenberg-féle ö. d. (887.)

M. 66142. Pályázat a budapesti állami horv.-szlav. internátusba. (888.)

M. 67501. Székesfővárosi br. Eötvös József ö. d. (889.)

M. 69949. Igazgató szünidei szabadsága. (897.)

Föv. 71843. Pályázat a ker. akad. fővárosi alapítványi helyekre. (899.)

M. 36. Pályázat a Ferenc József internátusba. (916.)
M. 66156. Pályázat az erzsébetvárosi középiskolai internátusba. (917.)
M. 65146. Pályázat a prém. kan. rend kassai konviktusába. (918.)
M. 49301. A rajzoktatás előmozdítása az O. Magy. kir. Képzőművészeti Főiskola révén. (919.)
H. M. 48868. Pályázat a cs. és kir. közös hadapródiskola al. helyeire. (928).
Sarajevo fg. A nagy kirándulás ügyében. (937.)
M. 75906. Mária Terézia ö. d. pénzügyi hivatalnokok gyermekei részére. (959.)
M. 85003. Az intézet fegyelmi szabályok jóváhagyása. (1098.)
M. 99608. Osztrogonacz Ferenc hely. tanár áthelyezése a privigyei kath. főgimnáziumhoz. (1112.)
M. 106863. Láng Gyula hely. tan. áthelyezése a miskolci kir. kath. főgimnáziumhoz. (1124.)
III. ref. egyh. 68. Tari Imre dr. ref. hitoktató küldetése. (1126.)
Hgpr. 5605. Tichy Gyula róm. kath. hitoktató küldetése. (1144.)
Tanszermuz. 2018. Tanszerfölszerelési jegyzék küldés. (1126.)

1912—13. tanévre.

M. 110815. Hitoktatók fizetésének rendezése. (39.)
M. 84416. Malártsik Lajos gyak. tan. beosztása Olgyai Bertalan dr. mellé. (42.)
M. 113613. Damián István gyak. tan. beosztása Máté Lajos dr. mellé. (42.)
M. 96979. Várdai Béla dr. félévi szabadsága. (48.)
F. 423. Rajz és torna mentességek. (106.)
M. 3968. Gyüjtés az Orsz. Gyerm. Szanatórium javára. (107.)
M. 121561. Révai nagy lexikon megküldése. (112.)
F. 499. Közuti Vas. Társ. a Lánc- és Margithídon kedvezményes közlekedést engedélyez. (138.)
F. 1052. Decemberi érettségi vizsga. (207.)
M. 121567. Párdányi Emil dr. újabb alkalmazása. (214.)
M. 94458. Nagy tanulmányi kirándulás jóváhagyása. (215.)
M. 126622. Igazolványos altisztek katonai okmányának alkalmaztatások esetén beszerzése. (217.)

M. 129717. Játékdélutánok elrendelése. (218).
M. 79101. Schweiger József cég ötévi kitiltása. (219.)
Hung. f. — Kedvezményes fürdőjegyeket ad. (223.)
M. 138423. Hatos I. vívómester ajánlása. (227.)
M. 119868. Orosz-féle ö. d. (234.)
M. 140867. budai Mária Terézia-féle ö. d. (242.)
M. 144383. Váci püspöki ö. d. (247.)
M. 140871. Győri árva alapítv. ö. d. (248.)
M. 140868. Besán-féle ö. d. (249.)
M. 14069. Kincstári Mária Terézia-féle ö. d. (250.)
M. 148570. Vass Árpád rend. tan. visszahelyezése. (258.)
M. 148171. Ágner Lajos dr. rend. tan. visszahelyezése. (259.)
M. 141514. Bibics-féle ö. d. (263.)
M. 141508. Adamovics-féle ö. d. (264.)
M. 117142. Az új reáliskolai tanterv megküldése. (268.)
M. 152343. Vetítő mozi-gép adományozása. (301.)
Bp. áll. tk. 2397. Pályázat nevelői állásra. (302.)
M. 140870. Határőrvidéki ö. d. (305.)
M. 141511. Cserney-féle ö. d. (306)
F. 1597. Katonai kézikönyv az ifj. katonai kiképzéséhez. (308.)
F. 1672. Intézeti jótékony mulatságok engedélyezése. (313.)
Mac. A tanuló ifjúság használhatja a Margitszigeti jégpályát. (319.)
F. 1724. Karácsonyi szünidőről. (323.)
M. 151927. Kronheim-féle ö. d. (324.)
M. 161873. Koller Gusztáv gyak. tan. beosztása Barthos Indár rendes tanár mellé. (336.)
M. 121569. Tichy Gyula dr. róm. kath. hittanár elfogadása. (338.)
M. 152333. Az igazgató útján fölajánlott Schönherr-emlékkönyv 250 példányának elfogadása. (349.)
Főv. 342. Plattschläger Mihály-féle ö. d. (342.)
Honv. ker. p. 5043. Katonai kézikönyv az ifj. számára. (361).
M. 117686. Tari Imre dr. ref. hitoktató elfogadása. (366.)
Ericson Eh. Adomány a fizikai szertár javára. (384.)
Főkap. 61195. A jégpálya engedélyezése. (385.)
Orsz. M. Szöv. 20 K-ás pályázat hazafias értekezésre. (401.)

M. 164542. Várdai Béla dr. áthelyezése. (481.)
M. 5515. A kivándorlók följelentése. (436.)
M. 85450. A lelkigyakorlatok rendje. (437.)
F. 2262. Febr. 1. szünnap. (438.)
M. 720 eln. Jelentés az iskolaorvosi intézményről. (439.)
M. Alszeghy Zsolt dr. rendes tanári kinevezése. (440.)
M. 410. Az igazgató intézkedési joga az általános sztrájkkal szemben. (478.)
M. 172329. Gervay-féle ö. d. (483.)
Főv. 5254. Rózsa-féle ö. d. (484.)
M. 155956. Az ifjúság idegen sportkörök tagja nem lehet. (485.)
Főv. 1617. Kutassy-féle ö. d. (491.)
M. 104543. A V. K. M. köszönete az igazgatónak a Dent-féle könyvek 6 évi intézése miatt. (492.)
M. N. Muz. 72. Köszöni az intézeti érmek elküldését. (503.)
Főv. 4367. Gaál-féle ö. d. (517.)
M. 138819. Pálffy-féle isk. ö. d. (518.)
F. 2033. Gyermektanulmányi kongresszus. (519.)
M. 156356. Jelentés a biologiai gyakorlatokról. (529.)
M. 882222. A III. ker. Torna- és Vívóegyletnek 600 kor. engedélyez.

II.

A testület.

I. Igazgató.

Morvay Győző dr. Tanította a bölcsészetet a VIII. oszt.-ban. Heti óráinak száma 3. Tanít 27 éve. (1902. év óta működik az intézetnél.)

II. Rendes tanárok.

1. ***Alszeghy Zsolt dr.,*** a III. osztály főnöke. Tanította a magyar és latin nyelvet a III., a magyart a VII., a németet a VIII. osztályban heti 16 órában. Tanít 3 éve. (1911.)

2. ***Ágner Lajos dr.,*** Tanította a magyar nyelvet az V.,

a latint a VII., a történelmet a III., görögpótlót a VII., szépírást a II. osztályban heti 15 órában. Tanít 10 éve. (1907.)

3. ***Barthos Indár,*** a tanári könyvtár-, a történelmi-, érem- és néprajzi szertár őre. Vezető tanár. Tanította a történelmet a IV., VI., VII., VIII. oszt.-ban, földrajzot az I. B) oszt.-ban. Heti óráinak száma 15. Tanít 10 éve. (1909.)

4. ***Frank Ferenc,*** a természettani szertár őre, a VIII. oszt. főnöke. Tanította a számtant a II., a mennyiségtant a IV., VI. és VIII., a természettant a VIII. osztályban. Heti óráinak száma 17. Tanít 2 éve. (1911.)

5. ***Kerékgyártó Árpád,*** a természetrajzi, földrajzi és kirándulási szertár őre. Vezető tanár. Tanította a természetrajzot I. A), I. B), II., IV. és V., a földrajzot a II. oszt.-ban. Vezetett 1 játékdélutánt és a növénytani és állattani gyakorlatot. Heti óráinak száma 15 és 4 óra gyakorlat. Tanít 8 éve. (1906.)

6. ***Makoldy Viktor,*** a VII. oszt. főnöke. Tanította a számtant az I. A) és III., a mennyiségtant az V. és VII., a természettant a VII. oszt.-ban. Heti óráinak száma 17. Tanít 8 éve. (1905.)

7. ***Máté Lajos dr.,*** a Segítő Egyesület pénztárosa, a II. oszt. főnöke. Vezető tanár. Tanította a magyar és latin nyelvet a II., s a latin nyelvet a VIII. oszt.-ban. Heti óráinak száma 15. Tanít 17 éve. (1908.)

8. ***Mátrai Vilmos,*** a rajzszertár őre. Tanította a rajzoló geometriát a I. A), II. és IV., a görögpótló rajzot az V., VI., VII. és VIII. oszt.-ban. Heti óráinak száma 16. Tanít 13 éve. (1904.)

9. ***Olgyai Bertatan dr.,*** az ifj. könyvtár őre, a IV. oszt. főnöke. Vezető tanár. Tanította a magyar és latin nyelvet a IV., a görögpótló irodalmat a VIII., a magyar nyelvet a VIII. oszt.-ban. Heti óráinak száma 15. Tanít 17 éve. (1909.)

10. ***Sajó Sándor,*** az I. A) oszt. főnöke. Vezető tanár. Tanította a magyar és latin nyelvet az I. A), a magyar nyelvet (és egy ideig a görögpótló irodalmat) a VI. oszt.-ban. Heti óráinak száma 14. Tanít 22 éve. (1903.)

11. ***Schuster K. Alfréd,*** az V. oszt. főnöke. Vezető tanár. Tanította a német nyelvet az V., a latin nyelvet az V. és VI. oszt.-ban. Heti óráinak száma 14. Tanít 19 éve. (1903.)

12. ***Simon S. Miklós,*** az I. B) oszt. főnöke. Értekezleti jegyző. Tanította a magyar nyelvet, a latin nyelvet és a földrajzot az I. B) oszt.-ban. Heti óráinak száma 14. Tanít 9 éve. (1911.)

13. ***Telbisz György,*** a kémiai szertár őre. Tanította a számtant és a rajzoló geométriát az I. B), a földrajzot és a rajzoló geométriát a III., a természetrajzot a VI. osz.-ban. Vezette a kémiai gyakorlatot. Heti óráinak száma 14. Tanít 31 éve. (1911.)

14. ***Tompa Béla dr.,*** a VI. oszt. főnöke. Tanította a szépírást az I. A), a német nyelvet a III., VI. és VII. oszt.-ban. Heti óráinak száma 14. Tanít 5 éve. (1909.)

15. ***Vass Árpád.*** Vezető tanár. Tanította a görög nyelvet a VII., a történelmet az V., a görögpótlót az V. és VI., a szépírást az I. B) oszt.-ban. Heti óráinak száma 16. Tanít 15 éve.

16. ***Vértessy Dezső dr.,*** a filologiai múzeum őre, a Filologiai Kör vezetője. Tanította a görög nyelvet az V., VI. és VIII. oszt.-ban. Heti óráinak száma 14. Tanít 11 éve. (1906.)

III. Tornatanító.

Neumer József tornatanító, a Testgyakorlókör tanár elnöke, a tornaszertár őre. Tanította a tornát az összes oszt.-ban. Heti óráinak száma 18. Vezetett 5 játékdélutánt. Tanít 6 éve. (1911.)

IV. Gyakorló tanárok.

1. ***Damián István,*** szakvizsgás tanárjelölt, beosztva magyar nyelvből Máté Lajos dr. vezető tanár mellé. Tanította a magyar nyelvet a II. osztályban február 3-tól.

2. ***Koller Gusztáv,*** szakvizsgás tanárjelölt, beosztva a történelem és földrajzból Barthos Indár vezető tanár mellé. Tanította a történelmet a VI. és földrajzot az I. A) oszt.-ban február 1-től.

V. Hitoktatók.

1. ***Edelstein Bertalan dr.,*** budai rabbi. Tanította az izr. hittant az I—VIII. osztályban heti 16 órában, 2 óra exhortáció, (1906.)

2. *Józan Miklós*, unit. hitoktató. Tanította az unitárius hittant heti 2 órában. (1904.)

3. *Mohr Henrik*, ág. ev. lelkész. Tanította az ág. ev. hittant. Heti óráinak száma 8. (1909.)

4. *Nedelkovics Vazul*, főesperes, gör. kel. hitoktató. Tanította a gör. kel. hittant heti 2 órában. (1904.)

5. *Tari Imre dr.*, ref. lelkész. Tanította a ref. hittant az I—VI. oszt.-ban. Heti 8 órában. 1 óra exhortáció. (1909.)

6. *Tichy Gyula dr.*, róm. kath. hittanár. Tanította a róm. kath. hittant. Heti óráinak száma 16. 2 óra exhortáció. (1912.)

7. *Ulicsák Gyula*, gör. kath. hitoktató. Tanította a gör. kath. hittant heti 2 órában. (1912.)

VI. Egészségtanár és iskolaorvos.

Párdányi Emil dr. Tanította az egészségtant a VIII. oszt.-ban 1912. febr. 1-ig, VII. oszt.-ban 1912. febr. 1-től heti 2 órában. Elfoglaltság 32 óra. (1906).

VII. Katonai kiképzők.

Pogány Géza százados. (1908.)

Milesz István főhadnagy. (1910.)

VIII. Rendkívüli tanárok.

1. *Altenburger János*, okl. zenetanár. Tanította a zongora, hegedű, cello és tárogató zenét, vezette a zenekari kiképzést heti 4 órában. (4 év.) (1909.)

2. *Lenz Ferenc*, okl. énektanító. Tanította az éneket és vezette a zenekari munkásságot heti 3 órában. (5 év.) (1908.)

IX. Pedellus.

Szentesi Mihály. Fölesküdt rendes szolga. (28 év.) (1905.)

X. Szolgák.

Makrai Boldizsár, napidíjas iskolaszolga, fütő. (3 év.) (1910.)

Szémiller János, napidíjas iskolaszolga. (6 év.) (1908.)

Az intézetben működött tanerők:

1902. Kecskóczi Ödön †, Marót Gyula, Császár Ernő, Beck Károly, Sagmüller József, Adler Illés dr., Martin Gyula.
1903. Palágyi Menyhért dr., Lehr András, Walter Vilmos, Szemkő Aladár.
1904 Balázs István dr., Szidarovszky János, Radich Gyula, Reif Pál, Csernay József, Fallenbüchl Tivadar, Balázs Endre dr.
1905 Goldziher Károly dr., Kéki Lajos dr., Kmetykó János, Latkóczy Mihály †, Fludorovics Zsigmond, Melles Emil.
1906. Szabó István, Szalkay Alfonz, Bussay Tivadar, Bogojevics Ghenadin, Kiss Arnold dr., Fridl Frigyes.
1907. Munkácsi Kálmán dr., Thym Adolf.
1908. Pinkert Ede dr. †, Riesz Frigyes dr., Harsányi Lajos, Bohdaneczky Imre, Erdész Ernő, Grajfel Béla, Nagy János, Vallentinyi Aladár, Zékány Gyula, Bálint Antal, Eskenázy Licco, Pastinszky János.
1909. Jaeger Imre, Danielisz Sándor, Kuncze Géza.
1911 Baciu János, Holzträger Frigyes dr., Kökény Ferenc, Nagy Sándor, Wieser István, Boksai János.
1912. Kontra Aladár, Láng Gyula, Varga Gyula, Várdai Béla dr.

A tanárok irodalmi és művészi munkássága.

Morvay Győző dr.: Cikkeket és birálatokat írt a „Magyar Középiskolába“, az „Irodalomtörténetbe“, a „Nagy Lexikonba“, „Phil. Közlönybe“ „A Cél“-ba és az „Ifjúsági Testnevelésbe.“

Alszeghy Zsolt: a M. Tud. Akadémia Régi Magyar Könyvtár c. vállalatában sajtó alatt van két kötete *(Illei János Tornyos Pétere; Csiksomlyói iskoladrámák;)* cikkeket és ismertetéseket írt az Egyetemes Philologiai Közlönybe, Budapesti Szemlébe, Magyar Középiskolába. A Magyar Kultura belső munkatársa. Sajtó alá kész: *Petőfi és az ötvenes évek lírája.* Előadást tartott a P. M K. E. meghívásából Nagyszombatban a Szabadság költészetéről.

Ágner Lajos dr.: Az „Irodalomtörténeti Társaság“ pénztárosa. Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta a Madzsar Gusztáv szerkesztésében Szegeden megjelenő Irodalmi Segédkönyvek c. sorozatos füzetek közül a következő füzeteket: 1. Kisfaludy

K. víg elbeszélései. 2. gr. Gradányi József: Egy falusi nótárius budai utazása. 3. br. Eötvös József: A falu jegyzője. 4. Szerkeszti, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátja a Révai kiadásában megjelenő Olcsó Jókainak Március 15. c. kötetét. Cikkei: Művelődéspolitikai törekvések Japánban. (Magy. Paed. 1913. V.) A kinai iskolák reformja. (Magy. Paed. 1913. V.) Hibák a tanító egyéniségében. (Magy. Paed. 1913. IV.) Ismertette az Izr. Magy. Ir. Társulat évkönyvét. (Irodalomtörténet 1913. IV.) Bírálatot irt Pintér Jenő: A magyar irodalom története Bezsenyei Gy. fellépésétől Kazinczy haláláig c. művéről. (Prot. Szemle 1913. V.) Mussuhito japán császár mint költő. (Kultúra 1912. XI.) Kina és Japán kultúrviszonyai az újabb irodalom világánál. (Kultúra 1912. XVII—XXI.) A kereszténység Japánban. (Kultúra 1912. XXII—XXIV.) A gésák világa. (Kultúra 1912. IX.) Sajtó alá készen: A kinai nép vallása.

Barthos Indár: fölolvasott „I. Napoleonról", a Szabad Liceumában.

Mátrai Vilmos: a „Művészház" alapító tagjai festményeiből kiállitást rendezett a budai Császárfürdőben. „Virágoskert" című olajfestményét téli és három rézkarcát a Műcsarnok tavaszi tárlatán. Az intézet tanácskozó terme részére megfestette dr. Pinkert Ede elhunyt kartársunk arcképét.

Kerékgyártó Árpád: Cikkeket irt a Magyar Középiskolába. Előadásokat tartott a Kath. Tanáregyesület közgyülésén „A tanulmányi kirándulások"-ról, ezenkívül az Egyetemi Kongregáció Paed. Szakosztályában, a budapesti Kath. Tanári Körben, az intézeti Liceumban, a Kath. Leányegyesületben, a Központi Legényegyesületben, a Váci és az Istenhegyi Szabad Liceumban.

Lenz Ferenc: „Dódi" ifjusági énekes bohózat 1 felvonásban. (Szöveg és zene. Először adták a Honvéd-utcai polgári fiú iskolában, 1913. II. 2.) „Jogot a nőknek!" operette 3 felvonásban. (Szöveg és zene. Először adták az Ujpesti Népszinházban, 1913. IV. 29.) „A zongora története." (Tanulmány.) Bevezető előadásokat tartott a III. ker. Szabad liceum

népszerű hangversenyén. Szerzett egy prologot, cabaret dalokat és két betétszámot Anatole France egy vígjátékához.

Makoldy Viktor cikkeket írt az Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közlönybe, Szakoktatásba és napilapokba.

Dr. Máté Lajos szerkesztette a „Gyorsírászati Lapok"-at.

Sajó Sándor cikkeket, tudósításokat írt az Orsz. Középiskolai Tanáregyesületi Közlönybe, könyvismertetést az Irodalomtörténetbe, elbeszélést a Vasárnapi Ujságba, költeményeket a Diáknaptárba, a Budapesti Hirlapba, Az Érdekes Ujságba és más lapokba. *Dacos magyarok* c. szatirája jutalmat nyert a debreceni Csokonai-Kör pályázatán; *Vagyunk még magyarok* c. költeményét a Magy. Tud. Akadémia a Farkas-Raskó-jutalommal tüntette ki. Fölolvasást tartott a debreceni Csokonai-Körben.

Simon S. Miklós: Előadott a főgimn. Szabad Liceumában Arany balladáiról, az egyetemi hallgatók Mária Kongr. pedagogiai szakosztályában „Mit olvas a mai diák?" cimmel.

Dr Vértesy Dezsőtől megjelent: Anthologia az ujkori görög nép költészetéből. — Cikkek folyóiratokban.

III.

Végzett tananyag.

I. A) és I. B) osztály.

Osztályfőnökök: az A) osztályban ***Sajó Sándor,*** a B)-ben ***Simon S. Miklós.***

Róm kath. Vallástan. Heti 2 óra. Hitágazatok, Isten tíz parancsolata; az anyaszentegyház öt parancsolata. A bűn. Szentségek. Szentelmények. Imádság. Tanította: *Tichy.*

Gör. kel. vallástan. Heti 2 óra. Tanította: *Nedelkovics.*

Ágost evang. vallástan. Heti 2 óra. Tanította: *Mohr.*

Ref. vallástan. Ótestamentum. Heti 2 óra. Tan.: *Tari.*

Izr. vallástan. *a)* Bibliai történet: A világ kezdetétől a honfoglalásig. *b)* Bibliai szemelvények: Mózes II. k. 3.,

19., 20., 31., 32., 84. fejezetei. *c)* Imakönyv: Hétköznapi imák. Tanította: *Edelstein.*

Magyar nyelv. Heti 5 óra. Olvasmányok: Népmesék és regék; hún mondák: Árpádházi mondák, főleg szent László-legendák; görög regék: lírai és kisebb elbeszélő költemények a nép- és műköltészetből. Értelmes olvasás, tartalmi magyarázatok. Versszavalás. A mondat és részei, beszédrészek, a magyar hangrend, helyesirási szabályok. 15 iskolai dolgozat.

Tanította: az A) osztályban *Sajó,* a B)-ben *Simon.*

Latin nyelv. Heti 6 óra. Geréb-Mórvay: „Kis latin nyelvkönyv" 25 fejezete, latinról magyarra és magyarról latinra. Az olvasmányok nyelvi anyagának földolgozása és gyakorlása. Néhány *Colloquium,* a *Lupus et agnus* c. mese és a *Diffugere nives* . . . kezdetü dal könyv nélkül is. Az olvasmányok alapján: a hangsúlyos olvasás, a névragozás, a legfontosabb nemi szabályok, a melléknév fokozása; a számnevek, névmások és határozószók főbb alakjaiban, az igék cselekvő alakjának indicativusa, a *sum* ige. Tárgyi szócsoportok alkotása. A nyelvtani ismeretek gyakorlására 15 dolgozat. (Fordítások.)

Tanította: az A) osztályban *Sajó,* a B)-ben *Simon.*

Földrajz. Heti 3 óra. Földrajzi alapfogalmak. A magyar királyság részletes és összefoglaló leírása. Térképvázlatok.

Tanította: az A) osztályban *Barthos,* a B)-ben *Simon.*

Természetrajz Heti 2 óra. Gyümölcsök. Házi emlős állatok. Fenyők. Az ember lakása közelében, a mezőn és az erdőn élő emlős vadállatok. Néhány tavasszal virító növény. A növények részei. Házi szárnyasok.

Tanította az A) és B) osztályban *Kerékgyártó.*

Számtan. Heti 4 óra. Pénzünk és mértékeink. A négy alapmívelet egész és tizedes törtszámokkal. Az egész számok tulajdonságai. Közönséges törtszámokkal való számolás. Időszámítás. Házi feladatok. Havonkint 1 iskolai dolgozat.

Tanította az A) osztályban *Makoldy,* a B)-ben *Telbisz.*

Rajzoló geométria. Heti 4 óra. A derékszögű négyszög. Ennek alapján a mértani alapfogalmak ismertetése.

A szögek. Egyenes vonalú idomok. A kör. Az idomok kerülete és területe. Mértani síkdiszitmények rajzolása.

Tanitotta: az A) osztályban *Mátrai,* a B)-ben *Telbisz.*

Szépírás. Heti 1 óra. A magyar kis- és nagybetűk helyes alakítása és összekapcsolása. Folyóirás.

Tanította az A) osztályban *Iompa,* a B)-ben *Vass.*

Torna. Heti 2 óra. Katonai rendgyakorlatok: arc- és oldalsorképzés, oszlatás, igazodás, fedezés, $^1/_4$, $^1/_8$, és $^1/_2$ fordulatok, járás, kanyarodás. Tornagyakorlatok: a sorbontás legegyszerübb nemei és ellenvonulás.

Játék: Hetenkint 2 óra. Forgó. Fehér és fekete. Medveforgó. Tolvajüző. Körfutó. Csalogatás. Szökdelőkör. Hol vagy Pista? Duplex. Tanította: *Neumer.*

Ének. Heti 1 óra. A zene mint a művészet, a hang, a háromféle hallás, a hangszerek, a gége, a melodia, a harmonia, konzonáncia, disszonáncia. A kapella-éneklés, a zenekar. Törzs- és módosított hangok. A c-dur skála. Hangjegyirás g kulcsban a kis g-től a kétvonalas g-ig. Hangméretek. Az ütem. Előadási jelek. Tanította: *Lenz.*

II. osztály.

Osztályfőnök: ***Máté Lajos dr.***

Róm. kath. vallástan. Heti 2 óra. A biblia fogalma. Ó-szövetségei szentírási könyvek. Az ó-szövetségei vallási intézmények szervezése. A kis katekizmus I. szakaszának ismétlése. Tanította: *Tichy.*

Gör kath. vallástan. Heti 2 óra. Tanította: *Ulicsák.*

Ág. ev. vallástan. Heti 2 óra. Tanította: *Mohr.*

Ref. vallástan. Heti 2 óra. Új testamentom. T.: *Tari.*

Izr. vallástan *a)* Bibliai történet. Izrael története a honfoglalástól a birodalom bukásáig. *b)* Bibliai szemelvények: M. IV. k. 6. f. 22—26. v.; 10. f. 35., 36. v.; 11., 12., 13., 14., f.; 15. 37—41 v.; 16. f. *c)* Imakönyv: Hétköznapi imák. Tanította:: *Edelstein.*

Magyar nyelv. Heti 5 óra. A beszédrészek. A szóképzés, az összetétel. A határozók. A szórend. Az összetett mondatok. A helyesírás. Prózai művek és költemények ol-

vasása és értelmezése. Költemények szavalása. — Kéthetenkint (össz. 14.) iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: *Máté.*

Latin nyelv Heti 6 óra. A kézikönyv 22—29., 32., 34—36., 38., 40—44., 52., 53. olvasmányai. Ezek alapján az alaktan; szóvonzatok, mondattani szerkezetek. Szócsoportok. A 25., 35., 36., 40., 41., 51. olvasmány könyv nélkül is. Az összetett mondatok a főbb kötőszók szerint. Kéthetenkint iskolai írásbeli dolgozat: fordítás magyarból latinra, a nyelvtan s a szókincs gyakorlására, — összesen 14. Tan.: *Máté.*

Földrajz. Heti 3 óra. *Európa, Ázsia* és *Afrika* világhelyzete, vízszintes és függőleges tagosulása, vízrajza, éghajlata, ásvány-, növény- és állatvilága, népei, országai és politikai felosztása. Térképvázlatok. Tanította: *Kerékgyártó.*

Természetrajz. Heti 2 óra. Egynehány ősszel virító növény. Az állatvilág főbb tipusai. Gyümölcsfák. Erdei fák és bokrok. Egynehány tavaszi gazdasági növény.

Tanította: *Kerékgyártó.*

Számtan. Heti 4 óra. Egyszerűbb számolási rövidítések. Korlátolt pontosságú műveletek. Egyszerű hármasszabály és olasz számolási mód, arányok és aránypárok. Százalékszámítás főtekintettel gyakorlati alkalmazásaira (kereskedelmi és statisztikai feladatok alapján) összetett kettős tétel. Házi feladatok óráról-órára és havonkint iskolai dolgozatok.

Tanította: *Frank.*

Rajzoló geométria. Heti 3 óra. Stereometriai elemek. A kocka, hasáb, gúla, henger, kúp és gömb leírása, hálózata és modelljének előállítása. A testek fölszinének és térfogatának kiszámítása. Geométriai testek szemlélet után való rajzolása. Szabadkézi rajzolás természetes minták után.

Tanította: *Mátrai.*

Szépírás. Heti 1 óra. Magyar és német kis- és nagybetűk írása; német és magyar folyóírás a Nagy Sándor-féle magyar és német minták segítségével. Tanította: *Ágner.*

Torna. Heti 2 óra. Mint az 1-ső osztályban.

Tanította: *Neumer.*

Ének. Heti 1 óra. Mint az 1-ső osztályban. T.: *Lenz.*

III. osztály.

Osztályfőnök: *Alszeghy Zsolt dr.*

Róm. kath vallástan. Heti 2 óra. Az új-szövetségi szent könyvek. Palesztina földrajzi és politikai viszonyai. Jézus gyermek- és ifjúkora. Jézus nyilvános működése. Jézus csodái, példabeszédei, tanítása, szenvedése, halála, föltámadása, menybemenetele. A szentlélek eljövetele. Az apostolok cselekedetei. A Kis Katekizmus II. szakaszának ismétlése.
Tanította: *Tichy.*

Gör. kel. vallástan. Heti 2 óra. Tanította: *Nedelkovics.*

Ág. ev. vallástan. Heti 2 óra. Tanította: *Mohr.*

Ref. vallástan. Hit- és erkölcstan. Heti 2 óra. T.: *Tari.*

Unit vallástan. Heti 2 óra. Tanította: *Józan.*

Izr. vallástan. Heti 2 óra. *a)* A zsidók története a babiloniai fogságtól a spanyol kiüzetéseig. *b)* Mózes V. k. 3., 4., 5., 6., 7., 16. fejezetei. *c)* Imakönyv: Ünnepi imák és zsoltárok. Tanította: *Edelstein.*

Magyar nyelv Heti 4 óra. Történeti olvasmányok, elbeszélések és költemények. A költemények jórészt könyv nélkül is. Rendszeres nyelvtan. Kéthetenkint írásbeli dolgozat. (Össz. 15.) Tanította: *Alszeghy.*

Latin nyelv. Heti 6 óra. Geréb–Morvay: „Kis latin nyelvkönyv" olvasmányainak befejezése. Szemelvények a Liber Sextiből. Nyelvtan. Kéthetenkint írásbeli dolgozat (Össz. 15.)
Tanította: *Alszeghy.*

Német nyelv. Heti 4 óra. Beszédgyakorlatok szemléltető alapon fali képek segítségével az emberi élet egyszerübb és mindennapi viszonyairól. Rokontartalmú olvasmányok és költemények. Nyelvtan: Az alaktan elemei: Kéthetenkint egy-egy írásbeli dolgozat. (Össz. 13.) Tanította: *Tompa.*

Történelem. Heti 3 óra. Hazánk a rómaiak és a népvándorlás korában. Történelmünk 1526-ig, művelődéstörténeti vonatkozásokkal. Olvasmányok a Mika-féle történeti olvasó könyvből. Tanította: *Ágner.*

Földrajz. Heti 2 óra. *Amerika, Ausztrália, Polinézia* és a *Partvidékek* földterületei. Térképvázlatok.

Fizikai földrajz. A kontinensek. A vízszintes és függőleges tagosulás. Szigetek és képződési módjaik. Hegyrendszerek, alföldek, felföldek. A föld vízburkolata. A tengerek. A tengerek különböző mozgásjelenségei. A víz körútja. Folyó és állóvizek. A föld légköre és hótüneményei. A levegő elektromos, mágneses és fénytüneményei. Éghajlat. A föld belseje. Tűzhányók. Földrengések.

Mathematikai és csillagászati földrajz. A föld mint világtest. Látókör. Világtájak. A föld alakja és nagysága. Földrajzi szélesség és hosszúság. A föld forgása és keringése. A földgömb. Földövek. Időszámítás. A hold mozgásai és fényváltozásai. Hold- és napfogyatkozások. A nap. Bolygórendszer. Álló csillagok. Tanította: *Telbisz.*

Számtan. Heti 3 óra. Összetett hármasszabály. Egyszerű és kamatos kamatszámítás. A kamatszámítás alkalmazásai. (Váltó, állam- és értékpapiros számítás.) Láncszabály. Arányos osztás. Vegyítés-számolás. Ötvények. Az arany és ezüst tárgyak értékének meghatározása. Pénzrendszerünk és a nevezetesebb külföldi pénzlábak. Házi feladatok óráról-órára és iskolai dolgozatok havonkint. Tanította: *Makoldy.*

Rajzoló geométria. Heti 2 óra. I. Konstruktiv planimétria. Sikidomok szerkesztése, egybevágósága, szimmetriája, hasonlósága. II. Szabadkézi rajz. Rajzolás és festés, természetes levelek, lepkék s használati tárgyak. Tanította: *Telbisz.*

Torna. Hetenként 2 óra.

Katonai rendgyakorlatok: az I. és II. osztály tananyagának ismétlése, kettős rendekbe fejlődés és rendekbe szakadozás, a menetelés gyakorlása.

Tornarendgyakorlatok: fejlődés, kanyarodás, ellenvonulás 4-es és 8-as sorokba és köralakítás.

Tagszabadgyakorlatok. Szertornázás: Spiesz-féle osztálytornázás.

Játék. Hetenkint 2 óra. Hol a harmadik? Szökdelőkör. Fehér és fekete. Lovascsata. Duplex. Futó-duplex. Dominó. Körróta. Tanította: *Neumer.*

Ének Heti 1 óra. Mint az I. osztályban. Tanította: *Lenz.*

IV. osztály.

Osztályfőnök: *Olgyai Bertalan dr.*

Róm. kath. vallástan. Heti 2 óra. Szertartástan. A szent helyek és az egyházi készletek. A szent cselekmények. A szent idők. Latin imádságok és a szentmise részeinek szemléltetése. Tanította: *Tichy.*

Ág. ev. vallástan. Heti 2 óra. Tanította: *Mohr.*

Ref. vallástan. Kibővített keresztény erkölcstan. Heti 2 óra. Tanította: *Tari.*

Izr. vallástan. Heti 2 óra. *a)* A zsidók története a spanyol kiüzéstől napjainkig. *b)* Bibliafordítás. *c)* Imakönyv: reggeli imák és ünnepi zsoltárok. Tanította: *Edelstein.*

Magyar nyelv. Heti 4 óra. Toldi. Prózai és költői olvasmányok. A magyar stílus. Verstan. Ügyiratok. Toldi 3. éneke s több kisebb költemény könyv nélkül is. Írásbeli dolgozatok: kisebb elbeszélések, leírások, jellemzések. Összesen 14. Tanította: *Olgyai.*

Latin nyelv. Heti 6 óra. Szemelvények Caesar Commentarii de bello Gallico c. művéből és Ovidius Metamorphosisaiból. A mondat fajai. Irásb. 14. Tanította: *Olgyai.*

Német nyelv. Heti 3 óra. Olvasmányok. Az emberi élet és a természet köréből. Mesék és dalok. — Nyelvtan: az alaktan befejezése. Havonként 2 iskolai dolgozat. Összesen 14. Tanította: *Tompa.*

Történelem. Heti 3 óra. A magyar nemzet történelme a mohácsi vésztől az 1867. kiegyezésig. Ez időszak műveltségi állapota. A magyar alkotmány. Közigazgatás és törvénykezés. Magyarország és Ausztria kapcsolata. Történelmi olvasmányok a Mika-féle tört. olv.-könyvből. Szemléltetés diapozitiv képek alapján. Tanította: *Barthos.*

Növénytan. Heti 3 óra. Egynehány ősszel virító növény leírása. Kémiai alapismeretek. A növények belső szerkezete. A növények részei és szervei. Rendszertan. I. Virágtalan növények. Növényélettan. A trágyázás. Gazdasági ismeretek az élettannal kapcsolatban. Rendszertan. II. Virágos növények. Az egyes növények leírása és meghatározása gyakorlatok alapján. Tanította: *Kerékgyártó.*

Mennyiségtan. Heti 3 óra. Az algebra jelei. A negativus számok. Alapműveletek algebrai egész és törtszámokkal. Közös osztó és közös többes. A fontosabb szorzatok alakjai. Elsőfokú egyenletek. Aránypárok. Házi feladatok óráról órára és havonkint egy iskolai dolgozat. Tanította: *Frank.*

Rajzoló geometria. *a)* A kör, ellipszis, hiperbola és parabola keletkezése és szerkesztése. *b)* Kézügyesítő gyakorlatok. Préselt levelek, edények, használati tárgyak, lepkék, bogarak rajzolása és festése. Tanította: *Mátrai.*

Torna. Heti 2 óra. Mint a III. osztályban. T.: *Neumer.*

Ének. Heti 2 óra. Mint az I. osztályban. Tanította: *Lenz.*

V. osztály.

Osztályfőnök: ***Schuster K. Alfréd.***

Róm. kath. vallástan. Heti 2 óra. A vallás fogalma. A hit. A kinyilatkoztatás. Isten létezése. A teremtés, megváltás, megszentelés. Az anyaszentegyház. Az isteni kegyelem. A kegyelemeszközök. A négy utolsó dologról. Tanította: *Tichy.*

Ág. ev. vallástan. Heti 2 óra. Tanította: *Mohr.*

Ref. vallástan. Egyetemes egyháztörténet a reformáció koráig. Heti 2 óra. Tanította: *Tari.*

Izr. vallástan. Heti 2 óra. *a)* Biblia-fordítás: Jeremiás próféta 1., 2., 7., 9., 17., 31. fejezetei erkölcstani magyarázatokkal. *b)* A zsidók története és irodalma a talmud befejezésétől a spanyol zsidók fénykoráig. Tanította: *Edelstein.*

Magyar nyelv. A prózai műfajok elmélete a történetírás, szónoki beszéd, értekezés, leírás, levél, regény, novella, iskolai és házi olvasmányok a tantervnek megfelelően. Jókai: Az új földesúr, Erdély aranykora. Petőfi: János vitéz. Arany: Öt ballada, Buda halála. Mikszáth: A gavallérok, Prakovszky a siket kovács. Petőfitől költemények kivülről.

Írásbeli dolgozatok: 1. Legkedvesebb napom a szünidőben. 2. Zrinyi: A költő jellemzése. 3. Anonymus. 4. A mohácsi csata. 5. A tél örömei. 6. Ankerschmidt jelleme az Új földesúrban. 7. A politikai szónoklat. 8. Március tizenötödiki beszéd. 9. Levél a hazaszeretetről egy külföldön élő barátomhoz. 10. Petőfi János vitéze.

Kötelező házi olvasmányok: Anonymus. Jókai: Uj földesur, Erdély aranykora. Mikszáth: Prakovszky a siket kovács, A gavallérok. Arany: Buda halála, öt ballada. Petőfi: János vitéz, öt költemény. Kölcsey: A Parenezisből.

Tanította: *Ágner.*

Latin nyelv. Ovidiusból: *a)* a *Tristium libri*-ből: A megválás percei. A tél Tomiban. Önéletrajz; *b)* a *Metamorphes*-ből; Perseus, Niobe, Latona és a lyciai pórok, Orpheus halála; *c)* a *Fasti*-ból: Romulus és Remus kitevése. A Fabiusok veszte. Janus. Feralia. Caristia. Liberalia, Quinquatrus maiores, Arion. — Ciceróból: *Pro Archia* és *De imperio Cn. Pompei*-i beszédei. — Ovidiusból egyes részletek könyv nélkül is. — Megfelelő irodalmi, régiségi, történeti, művészeti és mitologiai tárgyalások. Fordítások latinra, nyelvtani ismétlések. 15 dolgozat. Tanította: *Schuster.*

Görög nyelv. Az attikai dialektus nyelvtana a fordítási anyagból felépítve. A görög történetből és mitosból vett apróbb elbeszélések, gnómák, epigrammák. Mesék. Fordítások görögre és görögből latinra. Műtörténet (rövidítéssel). 14 dolgozat. Tanította: *Vértesy.*

Görögpótló irodalom. Heti 3 óra. Az Ilias és Odysseia tartalmi, tárgyi és esztétikai tanulmányozás és méltatása. A görög eposz. A görög történetírás kezdetei Herodotos alapján. Magyar irodalomtörténeti olvasmányok a tanterv szerint.

Tanította: *Vass.*

Görögpótló rajz. Bogarak, edények, növények, kitömött állatok rajzolása és festése. Csendéletszerű összeállítások festése akvarellben és olajban. Vázlat-könyvekbe a szabad természetben való rajzolás. Tanította: *Mátrai.*

Német nyelv. Heti 3 óra. Olvasmányok az emberi élet köréből (ipar, kereskedés, forgalom, vasút, posta, társadalmi intézmények stb.), további leírások a természetből. A tanítás szemléltető alapokon közvetlen módszer szerint történt.

Nyelvtan: Az alaktan rendszeres összefoglalása. Havonként 2 dolgozat. Összesen 12. Tanította: *Schuster.*

Történelem. Heti 3 óra. Az ókor története.

Tanította: *Vass.*

Állattan. A sejttan és szövettan alapvonalai. I. Embertan. Az ember szervezete. II. Az állattan. Az állatország tipusai. Az egyes szervek összefoglalása az állatországon keresztül. Tanította: *Kerékgyártó.*

Mennyiségtan. Heti 3 óra. *a)* Algebra: Elsőfokú több ismeretlenű egyenletrendszer. Négyzetgyök. Köbgyök. Másodfokú egyenletek. Miveletek gyökkifejezésekkel. *b)* Mértan: A síkmértan elemei. Tanította: *Makoldy.*

Torna. Heti 2 óra. Katonai rendgyakorlatok: a szakasz felállítása, huzódás, rendek és kettős rendek alakítása, mozdulatai és alakváltozás, fejlődés a rendekből és kettős rendekből, a menetelés szabatos gyakorlása.

Tornarendgyakorlatok. Szabadgyakorlatok. Szergyakorlatok: I. és II. fokú gyakorlatok nyújtón, korláton, gyűrűhintán, lovon, rudon és mászókötélen; magas-, távol-, rudszekrényugrás.

Játék. Hetenkint 2 óra. Nagy méta. Körróta. Duplex. Hajító labda. Szökdelő kör. Kötélhúzás. Tanította: *Neumer.*

Ének. A zene viszonya a művészetekhez. A produkáló és reprodukáló zenemüvész. A zenei müfajok a népdaltól a zenedrámáig. Haydn, Mozart, Beethoven, Meyerbeer, Gounod, Verdi nevezetesebb művei. Wagner és a zenedráma. Erkel és a nemzeti opera. Liszt Ferenc. Tanította: *Lenz.*

VI. osztály.

Osztályfőnök: ***Tompa Béla dr.***

Róm. kath. vallástan Heti 2 óra. Erkölcstan. Az erkölcs, erkölcstan fogalma. Erények, bűnök. Isteni törvények. A tiz parancsolat. Az egyház törvényei. Kötelességeink Isten, az egyház és a haza iránt. Tanította: *Tichy.*

Ág. ev. vallástan. Heti 2 óra. Tanította: *Mohr.*

Ref. vallástan. Egyetemes egyháztörténet a reformációtól máig. Tanította: *Tari.*

Izr. vallástan. Heti 2 óra. *a)* Biblia fordítás. Ezekiel próféta 2., 3., 28., 34., 37. fejezetei. Jeremiás próféta 29., 31. f. Micha 6., 7., 8. f. *b)* A zsidók története és irodalma. Maimuni. Mózes idejétől a spanyol kiűzetésig. T.: *Edelstein.*

Magyar nyelv. Heti 3 óra. A művészetek. Verstan. A költői műfajok. A lira epika és dráma elmélete olvasmányok alapján.

Írásbeli dolgozatok. 1. A művészi eszményítés. (Arany költeménye és a jellemzésről tanultak alapján.) 2. A költészet haszna és fontossága. 3. A Himnusz és a Szózat mint nemzeti énekek. 4. Petőfi jelleme *Levél Arany Jánoshoz* c. költeménye alapján (iskolai dolgozat). 5. A hazafiság és a vallásosság Zrinyi eposzában. 6. Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül. (Elmélkedés). 7. Coriolanus tragikuma. 8. Szabad tárgyú dolgozat. 9. Petőfi és az alföld (iskolai dolgozat).

Kötelező (részben házi) olvasmányok: a Zrinyiász. Vörösmarty, Két szomszéd vár; Arany balladái: Petőfi; Shakespeare Coriolanusa; Kisfaludy Károly Kérők c. vígjátéka; Sophokles Antigoneja. Tanította: *Sajó.*

Latin nyelv. Heti 6 óra. Szemelvények Livius II. és XXI. könyvéből. Bevezetésül Livius élete és munkája. Vergilius Aeneisének I., II., és IV. énekéből valogatott szemelvények. (A szebb részletek könyv nélkül is.) Kurziv olvasás. Vergilius élete és művei, az Aeneis tartalma és méltatása. Az olvasmányokkal kapcsolatban a római régiségek és műtörténeti emlékek megbeszélése. Nyelvtani ismétlés. Kéthetenkint egy írásbeli dolgozat magyarból latinra, időszakonkint egy-egy dolgozat latinból magyarra, összesen 15.

Tanította: *Schuster.*

Görög nyelv. Az attikai dialektus nyelvtana, a görög dialektusok az olvasmányokból felépítve. Xenophon Anabasisának Maywald-féle olvk. II.-ben található átalakított szövegű szakaszai, majd eredeti szövegben: II. 3., 5. III. 1. IV. 5., 7., 9. Bő tartalmi kivonatok s kurzive egyes fejezetek. Hadi régiségek. Memorabiliaból: 1., 4.. 5., 6. II. 1.. 2., 4. III. 6. IV. 8. Az egész mű tartalmi ismertetése. Sokrates egyénisége, kora, pöre, tanításmódja, etikája. Sophismus. Athéni törvénykezés. Sokrates a görög komédiában. A görög líra fejlődése, az elegia, iambos, epigramma, melos, choros főbb képviselőinek beható ismertetése. A latin és a modern (főkép a magyar)

költészetre való hatásuk. Nyelvileg is feldolgozva: Kallinos, Archilochos, Tyrtaios, Solon, Mimnermos, Theognis, Semonides, Hipponax, Babrios; Anthol.-beli epigrammák. Terpandros, Sappho, Alkaios, Anakreon, Simonides stb. költeményei. Népköltés, Skolionok, Metrika. Műtörténet (vetítéssel). 14 dolgozat.
Tanította: *Vértesy.*

Görögpótló irodalom. Heti 3 óra. Görög lira, dráma. Aischylos. Sophokles, Euryoives. Tanította: *Vass.*

Görögpótló rajz. Edények, használati tárgyak, kagylók, állatok stb. rajzolása és festése. Fejek rajzolása természet után. Tanította: *Mátrai.*

Német nyelv. Olvasmányok és beszédgyakorlatok a földrajz, monda és történelem köréből. A német verstan elemei liriai és epikai költemények alapján. Nyelvtan: Az egyszerű és összetett mondat. A tanítás legnagyobbrészt közvetlen módszer alapján történt. Havonként 2 írásbeli dolgozat. Összesen 16. Tanította: *Tompa.*

Történelem. Heti 3 óra. A középkor története. Az újkor története a westfaleni békéig. Tört. olvasmányok a Mika-féle tört. olv. könyvből. Szemléltetés diapositiv képek alapján.
Tanította: *Barthos.*

Ásványtan—Kémia. Heti 3 óra. Az ásványok fizikai tulajdonságai. Kristálytan. Kémiai alaptörvények. A fontosabb nem fémes és fémes elemek, valamint vegyületeik. Kémiai analizis. Az organikus kémia, elemei. A fontosabb szerves vegyületek. Geologia. Őslénytan. Tanította: *Telbisz.*

Mennyiségtan. Heti 4 óra. *a)* Algebra: Negativ és tört kitevőjü hatványmennyiségek. Számrendszerek. Másodfokúra visszavezethető felsőfokú egyenletek. Számtani és mértani haladvány. *b)* Mértan: A körbe és kör köré szerkeszthető szabályos sokszögek. A kör kerülete és területe. A háromszögmértan gyakorlati alkalmazásokkal. Szögfüggvények grafikai ábrázolása. Óráról-órára házi feladatok és havonkint iskolai dolgozatok. Tanította: *Frank.*

Torna. Heti 2 óra. Mint az V. osztályban.
Tanította: *Neumer.*

Ének. Heti 1 óra. Mint az V. osztályban. Tan.: *Lenz.*

VII. osztály.

Osztályfőnök: *Makoldy Viktor.*

Róm. kath. vallástan Heti 2 óra. Egyháztörténelem. Az egyház alapítása, csodás terjeszkedése, befolyása a társadalmi kialakulásokra az egyes korszakokban. Tanította: *Tichy.*

Gör. kath. vallástan. Heti 3 óta. Tanította: *Ulicsák.*

Ág. ev. vallástan Heti 2 óra. Tanította: *Mohr.*

Ref. vallástan. Heti 2 óra. A magyar protestantizmus története. Tanította: *Tari.*

Izr. vallástan. Heti 2 óra. Prófétai eszmék. A vallás és erkölcstan legfőbb tételei, Ézsajás próféta 1., 2., 5., 6., 11., 12. fejezeteinek eredeti szövege alapján. Bevezetés a bibliába. Tanította: *Edelstein.*

Magyar nyelv. Heti 3 óra. A magyar nemzeti irodalom története a legrégibb időktől Kisfaludy Károly fellépéséig.

Beöthy Zsolt tankönyvének szemelvényein kívül olvastuk: Herczeg F.: A csoda. — Zempléni Á.: Kalapács. — Toldy F.: A m. költ. tört. 4. és 5. előadás. — Arany: Naiv eposzunk. — Gárdonyi G.: Isten rabjai. — Barlán és Jozafát leg. — Példák könyve 15., 21., 56., 75. — Philibertus látomása. — Mária epesége. (Nádorkód. 343—388.) — Eufrozina leg. — Alex. Katalin legendája 1—42., 230—435., 1053—1116, 1320—1374, 2892—2975. — Farkas A.: A zsidó és magyar nemzetről. — Székely B.: Tóbiás házasságáról. — Fekete Imre: Sámuel története. — Ilosvai Selymes P.: Ptolomaeusról. — Szegedi K. István: Batizi Zsoltára. — Szegedi Kis István: Magyaroknak siralmas éneke. — Szk. Horvát A.: Panasza Krisztusnak. — Batizi A. és Paniti A. házassági éneke. — Heltai J.: Halálról. — Sztárai: Igaz papság tüköre (előhang, epilog a pápa előtt.). — Csiksomlyói misztérium (Fülöp kiad. III. db.). — Comico tragédia Lázár jelenete. — Tinódy Sebestyén hist. énekei (Magyar Könyvtár) — Titus és Gisippus. — Telamon királyfi. — Toldi Miklós hist. — Vitéz Franciskó. Mankóczi kalandja a zsidóval. — Poncianus históriája: Hippocrates és Galenus. — Heltai J. meséje: Egy nemes emberről és az ördögről. — Balassa Bálint: Aenigona. III., VI., VII. IX. XVIII., XXV., XLIII., L., LVI. és LXXV. —

Szenczi Molnár A.: Sóltári XXVIII., XLII. — Rimai János: Kiben Echotul veszen feleletet, Pöngését koboznak..., Deploratio Kiben kesereg a m. nemzet romlásán, Encomia virtutum. — Beniczky P.: Szerencse állhtl. — Kohári István: Szerencse forgandozásáról. — Obsidio Sigethiana. — Török áfium. — Gyöngyösi: Az ki régen ... (Zrinyi Ilona leírása). Kemény-eposz. — Murányi Venus. — Kőszeghy: Bercsényi-eposz III. 3—63., 119—139. — Fortunatus hist.: A Szerencse és Fortunatus. — 1001 éj; Kamaralszaman meséje. — Gesta Rom. CX., LIX.. CLIII. — Emlékvers Zrinyi haláláról. — Papvilág Magyarországon. — Czeglédy István haláláról. — Te vagy a legény. — Tököli haditanácsából Kende beszéde. — Gúnydal Tököliről. — Most jöttem Erdélyben. — Egy bujdosó szegény legény. — Gondviselő édesatyám. — Zokogó sírással sírhatsz. — Rákóczi F. felkelése. — A koroncai harcról. — Szathmár megvételéről. — Nagy Bercsényi Miklós. — Bezerédi nótája. — Balogh Ádám nótája. — Ergélyi hajdútánc. — Csinom Palkó. — Labanc gúnydal. — Sírva írt levelem. — Kerekes Izsák. — Rádai Pál: Reménységről. — Amadé László: Toborzó. — Gyöngyéletre, az mezőre. — Én angyalkám, szép madárkám. — Angyalom, alakom. — Faludi Ferenc: V. és VI. ecloga. — Téli éjszakák: Dardanus. — Mikes 103., 200., 53., 63., 97., 27., és 67. levele. — Bebek-dráma. — Császár Elemér: Bessenyei-emlékbeszéde. — Boileau: A költészetről, IV. é. — Bessenyei Gy. Ágis. — Philosophus. — Természet világa V. 1., VII. 9. — Bihari Remete: Megigazúlás, Királyország. — Holmi II. szakasz. — Tarimenes utazásából Helioposzi térít. — Bárócy előszava Marmontel fordításához, Barcsay epistolája, a Havasoki juhászné kezdete (összehas. Kónyi J. Mulató órájával). — Orczy Lőrinc: A szabadságról. (Böhm kiv.) — Rajnis: Kalauz VI. és VIII. — Mentőírás XIII.—XV. — Révai: Alagyák II. 1., III. 10. és B. Szabó D. válasza (Révai: Elegyes versei.) — Virág Benedek Toldy: kiad: 5., 13., 16., 24., 35., 102. k. — Dugonics: Etelka (Előszó, I. 3.). — Toldi Miklós (Előszó). — Péczeli József: Henriás VII. — Palóczi Horváth Ádám: Holmi II. Előszó, XIX., Pásztor ének. — Gelei József:

Robinson. Előszó. — Szekér Joakim: Magyarok eredete II. (II. József.) — Fazekas: Nyári esti dal, Hortobágyi dal. — Ludas Matyi. — Ráday Gedeon: Tavaszi estve, Zrinyiász énekéből. — Földi I.: Juliska. Anakreon XIV. (összeh. Kazinczyéval.) — Szentjóbi Szabó L.: Egy ifjú. — A bús puttonos. — Verseghy F.: A szegfű. Tavasz. Egy jó szívből költ szatira. A tejáruló menyecske. Laurához. — Bacsányi: Barátság oszlopa. Európai hadakozásokra. Lina panasza. — Dayka G.: Egy széphez. Nemzeti öltözet. — Kazinczy: Pályám emlékezete. (M. kvt.) — Orthologus és neologus. Berzsenyi-epistola. Levele Kishez 1804. jul. 14. — Barczafalvi Szabó D.: Szigvárt. 300. l. — Berzsenyi D.: Horatiushoz. Az én osztályrészem. Levéltöredék barátnémhoz. Táncok. — Kármán: Fanni. — A nemzet csinosodásáról. — Csokonai V. M.: Dorottya. A lélek halhatatlansága. Rémítő kétségek. Zsugori uram. Habozás. A tihanyi echohoz. A hévség. A búkergető. A magánossághoz. Konstantinápoly. — Kisfaludy S.: Regék (M. kvt.). — Regeköltőnek hattyúdalából. — Kölcsey Ferenc: Nemzeti hagyományokról. (Egyuttal h. olv.)

Írásbeli dolgozatok: 1. A magy. irodalomtörténetírás kezdete. 2. A protestáns kor irodalma. 3. Balassi Bálint lírája. 4. A Zrinyiász esztétikai méltatása. 5. Mikes prózája. 6. A kuruc költészet balladái. 7. Bessenyei reformeszméi. 8. Romantikus elemek Kármán Fejveszteségében. 9. Csokonai jelentősége irodalmunkban. Tanította: *Alszeghy.*

Latin nyelv. Heti 5 óra. Olvasmány: Sallustius: De bello Jug. szemelvényesen. A Catilina-féle összeesküvés egészen. Cicero: In Catilinam I. és II. beszéde szemelvényesen. Virgilius: Aen. VI. éneke egészen. A VIII. és XII. én. szemelvényesen. Kurziv olvasás. Alaktani és mondattani szabályok ismétlése. A régiségtani ismeretek összefoglalása. Római irodalomtörténet. Kéthetenkint egy iskolai írásbeli dolgozat, a végzett olvasmányokkal kapcsolatban. Össz. 15. T.: *Ágner.*

Görög nyelv. Heti 5 óra. Homeros, a homerosi kérdés. Az epikus költés. A teljes Odysseia (ed. Teubner) olvasása. Herodotos élete, munkája. Ford.: A kézikönyvből szemelvények. Új ion nyelvjárás. Homerosi régiségek.

Havonként 1 írásbeli. Tanította: *Vass.*

Görögpótló magyar irodalom. Heti 3 óra. Thukydides peloponnesosi háboruja szemelvényesen, Perikles alakjának kidomborításával. Demosthenesnek „A koszorúról" mondott beszéde. Demosthenes élete és államférfiúi működése. A görög ékesszólás története. Olvasmányok magyar történetírók és szónokok műveiből. A tankönyv szemelvényein kívül: Anonymus. Kézai. A bécsi képes krónika. Mindszenti Gábor Naplója. Apor Péter Metamorphosisa. Cserei Mihály Historiája. Szalárdi János Siralmas magyar krónikája. Széchenyi: A Hitel. Tanította: *Ágner.*

Görögpótló rajz. Heti 2 óra. Edények, használati tárgyak, kagylók, állatok stb. rajzolása és festése. Fejek rajzolása természet után. Tanította: *Máirai.*

Német nyelv. Heti 3 óra. A német irodalomtörténetből a következő részletek: A német irodalom korszakai. Az indogermán nyelvek. Ulfilas gót bibliafordítása. A hős mondák. A német irodalom első virágzása. A reformáció korszaka. A második virágzás korszaka: Klopstock, Wieland és Lessing. Olvasmányul szemelvények a felsorolt irodalmi korszak termékeiből és Schiller: Wilhelm Tell. Nyelvtani ismétlések és összefoglalások. Fordítások magyarból. Havonkint egy írásbeli dolgozat. Összesen 9. Tanította: *Tompa.*

Történelem. Heti 3 óra. Az újkor története a westfaleni békétől 1908-ig. A civilizált népek politikai földrajza és gyarmatosítása. Tört. olvasmányok a Mika-féle tört. olv. könyvből. Tanította: *Barthos.*

Természettan. Heti 4 óra. Mechanika. Hangtan. Fénytan. Tanította: *Makoldy.*

Mennyiségtan. Heti 3 óra. Számtani és mértani haladvány. Végtelen mértani haladvány. A mértani haladványok alkalmazásai (kamatos kamatszámítás stb.) 5-fokú egyenlet. A képzetes szám; ábrázolása. Elemi függvények ábrázolása, diszkussziója; szélső érték feladatok. A térmértan elemei. Házi feladatok óráról-órára és iskolai dolgozatok. Tan.: *Makoldy.*

Torna. Hetenkint 2 óra.

Katonai rendgyakorlatok, mint az V. osztályban. A kettős rendekben való összes alakváltozások. Távolabb fekvő

pont irányában való menetelés ez irány pontos megtartásával.

Tornagyakorlatok: Mint az V. osztályban.

Szabadgyakorlatok: összetett négyütemes és egyszerü nyolcütemes szabadgyakorlatok kézi szerekkel is (vasbot, súlyzó, buzogány), $^1/_4$ és $^1/_2$ fordulatokkal, a sorok ellentétesen is végzik a gyakorlatokat.

Szergyakorlatok: I., II. és III. fokú gyakorlatok nyújtón, korláton, lovon, gyűrűhintán, létrafalon, rácson, lebegő gerendán, mászókötélen, magas-, távol- és mélyugrás. Súlyemelés, súlydobás, gerelyvetés és diszkoszdobás. Tan.: *Neumer.*

Egészségtan. Heti 2 óra. A ház és környékének tisztántartása. Tanította: *Párdányi.*

Ének. Heti 1 óra. Mint az V. osztályban. Tan.: *Lenz.*

VIII. osztály.

Osztályfőnök: ***Frank Ferenc.***

Róm. kath. vallástan. Heti 2 óra. Apologetika. Isten léte. Az atheizmus fajai. Az emberi lélek. A vallás. A kinyilatkoztatás. A kereszténység. Az egyház. Tanította: *Tichy.*

Ref. vallástan. Heti 2 óra. A magyar protestantizmus története. Tanította: *Tari.*

Ág. ev. vallástan. Heti 2 óra. Tanította: *Mohr.*

Izr. vallástan. Heti 2 óra. Tüzetes vallás és erkölcstan. A zsoltárkönyv tárgyalása a héber szöveg nyomán. Tanította: *Edelstein.*

Magyar nyelv. Heti 3 óra. A magyar irodalom történetének ismertetése olvasmányok alapján. Kisfaludy Károly föllépésétől mai napig.

Irásbeli dolgozatok: 1. Gertrudis jelleme Katona Bánkbánjában. 2. Hogyan lett Pest irodalmi középpont? 3. Vörösmarty lírája. 4. A romanticizmus fejlődése irodalmunkban. (Isk. dolg.) 5. Tompa allegoriái. 6. Széchenyi Hitelének vezető eszméi. 7. Az Ember Tragédiájának szerkezeti sajátságai. (Isk. dolg.) 8. A nemzeti eszmék fejlődése irodalmunkban.

Kötelező házi olvasmányok: Kisfaludy Károly egy vígjátéka és egy szomorújátéka. Széchenyi: Hitele. Jósikától,

Eötvöstől, Keménytől, Jókaitól egy-egy regény. Katona: Bánk-bánja. Vörösmarty életrajza Gyulai Páltól. Arany: Buda halála. Madách: Az Ember Tragédiája. Tanította: *Olgyai.*

Latin nyelv. Heti 4 óra. Horatius: Carm. I. 1., 3., 4., 11., 22., 24., 34. II. 3., 17., 18. III. 1., 30. IV. 7. Epod. 1., 2., 7. Sat. I. 9. Epist. I. 9., 20. II. 3. (Ars poetika) szemelvényesen. Tacitus: Annales I. 1—26. Az olvasott írók életrajza s műveik méltatása. Az irodalomtörténeti ismeretek kiegészítése s összefoglalása. Verstani alapismeretek. Kéthetenkint iskolai írásbeli dolgozatok; számuk 12. Tanította: *Máté.*

Görög nyelv. Homeros Iliasa (teljesen). Sophokles: Antigone. Platon: Apologia. Kriton. Gör. irodalom fejlődése. Műtört. (vezetéssel). Havonta dolgozatírás. Összesen 8. Tanította: *Vértesy.*

Görögpótló magyar irodalom. Heti 2 óra. Platon dialogusai (Apologia. Kriton. Politeia.) Aristoteles nikomachosi etikája. — A gör. művészet története. Tanította: *Olgyai.*

Görögpótló rajz. Edények, növények, pillangók, kitömött állatok rajzolása és festése. Csendéletszerű összeállítások festése. Tanította: *Mátrai.*

Német nyelv. Heti 3 óra. Képek az újabbkori német irodalomtörténetből (Herder, Goethe, Schiller, Körner, Heine, Lenau, Grillparzer, Scheffel) megfelelő szemelvényekkel. Goethe: Hermann und Dorothea, Die Leiden des jungen Werthers. — Grillparzer: Der Traum, ein Leben. Havonként 1 írásbeli dolgozat, összesen 8. Tanította: *Alszeghy.*

Történelem. Heti 3 óra. A magyar nemzet oknyomozó történelme 1867-ig. Tört. olv. a Mika-féle tört. olv. könyvből. A Márki-féle szemléltető képek bemutatása. Kútfők. Tanította: *Barthos.*

Természettan. Heti 4 óra. Hőtan. Mágnességtan. Elektromosságtan. A kozmográfia elemei. Tanította: *Frank.*

Mennyiségtan. Heti 2 óra. Határozatlan egyenletek. A kapcsolástan elemei. A binom magasabb hatványai. A valószinűség mérése. A gömbháromszögtan elemei. Összefoglaló ismétlés. Óráról-órára házi feladatok. Iskolai dolgozatok havonkint. Tanította: *Frank*

Bölcsészet. Heti 3 óra. Lélektan és logika. Lélektani olvasmányok. Szemléltető bemutatások. Tanította: *Morvay.*

Torna. Heti 2 óra. Mint a VII. osztályban. Tan.: *Neumer.*

Egészségtan. Heti 2 óra. A test egészségtana. Tanította: *Párdányi.*

Ének. Heti 1 óra. Mint az V. osztályban. Tanította: *Lenz.*

IV.

Iskolaorvosi jelentés.

1. *Az egészségtan tanítása és a vele kapcsolatos egészségtani kirándulások.* Az egészségtant az első félévben a VIII., a második félévben a VII. osztály tanulói hallgatták és pedig teljes számban. Az igazgatóság az egészségtan hallgatását a tanulókra kötelezővé tette. A VIII. osztályban 40 s a VII. osztályban ugyancsak 40 volt a hallgatók száma. A tanítás heti 2 órában történt. Kézikönyvül a Fodor-Gerlóczy-féle Egészségtan szolgált. Az ifjuság mindkét félévben örömmel és kedvvel tanulta az egészségtant, a minek bizonyítéka, hogy a tanulók két harmada jeles eredménnyel vizsgázott le.

Miután 2 év óta – kiterjesztett munkakörrel lévén alkalmazva, — minden délelőtt az intézetben voltam, gyakran volt alkalmam a tanárokat gyengélkedésök esetén helyettesíteni s ez alkalmakat mindig arra használtam fel, hogy a tanulók egészségtani ismereteit gyarapítsam. Az osztályok értelmi nivójának megfelelően a tisztaságról, a ruházatról, lakásról, fertőző betegségekről, első segítségnyujtásról stb. tartottam előadást.

Az egészségtani ismeretek gyakorlati gyarapítása szempontjából egészségtani kirándulásokat is végeztünk, nevezetesen megnéztük a budapesti Önkéntes Mentőegyesületet, a Központi Tejcsarnokot és az Erzsébet királyné tüdőbeteg szanatoriumot. A kirándulások a tanulókra nézve kötelezők voltak.

2. *Az iskolaépület higiénája.* Az iskolaépület, mely

sajnos már 9-ik évi szolgált intézetünk otthonául, semmiképsem felel meg egy modern iskola követelményeinek. Miután bérháznak épült s csak utólag alakíttatott át iskolává, már a mennyire lehetett, ez igen — természetes. — Már a környéke sem megfelelő, a mennyiben északról a cementgyár pora, keletről a gőzmalom füstje rontja a levegőt. Nagysága sem megfelelő. Lépcsőháza szük s alig képes az iskolai forgalmat lebonyolítani. A folyosók keskenyek és nyitottak, ami igen káros, mert tanár és tanuló egyaránt a meleg tanteremből közvetlenül a szabad levegőre kerül minden átmenet nélkül s innen magyarázható, hogy úgy a tanulók, mint a tanárok a téli időszakban feltünően sokan és gyakran szenvednek torokbántalmakban. Esős időben pedig egyáltalában nem használhatók, a minek következtében a tanuló ifjuság az óraközökben vagy a tanteremben reked, vagy pedig a lépcsőkre szorul.

A tantermek, miután lakószobákból alakították át, nem mindig megfelelőek. Sok a kis tanterem. A tantermek alacsonyak. Padlójuk puha fa, dustless-szel bevonva. Az utcai termek, mióta az iskolával szemben levő négyemeletes bérház felépült, a téli hónapokban, de borus időben nyáron is oly sötétek, hogy a tanítás egész ideje alatt mesterséges világítás mellett kénytelenek lenni a tanulók, ami nemcsak a szemekre igen ártalmas, de káros befolyással van a ta-

nulók egészségére azért is, mert a mesterséges világításul használt gáz a termek alacsonysága és kicsinysége miatt különben is rossz levegőt még inkább rontja.

A fütés helytelen s Meidinger kályhákkal történik. A fütés ellenőrzése szempontjából, minden osztályban az ezzel megbizott tanuló 8, 10 és 12 órakor megfigyeli a tanterem hőmérsékét s arról mindennap jelentést tesz az iskolaorvosnak, ki szükség esetén a megfelelő intézkedéseket megteszi.

A szellőztetés kérdése gyakran igen nehezen oldható meg. Minden teremben van ugyan szellőztető, de még a nagytermekben is csak egy ablak van felszerelve s óra alatt ez sem használható, mert a tantermek keskenysége és zsufoltsága miatt közvetlenül az ablak alatt ülnek egyes tanulók. Miután esős időben a folyosóra sem tudnak kimenni a tanulók, az óraközi ajtó és ablaknyitás sem vihető ki mindig tökéletesen. Innen van, hogy a téli hónapokban a termek szénsav tartalma, főleg a déli órákban a megengedett 1%-nél mindig nagyobb.

A tornaterem alacsony és keskeny. A széles ablakközök miatt sötét. Padlózata puhafa dustless-szel bevonva s igy a tanulók könnyen elcsúsznak. Szellőztetése és fűtése nem kielégitő. Nincs külön tornaszertár és mosdóhelyiség. Öltözője hideg és nedves.

Az iskola udvara maga kicsiny, de szép időben pótolja a ház kertje, ahol a tanulók az óraközöket és az esetleges szabadórákat eltölthetik. Jó időben a tornaórák is a kertben tartatnak meg. A kert felsőrészén tennisz pálya is van, mely télen jégpályává alakitható át.

Orvosi szobánk van, melynek nagysága és felszerelése megfelelő, csak igen sötét s berendezése hiányos.

Valóban égetően szükséges, hogy intézetünk új és a modern kor igényeinek megfelelő épületet kapjon s azért örömmel kell üdvözölnünk egyelőre azt is, hogy a fővárostól az intézet részére telek ajánltatott fel. Reméljük, hogy a magas ministerium már nem késlekedik soká az épület építésének megkezdésével.

3. *A tanulók egészségi állapota.* Torna alól teljesen 20 tanuló volt felmentve, ami 5%-nak felel meg s igy az átlagot meghaladja, bár a teljes felmentés megadását csak feltétlenül szükséges esetben javasoltuk. A teljes tornamentesség okai voltak: 6 esetben szervi szívbaj, 3 esetben az alsó, illetve felső végtag merevsége, 2 esetben előrement hasműtét s 1—1 esetben vakbéllob, genyes középfüllob, mellhártyaizzadmány, gümős térdízületi lob, sokízületi csúz, vitus tánc, epilepsia, ideges szívdobogás és igen nagyfokú vérszegénység.

Csak szertorna alól 10 tanuló volt felmentve, egyes szerek alól pedig 3 tanuló.

Ideiglenes felmentést 62 tanuló kapott évközben.

Játékdélutánok hetenként háromszor tartattak, a két I. osztály, a II., III., IV., osztály, az V. és VI., osztály s VII. és VIII. osztály alkottak külön csoportot. A játékdélutánokat, egy csoport kivételével, melyet a természetrajz tanár látott el, a tornatanár vezette. A VII. és VIII. osztály *céllövészeti* gyakorlatokat végzett. — A játékdélutánokon való részvétel kötelező volt s fölmentés csak szükség esetén az iskolaorvos ajánlatára adatott.

Az intézetnek van igen jól működő Testgyakorló Köre, melynek torna, athletikai-, úszó-, céllövő- és játékszakosztályai vannak. Van intézeti jégpályánk, hol tanulóink téli időben a tornaóra alatt s egyéb szabad idejökben is gyakorolhatják eme egészséges sportot. Más téli sportok (ródlizás, ski stb.) is gyakoroltatnak az intézet tanulóitól. A vívás elsajátítására is van alkalmuk az intézetben az erre jelentkezőknek.

Az intézet kirándulások vezetésében talán első helyen áll az országban. E kirándulások nemcsak a tanulók ismereteit gyarapítják, de igen jó hatással vannak testi fejlődésükre is. A nagy tanulmányi kirándulásra az iskolaorvos is elkiséri a tanulókat.

Rajz alól 4 tanulót terjesztettem fel felmentésre. Három esetben szembaj, egy esetben vitus tánc volt a felmondás oka.

Trachomás tanuló a tanév elején és április hóban tartott szemvizsgálatok alkalmával az intézetben nem találtatott.

Hogy a tanulók egészségi állapotáról tiszta képet nyerjünk, minden egyes tanulóról „Törzslap"-ot vezetek, melyen a nacionalen és egészséges befolyással levő tényezőkön (oltás, ujra oltás, esetleges családi terheltség, nagyobb betegségek, lakásviszonyok stb.) kivül megtalálhatók a tanuló test fejlődését feltüntető mérési adatok (súly, magasság, mellkasméret, sprirometria), a szervezet részéről mutatkozó esetleges rendellenességek, az ezek miatt szükségessé vált intézkedések, a tanuló évközi betegségei stb.

Az igy nyert értékes anyagból a következő adatokat közlöm:

Gyengébb látóképességű tanuló 94 volt az intézetben, tehát a tanulók 23·5%-a. E téren évenként fokozatos rosszabbodás észlelhető. Az 1908/09 tanévben 15·3%, az 1909/10 tanévben 13·3%, 1910/11-ben 16·6%, 1911/12-ben 20% volt a gyengébb látásu tanulók száma. Pontosabb képet a következő tábla nyujt.

Osztály	Összes szembajos	Rövidlátás	Messzilátás	Egyéb szembajok
I. A)	41	10	4	3	3
I. B)	44	8	4	—	4
II.	61	16	10	3	3
III.	52	15	11	2	4
IV.	58	10	6	1	3
V.	36	10	6	2	2
VI.	27	5	4	1	—
VII.	40	11	10	—	1
VIII.	40	9	6	2	1
	400	93=23·5%	61=15·3%	14	19

A 94 eset közül 61-ben rövidlátás forgott fenn, ami az esetek 65%-ának, az összes tanulók 15·3%-ának felel meg. Itt is fokozódó rosszabbodás látható. Az 1908/09 tanévben 7·1%, 1909/10-ben 9·4%, 1910/11-ben 10·4%, 1911/12-ben 13·3% volt rövidlátó tanulók száma.

Nagyothallásban 6 tanuló, beszédhibában 4 tanuló szenvedett. A gerincoszlop elferdítését 5 esetben tapasztaltam. Sérve 5 tanulónak volt, szervi szivbaja 6 tanulónak.

Bár minden tanuló fogazatát megvizsgálom s minden alkalmat megragadok, hogy őket a szájápolás fontosságáról meggyőzzem, a tanulók legnagyobb részének rossz a fogazata. Csak mindössze 114 tanulónak (28·5%) nem volt szuvas foga. (A kezelt fogakat ép fogaknak vettem.)

A tanuló ifjúság általános egészségi állapota kielégítő. Néhány súlyosabb esetből eltekintve, rendszerint kisebb bajok, mint meghűlés, torokfájás, gyomorrontás stb. voltak a mulasztások okai.

Fertőző betegség miatt mindössze 10 tanuló volt kitiltva, de ezek közül is csak 2 esetben volt intézetünk növendéke beteg, (10·5%) mindkét esetben kanyaró miatt. Tekintve, hogy a fővárosban egész télen át igen erős vörheny és kanyaró járvány uralkodott, az eredmény igen kedvezőnek mondható. Testvére betegsége miatt 8 tanuló volt kitiltva és pedig 6 esetben vörheny, 1—1 esetben roncsoló toroklob illetve kanyaró miatt.

Nagyobb baleset mindössze egy volt, (kulccsonttörés) de az is intézeten kívül történt. Haláleset 2 volt, de az egyik a nagy szünidőben, a másik pedig magántanuló volt.

Minden nap 11 órakor, szükség esetén egyéb óraközökben is rendelést tartottam, a midőn oly szegény tanulókat, kik eddig a nyilvános rendeléseket vették igénybe, díjtalan orvosi segítséget nyujtottam, ami által sok mulasztásnak vettük elejét. Hasonlókép első segítségben részesítettem az iskolában megsérülteket. Kisebb zúzodások, horzsolások, metszett sebek naponta előfordultak. A tanulók annyira megszokták már, hogy sérülésükkel az iskola orvoshoz folyamodjanak, hogy bár intézetünknek csak 400 tanulója van, a rendelések száma az év végéig elfogja érni az 1000 esetet.

Megalakítottuk az iskolai mentőőrséget is; az idén csak szerényebb keretekben bár, de a jövő tanév elejétől teljes készültséggel.

A tanulók mulasztásáról rendes naplót vezettem. Minden tanuló az év elején 4 levelező-lapból álló könyvecskét kapott, hogyha megbetegedése egy-két napnál tovább tart, a mulasztás okát bejelentse. Ennek elmulasztása esetén, vagy

máskor, ha a tanári kar valamely tagja szükségesnek látta, igazgatói felhatalmazással az illető tanulót lakásán meglátogattam. Ily módon az iskolakerülések, esetleges bizonyítvány hamisítások lehetőleg kikerülhetők.

Tanulóink testi és ruházati tisztaságára is ügyeltünk. A tisztaság még mindig nem kifogástalan, aminek oka egyrészt a szülők jó részének szegénysége, másrészt hogy a főváros e kerületében kevés a modern, fürdőszobával felszerelt lakás. A sok figyelmeztetésnek azonban mégis volt hatása s a javulás kétségtelen. **Párdányi Emil dr.**

V.

Az intézet tanulmányi kirándulásai.

I. Az 1912—13. tanévi nagy tanulmányút. Tanulmányútunk célja ez alkalommal Fiume-Venezia-Padova-Vicenza volt. Az előkészítés munkálatait dr. Olgyai Bertalan és Láng Gyula végezték. Sajnos az utolsó napokban Olgyai tanár megbetegedett. Helyette a vezetést Mátrai Vilmos vette át.

1912. junius 20-án, szombaton, korán reggel gyülekeztünk a Keleti Pályaudvaron. Megjelent dr. Morvay Győző igazgató, a vezetők: Láng Gyula és Mátrai Vilmos, dr. Párdányi Emil iskolaorvos és Láng Ernő hitoktató, s a jelentkező tanulók szüleik kíséretében. Elbúcsúzva az itthon maradottaktól, beszálltunk a Fiuméba induló gyorsvonathoz kapcsolt külön III-ad osztályú kocsiba. Kellemesen telt az idő Fiuméig; a fiúk játékokkal, énekléssel stb. töltötték az időt. Az ebédet Zágrábban ettük nehányan a vasút vendéglőben. Legtöbben a hazulról hozott elemózsiát fogyasztották. Mikor a hegyes vidékhez értünk, az ablakokhoz tódultunk s onnan néztük a gyönyörű erdőket, zöld folyókat, majd a mindinkább Karszt jellegűvé váló hegységet. Végre mélyen alattunk megpillantottuk a tengert, mely mintegy ezüst tükördarab csillogott a napfényben. Innen azután igazi Karszt-vidéken

át hamarosan Fiumeba értünk. A vonat a kikötőig vitt s csak át kellett mennünk az Ungaro-Croata, „Dániel Ernő“ nevű hajójára. Itt, mivel az ágyak mind előre le voltak foglalva, tábori nyugvó székeket okkupáltunk s azokat a hajószemélyzet többszöri ostroma dacára is sikerült megtartanunk. Hajónk rövidesen kiindult a kikötő ezer csillogó lámpafénye közül s az éjszakában már csak a világítótorony fel-fel csillogó világosságát láttuk a száraz földből. A magunkkal hozott ételekből megvacsorázva anekdótázással és dalolással töltöttük az időt, élveztük a tenger gyönyörű éjjelét, a holdsugár csillogását és a hajó ritmikus mozgását. Lassankint elálmosodva aludni tértünk.

Persze, valami kényelmes alvásról nem lehetett szó, de azért úgy, ahogy, elhelyezkedtünk. Korán ébredtünk s siettünk a hajó orrára, hogy minél előbb lássuk a hajnal aranyos ködéből kiemelkedni Venezia színpompáját, a romjaiból ujjászületett Campanilé-t. Közben mindinkább világosodott, a hajnal rózsás szinei mindinkább az azúr kékbe mentek át s mindjobban és jobban bontakozott ki előttünk az apró vitorlás bárkákkal teliszórt tengerből a tündérváros: Velence. Azután útközben fölszedve az olasz egészségügyi és számvizsgáló csapatokat, behajóztunk az erődítések között a Lagunába, majd a Giardino Pubblico mellett elvonúlva a Szt.-Márk térrel szemben kikötöttünk. Gondolák raja vette körül hajónkat s lassan-lassan kiszállították az utasokat. Minket gondoláink egyenesen a Manin szállodához vittek. Itt elfoglaltuk szobáinkat s alapos mosa-

kodás és átöltözés után összegyültünk a szálloda kis éttermében és kitünő étvággyal megreggeliztünk. Innen a Szt.-Márk térre mentünk s először csodáltuk meg a velencei építészetnek csodálatos ékkövét, Szt. Márk templomát. Majd a templom belsejét tekintettük meg, hol katolikus növendékeink misét hallgattak. Innen átmentünk a Palazzo Ducalé-ba s még aznap délelőtt megtekintettük az Accademia di belle Arti képtárát s benne Velence egyik legnagyobb műkincsét: Tizian „Assuntá"-ját. Hazatérve szállodánkba kitünő ebédben volt részünk. Ebéd után rövid pihenőt tartottunk s aztán kihajókáztunk a Lidóra. Itt éreztük magunkat csak igazán elemünkben. Az aranyos napsugár, a meleg, bársonyos homok, a langyos tengerviz, a nyüzsgő, forrongó fürdőélet nagyszerű hatással volt reánk, alig akartunk innen elmenni. De végre mégis csak vissza kellett mennünk a városba, hol a Manin pompás vacsorával várt minket. Vacsora után siettünk ki a Szt.-Márk térre, hogy kellő időben gondoskodjunk a Flórián előtt asztalokról. Kilenc órakor kigyúlt a Szt.-Márk teret övező palotákon és a Campanilén elhelyezett százezer villamos lámpa. A téren nyüzsgő sokaság, egyhangú „Ah" sóhajtásszerű kiáltásban tört ki. Sohasem fogjuk ezt a tündéri látványt felejteni. Itt fagylaltozva élveztük a Banda Cittadina zenéjét, melynek végén először hallottuk az olaszok lelkesítő harci dalát:

Tripoli, bel suol d'amore,
Ti giunga dolce questa mia canzon,
Sventoli il tricolore,
Sulle sue torri, al rombo del canon.

Fölemelő érzést keltett bennünk, mikor láttuk, hogy menynyire tudnak az olaszok hazájuk hódító hadjáratán lelkesedni.

Tizenegy óra tájban visszatértünk a szállodába. A hétfői és keddi napot Velence alapos megtekintésére fordítottuk. Több izben végighajóztunk a Canale Grandé-n s bámultuk a velencei gotikus építészet finom kőcsipkés csodáit, a Palazzo Vendramin korai renaissance épületének finom arányait, a Palazzo Pesaro óriás barokk tömegét. Jártunk a San Giorgio Maggiore szigetén, melynek kolostorából indult távol Magyarországra Szt. Gellért. Fölmentünk harangtornyára,

honnan fölséges kilátás nyilik a Lagunán elszórt számtalan kis szigetre. Láttuk az SS. Giovanni e Paolo templomot Doge sírjaival, előtte Colleoni hadvezér büszke lovasszobrával. Fölkerestük a Frari templomot, hol szintén Velence annyi nagyja alussza örök álmát. Kigondoláztunk a temető szigetére és Murano-ba, hol a szines velencei üveg gyártását láttuk. Lesétáltunk a Riva dei Schiavoni-n a Giardino Pubblico-ba, melynek délszaki növényzete között rejtőznek el a nemzetközi képzőművészeti kiállítás pavillonjai, hol a modern művészet remekeiben gyönyörködtünk.

Szerdán kora reggel indultunk Padova felé. A Riva dei Schiavoni-n hajóra szálltunk s a Canale di Giudecciá-n át haladva alkalmunk volt Velence kereskedelmi kikötőjét, közraktárait, gőzmalmait megtekinteni. Fusiná-ban kikötöttünk s átszálltunk az ott várakozó villamos kocsiba. Gyönyörű vidéken át vezetett útunk. Itt láttuk a gazdag velencei nobilé-k nyári palotái remek parkok között, a felső olaszországi kertgazdaság szép példáit s az árnyas fák között a mesterséges csatornákon a terményeket szállító bárkákat. Kilenc óra tájban érkeztünk Padovába. Itt megnéztük a Piazza d'Erbé-t, a Salone-t, az egyetemet, melynek folyósóján az egykori hallgatók címerei között magyarokat is találtunk. Hosszabb időt töltöttünk a Duomo megtekintésével. Itt a Gattamelata szobor közelében ebédeltünk egy vendéglőben, de bizony visszasírtuk a Manin főztjét.

Ebéd után a füvészkertet látogattuk meg, melynek árnyékos fái alatt egy kis pihenőt tartottunk. Innen elmentünk a Piazza Vittorio Emanuelé-re, mely ovális alakban mesterséges vízfolyással van körülvéve. A kőkorláton köröskörül szobrok vannak elhelyezve, a páduai egyetemről kikerült nevezetes emberek, közte Báthori István lengyel király szobra.

Visszafelé menet betértünk a híres Café Pedrocchi-ba, hol egy kis fagylalttal hűtöttük le magunkat. Innen kimentünk a vasútra s rövid utazás után Vicenzába értünk. Itt már várt ránk dr. Morvay Győző igazgató úr rokona: Parma Károly cukorgyári mérnök, kinek vezetése mellett megjelentek a vicenzai diákság kiküldöttei. Az ő kiséretükben vonul-

tunk a városba. Rövid séta után megvacsoráztunk. Vacsora után összegyűltek Vicenza majdnem összes diákjai s hamarosan megbarátkoztak a mi diákjainkkal. Társalgási nyelvül a latint használták. Kimentünk még a vasút melletti parkba, hol egy kerthelyiségben hallgattuk a zenét. A mi tiszteletünkre a himnuszt is eljátszották, amit persze nagy lelkesedéssel fogadtunk.

Másnap reggel Parma mérnök úr és a vicenzai diákság vezetésével megtekintettük a látni valókat. Megnéztük többek közül a Palazzo Valmaranát és onnan az olasz szabadságharc emlékszobrához vonultunk, melyet egy kis ünnepély keretében megkoszorúztunk.

Ebéd után még megnéztük a Teatro Olimpico-t és a vicenzai szépművészeti múzeumot. Siettünk ki innen a vasútra, hol kalauzaink szives barátságát és fáradságát megköszönve, elbúcsúztunk tőlük. Este felé értünk vissza Velencébe s a Canal Grandé-n végighajózva szállodánkba mentünk.

Pénteken délelőtt gondolakirándulást rendeztünk a Lagunán. Délután a fiúk bevásárlásokat eszközöltek és készültek az elutazásra. Hat óra tájban beszálltunk a „Salona“ gőzösre. Még egyszer hallottuk az olasz népénekesek dalát s búcsút mondtunk a szép Velencének.*)

---

*) Ujságnyilatkozatok: 1. *La Provincia di Vicenza*. Jún. 27.

Gli studenti ungheresi a Vicenza

Iersera col diretto da Padova delle 18.59 sono giunti a Vicenza — come annunciammo — 24 studenti del Liceo di Budapest accompagnati da quattro professori. Essi compiono una gita d'istruzione nel Veneto: da Budapest per Zagabia scesero a Fiume, recandosi per mare a Venezia, ove si fermarono tre giorni; ieri mattina furono a Padova; stassera alle ore 18 da Vicenza ripartiranno per Venezia donde proseguiranno per Fiume e Budapest.

Gli ospiti graditi furono ricevuti alla nostra stazione dal Consiglio Direttivo della Associazione Studentesca, che li accompagnò agli Hotel „Cavalletto“ ed „Alpi“, dove gli ungheresi sono alloggiati compiendo un breve giro per la cittá.

Alle ore 21 dopo cena, studenti ungheresi e studenti vicentini si ritrovarono e a gruppi si dispersero per la cittá riunendosi poi verso le ore 22 al Caffè Moresco, dove l'orchestra che vi teneva

Ismét úgy rendezkedtünk be, hogy az éjszakát a fedélzeten töltsük. Kellő számú nyugvó széket foglalva le s elhelyeztük podgyászunkat. Egyszer csak fölhúzták a horgonyokat s hajónk elindúlt. Lassan-lassan eltávolódott tőlünk a Campanile, a Piazzetta két oszlopával, a Doge-palota kőcsipkés tömege. Nemsokára kinn voltunk a nyilt tengeren s mintegy álom, úgy tünt el előttünk a homályba Velence.

A hajón egy kis incidensünk volt. Mi ugyanis a fedélzeten magyar nótákat énekelgettünk. Egyszer csak odajött a

---

concerto alla fine del programma, gentilmente suonò e replicò l'inno ungherese e l'inno reale italiano ascoltati in piedi dai presenti e vivamente applauditi.

E fino a tarda netto per le vie della città gli studenti fraternizzarono con simpatica cordialità cantando inni patriotici e sciogliendosi poi dinanzi agli alberghi al grido di viva l'Italia! e viva l'Ungheria!

Stamane fra alcuni dei gitanti e alcuni studenti nostri seguirà un *match* amichevole di foot-ball nel campo di Borgo Casale. Poi verso le 9 tutti saliranno al Monte Berico, visitando di monumenti ai caduti, la Rotonda e la Villa Valmarana e compiendo poi una gita sui nostri magnifici colli.

Nel pomeriggio visiteranno la Pinacoteca, il Museo del Risorgimento e il Teatro Olimpico. Gracie al cortese interessamento dell' Associazione Studentesca Vic. il Comune concesse agli ospitl libero ingresso. Ed alle 18 faranno ritorno a Venezia.

Ai simpatici giovani, figli di una terra che gli italiani hanno ragione di amare, anche il nostro „benvenuti" cordiale.

2. *La Provincia di Vicenza.* Jún. 28.

La giornata a Vicenza degli studenti ungheresi.

Come abbiamo annunciato gli studenti ungheresi, cari opiti nostri di un solo giorno, hanno visitato ieri la città, unitamente agli studenti vicentini, quali, auspice la nostra benemerita Associazione Studentesca, hanno fatto loro accoglienze festosissime.

I nostri studenti verso le ore 9.30 si recarono al Cavalletto a prendere i gitanti, che furono condotti a visitare prima la Rotonda Palladiana e quindi la Villa Valmarana, ove, grazie alla cortesia del co. Angelo, tutto era stato predisposto perchè potessero essere visitati tutti gli affreschi del Tiepolo non solo del palazzo ma pur della foresteria.

Quindi studenti ungheresi e vicentini passarono a Monte Berico, dove visitarono brevemente la Chiesa e il quadro di Paolo Veronese, soffermandosi poscia a lungo dinanzi al monumento ai nostri caduti

Horvát-Magyar Tengerhajózási Társaság egy alkalmazottja s német nyelven felszólított minket a kapitány nevében, hogy ne énekeljünk. Magyar nyelven kellő eréllyel rendreutasítottam, mire elment s többé nem háborgatott minket. Mindenesetre sajnálatos, hogy egy magyar szubvenciót élvező vállalat alkalmazottja nem akar (mert később kiderült, hogy tud) magyarul beszélni. Később az is kisült, hogy a kapitány ilyenféle rendeletet nem is adott neki.

Reggelre Fiuméba értünk. Itt reggeli után megtekintettük a kikötőt, a halcsarnokot stb. Kilenc órakor áthajóztunk Abbaziába. Itt megfürödtünk, de bizony a lidói fürdés jobban

---

per l'indipendenza sul quale gli ungheresi deposero una corona di alloro.

Dinanzi al monumento gli ungheresi intonarono il canto „Isten áldd meg a magyart" al quale i nostri studenti risposero coll'inno a Tripoli Italiana.

Gli studenti ungheresi allora declamarono un loro poema patriottico; il „Petöfi nem halt meg", un inno popolare quarantottesco in cui si esalta la storia di Garibaldi e di Kossuth.

Lo studente concittadino Silvio Rizzo del R. Liceo parlando in tedesco per la necessità di farsi intendere forse agli ospiti il caldo fraterno saluto de gli studenti vicentini e della città intera ai fratelli ungheresi, verso i quali gli italiani hanno per tradizioni di storia e per identità di ideali e di aspirazioni tante ragioni di alta e profonda simpatia.

Gli studenti ungheresi risposero al saluto con un altro canto patriottico, il „Kossuth Lajos azt izente" e i nostri intonarono l'inno ai fratelli d'Italia.

La manifestazione assunse così carattere d'una commovente e significantissima dimostrazione patriottica improntata al maggiore entusiasmo.

Seguì un rinfresco al caffè di Monte Berico offerto dagli studenti vicentini.

Ridiscesi verso le ore 13 in città al canto di inni nazionali ungheresi e italiani alternati, i gitanti furono condotti a visitare il Duomo, S. Lorenzo e i principali palazzi del Corso, di via Porti e via G. Zanella, sciogliendosi per il pranzo alle ore 14 per ritrovarsi alle 15.30 per visitare la Pinacoteca, dove fu a tutti guida intelligente e cortesissima il Direttore interinale del Civico Museo prof. Luigi Ongaro, e quindi il Teatro Olimpico e il Tempio di S. Corona.

Alle ore 16.58 gli ospiti graditi, accompagnati alla stazione

tetszett. Délután megint visszamentünk Fiuméba s öt óra tájban kimentünk az állomásra. Ismét elfoglaltuk külön harmadosztályú kocsinkat. Hat órakor aztán elindult a vonat — haza. A Fiuméban vásárolt vacsorát a vonaton költöttük el. Plasenál még egy utolsó pillantást vetettünk a már szürkületbe menő tengerre. Az éjszakát nem a legkényelmesebb helyzetben aludtuk át. Reggel újra berobogtunk a Keleti pályaudvar üvegcsarnokába, hol a fiúkat fáradtan és álmosan bár, de egészségesen és a kiállott úti izgalmaktól boldogan adtuk át a rájuk várakozó szülőknek.

Mátrai Vilmos.

---

dai nostri studenti, ripartirono per Padova—Venezia. La partenza ha dato luogo ad una nuova manifestazione fra saluti e grida di evviva l'Italia! e evviva l'Ungheria!

La giornata di ieri ha stretto fra studenti ungheresi e studenti vicentini vincoli di fraterna solidarietà, e i nostri hanno accolto con entusiasmo e con serio proposito di tener l'invito, la proposta più volte loro fatta di ricambiare agli ospiti la visita a Budapest.

Gli studenti ungheresi erano accompagnati, come dicemmo, da quattro loro docenti: il sig. Mátrai Vilmos professore di geometria, il dott. Prádányi Emil medico dell'istituto, il sig. Láng Gyula professore di storia naturale e il prof. Láng Ernesto insegnante di religione.

3. *Il giornale di Vicenza.* Jún. 27—28.

Gli studenti Ungheresi a Vicenza.

Col diretto delle 18.59 sono arrivati ier sera 24 studenti del liceo di Budapest accompagnati da quattro professori. Essi stanno compiendo nel Veneto una gita di istruzione.

Alla Srazione furono ricevuti dal Consiglio Direttivo dell'Associazione Studentesca che li accompagnò nei due „hôtels" Cavalletto ed Alpi.

Alle 21, studenti Ungheresi e studenti vicentini si ritrovarono e verso le 22 si raccolsero al caffè Moresco dove l'orchestra gentilmente suonò l'inno ungherese e l'inno reale italiano vivamente applauditi. Poi fino alla mezzanotte, girarono per la città cantando inni patriottici con frequenti evviva alle due nazioni.

Stamane nel Campo di Borgo Casale tra alcune gitanti e alcuni studenti nostri ebbe luogo un *match* amichevole di foot-ball. Ed alle 9 tutti salirono a Monte Berico, da cui passarono a visitare la Rotonda e Villa Valmarana ed a compiere una gita nei colli.

Nel pomeriggio visitarono il Museo e il Teatro Olimpico. Il Municipio concesse loro l'ingresso libero.

Essi ripartiranno alle 18.

A svájci tanulmányútak. Német, hollandus, osztrák és magyar tanügyi férfiakból és a tanügy barátaiból nagy rendezőbizottság alakult azzal a céllal, hogy a négy nemzet középfokú iskoláiba és főiskoláiba járó növendékeket és hallgatókat a nagy szünidő tartamára a francia Svájcba, illetőleg Angliába telepítsék. E tanulmányutak egyrészről a francia, illetőleg angol nyelvek tanulásával (odavaló tanítók vezetése mellett), másrészről az összes egészséges sportok űzésével egyaránt kívánják foglalkoztatni a résztvevők lelkét és testét. Ezenkívül felkeresik a telep környékének legszebb helyeit és tesznek egy nehány több napig tartó körútat (gyárak, muzeumok, nevezetes történeti és művészettörténeti helyek felkeresése, stb.) A bizottság addig más két útat rendezett Svájcba, hol Lausanne, Veveay és Rolle világhírű fiúnevelő-intézeteiben nyert elhelyezést a mintegy 140 főből álló társaság és öröm volt nézni, hogy milyen jól megférhet egymással a különböző nemzetek fiai és hogy mennyit tanulhat egymástól, de különösen a hollandusoktól.

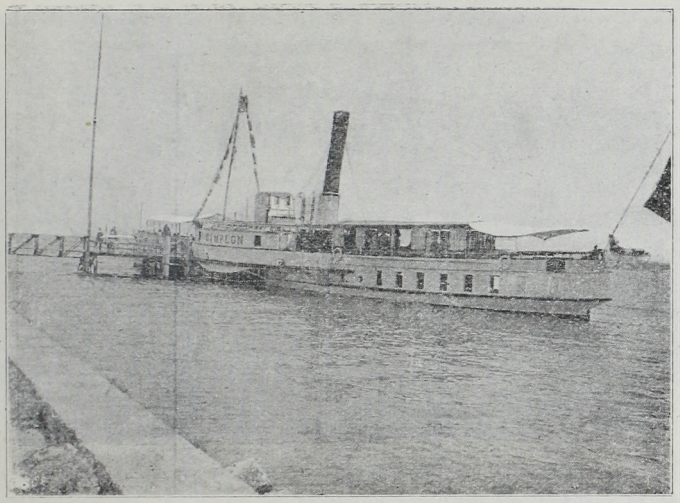

A rendezőbizottság élén magyar részről Dr. Berzeviczy Albert díszelnök, Dr. Erődi Béla, Dr. Schack Béla és Spitkó Lajos főigazgatók, fővédők állanak. A vállalkozás magyar földön nehezen tud ugyan gyökeret verni, de jövővel bíztat. Intézetünk volt tanítványai közül is résztvett már a tanulmány úton négy egyetemi hallgató, név szerint Kail József, Péteri Jenő, Schäffer István és Stern István.

Még megjegyezzük, hogy e tanulmányutak egyik elnöke, az intézet igazgatója és vezetője, Makoldy Viktor intézetünk tanára. (A tavalyi útról közlünk nehány felvételt.)

II. Kisebb kirándulások. Hogy a kisebb kirándulások száma az idei tanévben csökkent, annak oka a kellemetlen időjárásban, a vezető tanárok betegeskedésében és *a vasúti menetdíjtételek aránytalan drágulásában rejlik.* Az utóbbi jellemzésére felemlítem, hogy amig Dömösátkelésig (Dobogókő felé) a múlt tanévben féljegygyel III. osztályon 50 fillérért utaztunk, idén ugyanazért az útért 1 K-t kell fizetni. Ezen a vonalon tehát 100%-os a drágulás. Vácra a régi díjszabás szerint 25 fillérért utaztunk, az új szerint 65 fillért kell fizetni, a drágulás tehát 260%. Más vonalokon is hasonlók a viszonyok, mivel a főváros környékére érvényes előbbi kivételes

árszabás megszünt. A különbözet kicsiny összegnek látszik, de jelentőssé teszi, hogy intézetünkben a kirándulások gyakoriak és hogy tanulóink szerfelett szegények. Míg azelőtt a Vértesbe vezetett kirándulásokra 20—25 tanuló is jelentkezett, az idén csak 4 – 5, mivel oda-vissza a régi 1 K 50 helyett 2 K 70 lett a viteldíj és ezért ezeket a kirándulásokat nem is lehetett megtartani. Méltányos volna, ha az államvasút az intézetek kirándulásait a horribilis drágulásra való tekintettel az 50%-nál nagyobb kedvezményben részesítenék.

Azt is meg kell említenem, hogy a Turista Egyesület a Dobogókő díjtételét 20 fillérről 30-ra emelte fel, amely összeget az intézetnek küldött értesítés szerint vasárnapon és ünnepnapon, amikor a tanulókkal épen kirándulhatunk, nem engedi el. Még bámulatosabb pontja a nevezett értesítésnek, hogy Dobogókőn a Turista E. tulajdonát képező bekeritett területen kívül a fűre lépni tilos (!!!). Mivel az amúgy is elég kiadással terhelt tanulóimtól a 30 fillért behajtani nem tartanám helyes eljárásnak, egyéb hely hiányában kénytelen leszek a Dobogókő tetején a menedékházba vezető ösvényen liba sorban leültetni őket. Hogy a többi turista hol fog közlekedni, azt lássa a Turista E., mely különösen az újabb időben igen találékony a turisztikát

előmozdító rendelkezések kiadásában. Igen kellemetlen rendelkezés az is, hogy a Magyar Folyam és Tenger H. R.-Társaság vasárnapon és ünnepnapon nem ad kedvezményt. Ugyanez vonatkozik a Fogaskerekű vasút Társaságra is. Ez az intézkedés április, május és október hónapban nem megokolt, mert ezekben a hónapokban nincs olyan forgalom, mely a tanulók tömeges szállítását akadályozná. Egyebekben a legnagyobb elismeréssel kell nyilatkoznom az említett Társaságok támogatásáról, amelyet az Államvasútak alkalmazottai sorában, sőt néha még egyes állomásfőnökök részéről sem lehet mindig tapasztalni. De ez utóbbi esetben is a kivétel csak a szives támogatást kimondó törvényt erősíti meg.

Turisztikai kirándulásaink a következők:

1. *Márc. 9.* Pomáz—Kiskovács—Sikáros—Annavölgy Szentendre. V. o. 19 tanuló. Gyaloglás 6 óra.

2. *Márc. 17.* Békásmegyer—Nagykevély—Kiskevély—Csobánka—Pomáz. II. és III. osztály 23 tanuló. Gyaloglás 5 óra.

3. *Ápr. 6.* Piliscsaba—Pilisszántó—Pilisszentkereszt—Chilonevölgy—Dobogókő—Zsiványbarlang—Pilisszentkereszt—Pilisszántó—Pilisvörösvár. IV. o. 27 tanuló. Gyaloglás 8 óra.

4. *Ápr. 11.* Budakalász—Nagykevély—Kiskevély barlangja—Csobánka—Mache jama—Pomáz. V. o. 24 tanuló.

Gyaloglás 6½ óra. A Kiskevély barlangjában megnéztük a barlangkutató egylet ásatását és több csontleletre akadtunk.

5. *Ápr. 23.* Szentendre—Izbég—Annavölgy—Sikáros—Dobogókő—Rámhegy—Dömös. VI., VII. o. 10 tanuló. Gyaloglás 6 óra. Dobogókőn hó volt.

6. *Máj. 4.* Piliscsaba—Pilisszántó—Pilisszentkereszt—Szurduk út—Csobánka—Budakalász. V. o. 6 tanuló. Gyaloglás 6 óra. Útközben nagy zivatar, mely után a rohanó vizár megnehezítette a Szurduk átjárását. Csobánkán ezért elkésve értünk *Pivár Ignác* emléktáblája leleplezésére (a gyógypaedag. megalapítója Magyarországon).

7. *Máj. 4.* Szentendre—Leányfalú—Tahi—Dunabogdány—Visegrád. Hajóval vissza. I., IV. o. 22 tanuló. Gyaloglás 5 óra.

8. *Máj. 11. és 12.* Legszebb idei turistakirándulásunkban a Mátrát kerestük fel. Budapestről reggel indulva d. u. érkeztünk Parád fürdőre, ahol a fürdőigazgatóság jóvoltából 1 K-ért volt szállásban részünk. *Verseghy* vendéglős 1 K 20 fillérért adott vacsorát és 60 fillérért reggelit. 11-én d. u. az elhelyezkedés után kigyalogoltunk Parád falún át Sasvárra, hol megnéztük a parádi víz töltését és megkóstoltuk az erősen kénhidrogénes vizet. A forrás és a Károlyi-féle park megtekintése után az üveggyárba mentünk, ahol nehány munkás bemutatta az üveg fúvásának módjait. Meg kell emlékeznem a gyönyörű népviseletről, melyet mint Parádon, mint már a vonaton láttunk, ahol búcsús néppel utaztunk együtt. Máj. 12-én korán kelve élveztük azt az utánozhatatlan hangversenyt, amelyet a még elhagyott fürdő körül az éneklő madarak csattogása alkotott. Reggeli sétánk az arzénes forráshoz vezetett. 8-kor indultunk katonai térképekkel felszerelve a Mátra csúcsa felé. Az Ilonavölgyön át értünk Rózsa szálláshoz (vadász pihenő), innét fárasztó hegymászással a Saskő sziklái alá. Déli 12 órakor voltunk fennt a Kékes tetőn, a Mátra és a Magyar Középhegység legmagasabb csúcsán (1010 m.). Visszafelé az útat a regényes országúton tettük Gyöngyösig, ahol a főgimnázium tanárai vártak. Eléggé meg nem köszönhető szivességgel mutatták

meg nekünk a gimnáziumot, a régi ferencrendi és plébánia templomot (az előbbi *Vak Bottyán* sírkövével) és a város érdekes egyház körös zsákutcáit. Fogadják hálás köszönetünket. Az este hét óra után induló h. vonattal mentünk hazafelé Vámosgyörkig és innen gyorsvonattal Budapestre. IV. és V. o. 10 tanuló. A hét nap összes gyaloglása 12 óra.

9. *Máj. 19.* Pomáz—Kiskovácsi puszta Csikóváralja—Kőhegy Szentendre. II., III. o. 25 tanuló. Gyaloglás 6 óra.

10. *Máj 28.* Piliscsaba—Pilisszántó—Klastrom puszta—Mexikó erdőőri lak (erős jégeső!) — Hoffmann gúnyhó—Hármashatár—Körtvélyesi puszta—Dömös. IV. V. o. 36 tanuló. Gyaloglás 6 óra.

Kiránduló kartársunkat újabb 10 drb nagyobb hátizsákkal szereltük fel. A 25 drb hátizsákot használta 38 tanuló 117 egyes esetben. Egy hátizsákra esik körülbelül 5 használat.

A többi kirándulás legnagyobb része, a természetrajzi oktatást támogatta. A VI. o. gyárlátogatásai során felkereste a *Melocco*-féle cement, a hatvani cukor és a *Fürst*-féle festőgyárat.

Idén Urániába csak egy ízben mentünk, mivel az intézet felszerelése már annyira tökéletes, hogy a vetítés (mozgó filmet is) házilag lehet eszközölni.

Vasár- és ünnepnapokon a kath. tanulók kirándulás előtt tanári felügyelet alatt hallgattak külön szt. misét.

A kirándulási alap elszámolása:

Bevétel:

Maradék az 1911/12. évről	43 K 96 f
Elhelyezett tőke	2175 „ 61 „
Nagy kirándulás maradéka	220 „ 09 „
407 tanuló után	407 „ — „
Kamat	300 „ 75 „
Összes bevétel:	3147 K 41 f

Kiadás:

Nagy kirándulási maradék takarékba:	220 K 09 f
Takarékba elhelyezett összeg	43 „ 96 „
Betét mint átvitel	2175 „ — „
A velencei kiránd. fényképei:	13 „ 20 „
Kirándulási felszerelés	100 „ 60 „
Fotografálási e zközök	72 „ 50 „
Távirat a hatvani kiránduláson	— „ 88 „
Nyomtatványok	60 „ 50 „
Intézeti jelvények	60 „ — „
Tétényi lövőverseny	100 „ 60 „
Hátizsák	25 „ — „
Térkép	1 „ 15 „
Két tanuló díja a mátrai kir.-ra	20 „ — „
„ „ „ a tátrai „	140 „ — „
Összes kiadás:	3033 K 48 f
Összes bevétel:	3147 „ 41 „
Maradék:	113 K 93 f

Kerékgyártó Árpád.

Kirándulási naptár.

Szám	Nap	Kirándulás célja	Kirándulás helye	Osztály	Tan. száma	Vezető
a) **A múlt évi Értesítőben „tervezett kirándulások" közül megvoltak 1912-ben.**						
1	máj. 25. d. u.	szórakoztató	Jánoshegy	I—III.	32	Ágner
2	„ 27. e. n.	turisztikai	Szokolyai völgy	II. A, B	17	„
3	jún. 2. e. n.	„	Vitám vár	V.	15	„
4	„ 2. d. e.	term.-rajzi	N. Muzeum Ásv.-tár	VI.	25	Telbisz
5	„ 4. este	rovargyűjtő	Farkasrét	II. A, B	6	Láng Gy.
6	„ 7. d. u.	term.-rajzi	Kertészeti Intézet	IV.	20	Kerékgyártó
7	„ 8. e. n.	hitbuzgalmi	Remete Mária	I—VIII.	75	Láng E., Lenz, Láng Gy., Kerékgyártó
8	„ 9. „ „	turisztikai	Páty	I. B	15	Láng Gy., Sajó
9	„ 16. „ „	„	Bánhida	II. A, B	12	Ágner
10	„ 24—júl. 2. 8 n.	művész., népr., történelmi stb.	Venezia, Padova, Vicenza	I—VIII.	25	Láng Gy., Mátrai, Láng E., Párdányi

Szám	Nap	Kirándulás célja	Kirándulás helye	Osztály	Tan. száma	Vezető
			b) **az 1912—13-ban megtartott kirándulások május 29-ig.**			
1	szept. 24. d u.	geologiai	Mátyáshegy	V—VI.	30	Kerékgyártó
2	okt. 1. d. u.	„	Kiscelli fensík	V—VI.	32	„
3	„ 18. „ „	term.-rajzi	Állatkert	II.	43	„
4	„ 20. „ „	„	Budai hegység	IV.	10	„
5	„ 22. „ „	geologiai	Hármashatárhegy	V—VI	34	„
6	nov. 8. d. u.	term.-rajzi	Kertészeti kiállítás	III—V.	33	„
7	„ 19. „ „	technologiai	Hatvani cukorgyár	VI.	15	Telbisz, Kerékgyártó
8	dec. 24. d. e.	term.-rajzi	Mezőgazdasági Muz.	I. A	26	Kerékgyártó
9	„ 27. „ „	„	„ „	I. B	14	„
10	„ 28. „ „	„	Állatkert	V.	15	„
11	„ 30. „ „	„	Pálmaház	IV.	14	„
12	jan. 2. d. e.	„	Mezőgazdasági Muz.	II.	16	„
13	„ 5. „ „	ism.-terj.	Halászbástya	I. A, B	40	„
14	„ 14. „ „	sport. (ródli)	Szemlőhegy	V—VI.	40	Neumer, Kerékgyártó
15	„ 15. „ „	„ „	„	III.	50	Neumer
16	„ 16. „ „	„ „	„	IV.	54	„
17	febr. 6. d. e.	ism.-terj.	Uránia (Olimpiász)	I—VIII.	380	Tanári kar
18	márc. 9. e. n.	turisztikai	Sikáros	V.	19	Ágner
19	„ 17. „ „	„	Nagykevély	II—III.	23	„
20	„ 30. d. u.	term.-rajzi	Farkasvölgy	V.	6	Kerékgyártó
21	ápr. 1. d. u.	„	Aquincum	V—VI.	28	„
22	„ 6. e. n.	turisztikai	Dobogókő	IV.	27	„
23	„ 6. d. e.	term.-rajzi	N. Muzeum Ásv.-tár	VI.	25	Telbisz
24	„ 11. e. n.	turisztikai	Macka jama	V.	24	Kerékgyártó
25	„ 22. d. u.	term.-rajzi	Margitsziget	V—VI.	28	„
26	„ 23. e. n.	turisztikai	Dobogókő	VI—VII.	10	„
27	„ 27. d. u.	növénygy.	Hűvösvölgy	I. A, B	37	„
28	„ 28. „ „	technologiai	Melocco-gyár	VI.	25	Telbisz
29	„ 29. „ „	rovargyűjtő	Mátyáshegy	V—VI.	26	Kerékgyártó
30	máj. 1. d. u.	„	Guggerhegy	II.	16	„
31	„ 4. e. n.	turisztikai	Szurduk-út	V.	6	„
32	„ 4. „ „	„	Visegrád	I—IV.	22	Lenz
33	„ 11—12. 2 n.	term.-rajzi, néprajzi, turiszt.	Mátra	IV—V.	10	Kerékgyártó
34	„ 18. e. n.	szórakoztató	Jánoshegy	I—IV.	34	Lenz
35	„ 19. d. u.	technologiai	Fürst-gyár	VI.	25	Telbisz
36	„ 19. e. n.	turisztikai	Pomázi hegyek	II—III.	25	Ágner
37	„ 22. d. u.	rovargyűjtő	Svábhegy	II.	10	Kerékgyártó
38	„ 24. „ „	szórakoztató	Beketow cirkusz	I—VIII.	21	Koller
39	„ 27. „ „	term.-rajzi	Állatkert	V—VI.	26	Kerékgyártó, Tichy
40	„ 28. e. n.	turisztikai	Pilisi hegység	IV—V.	36	Kerékgyártó
41	„ 29. d. e.	mathemat. (mérő)	Dunapart	VI.	25	Frank

Szám	Nap	Kirándulás célja	Kirándulás helye	Osztály	Tan. száma	Vezető
	c) Az Értesítő lezárása utánra tervezett kirándulások.					
1	máj. 25. e. n.	turistikai	Piliscsaba	III.	—	Ágner
2	jún. 1. „ „	„	Drégely	V,	—	„
3	„ 8. „ „	„	Bánhida	III.	—	„
4	„ 15. „ „	„	Dobogókő	VII.	—	„
5	„ 22. „ „	„	Vitám vár	III.	—	„
6	„ 28. „ „	művészeti	Zsámbék	III—V.	—	„
7	„ 20—28. 8 n.	term.-rajzi, földrajzi, népr. stb.	Magas Tátra	I—VIII.	—	Kerékgyártó, Olgyai
8	Bizonytalan időben	technologiai	Diósgyőr, vasgyár	VI.	—	Telbisz
9		szórakoztató	Pilisi hegység	I—IV.	—	Lenz
10		technologiai	Leipziger-gyár	IV.	—	Kerékgyártó
11		term.-rajzi	Kertészeti Intézet	IV.	—	„
12		turisztikai	Visegrádi hegység	IV.	—	„

VI.

Rendkívüli munkásság.

1. Segítő egyesület (1909).

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi Miniszternek 1909. évi február 6-án kelt 149,736—1908. számú rendeletével jóváhagyott alapszabályai értelmében 1913. évi február 15-én alakúlt meg 3 évre a következő tisztikar megválasztásával: elnök: *Morvay Győző dr.* igazgató, pénztáros: *Máté Lajos dr.* r. tanár, ellenőr: *Makoldy Viktor* r. tanár, könyvtáros: *Simon Miklós* r. tanár. Igazgató választmány: a gimnázium tanári kara. Ez a vezetőség intézte az egyesület ügyeit a lefolyt iskolai év folyamán az alábbi elszámolás szerint:

I. Pénztár. *a) Bevétel.* (Alapok és alapítványi díjak 9. lap):

1. 1912. jul. 1. maradék az 1911/12. tanévről	891 K	64 f
2. 1912. jul. 1. elhelyezett tőkebetét, mint átvitel (Kiad. 7. old. 2., 3.)	4706 „	72 „
Átvitel	5598 K	36 f

	Áthozat	5598 K	36 f
3. 1912. jul. 1.	Hampel Antal VI. oszt. tan. felolvasásából	5 „	— „
6. 1912. jul. 2.	Tábory Dezső számvizsgáló utólag (fiának tagdíja)	2 „	— „
12. 1912. okt. 12	tagdíj	310 „	— „
13. 1912. okt. 14.	kamat	462 „	54 „
15. 1912. okt. 21.	eladott könyv. árából befolyt	20 „	— „
19. 1912. dec. 12.	tagdíj	198 „	— „
22. 1912. dec. 16.	Czintula Elek: az orvosnak küldött díj	20 „	— „
23. 1912. dec. 20.	Tábory Zoltán VI. o. m. t.	— „	02 „
25. 1913. jan. 18.	a hangverseny jövedelme	527 „	— „
26. 1913. jan. 23.	Botzenhardt János dr. a hangversenyre küldött	30 „	— „
28. 1913. febr. 3.	karácsonyi gyüjtés	477 „	97 „
31. 1913. febr. 12.	a perzselyben találtatott	50 „	08 „
32. 1913. febr. 21.	Egyes. Bpesti Fővárosi Takarékpénztár adománya	49 „	74 „
	Összesen:	7750 K	71 f

b) Kiadás. (Alapok és alapítványi díjak 9. lap):

1., 2. 1912. jul. 2.	két tanuló fölvételi díja	38 K	— f
4. 1912. jul. 2.	takarékpénzt. elhelyeztetett (Bev. 1. és 3.)	896 „	64 „
5. 1912. jul. 2.	betét, mint átvitel. (Bevétel 9. old. 2. tétel)	4706 „	72 „
7. 1912. szept. 3.	egy tanuló fölvételi díja	19 „	— „
10. 1912. okt. 2.	nyomtatvány (Bichler)	50 „	— „
11. 1912. okt 8.	Potzik Géza I. B) oszt. tan. félévi tandíja	36 „	— „
12. 1912. okt. 23.	jegyutalványok (Népopera)	6 „	— „
13. 1912. okt. 24.	Schwertsig Antal I. A) o. t. I. negyedévi féltandíja	9 „	— „
15. 1912. nov. 23.	jegyutalványok (Vígszínház)	8 „	14 „
	Átvitel	5769 K	50 f

	Áthozat	5769 K	50 f
16. dec. 4.	Schwertsig Antal I. A) oszt. tan. II. negyedévi féltandíja	9 „	— „
17. 1913. jan. 1.	nyomtatványok (Bichler: ifj. mulatság)	100 „	— „
18. 1913. jan. 3.	rendőri eng. az ifj. mulats.	14 „	— „
19. 1913. jan. 4.	segélykönyvek szállítása	2 „	— „
21. 1913. febr. 25.	int. jelvények (Jerouschek)	60 „	— „
22. 1913. márc. 31.	Halász Gábor I. B) oszt. tandíja	18 „	— „
26. 1913. ápr. 14.	jegyutalványok (Népopera)	12 „	— „
	(Alapok és alapítványi díjak 10. lap.):		
35. 1913. máj. 17.	könyvek (Lampel)	205 „	08 „
	Összesen:	6189 K	58 f

Ezt levonván a bevételek összegéből, látjuk, hogy az idei *maradék* 1561 K 13 f. Ha ezt az összeget hozzáadjuk a tavalyi s a régibb betétek fönt jelzett összegéhez, megkapjuk *az összes betétek főösszegét:* 7159 K 49 fillért, amely a Segitő Egyesület javára gyümölcsözőleg van elhelyezve a Pesti Hazai Első Takarékpénztárban.

A karácsonyi gyűjtés eredménye részletezve:

I. A) osztály. Bauer Lajos 1 K 50 f, Barry Béla 20 f, Érczhegyi Géza 2 K, Fidler Jenő 2 K, Fischer Imre 4 K, Gaál Ferenc 2 K, Gargyi Gyula 50 f, Grossberger László 74 f, Kunst Ferenc 10 f, Masztics Rezső 40 f, Patak László 1 K 40 f, Radvány Pál 1 K 24 f, Reisz József 80 f, Rosen Mór 6 K, Rónai László 1 K, Róth Dezső 70 f, Sarlay Pál 1 K, Schiessl Ernő 10 f, Schwertsig Antal 2 K 50 f, Sipos Lajos 3 K 30 f, Stardelberg Herman 3 K 40 f, Stich István 40 f, Szabó Ferenc 6 K, Száraz Béla 3 K 60 f, Szentesy Alfonz 7 K 40 f, Tóth József 2 K 60 f, Znabovits Antal 40 f; összesen 49 K 28 f.

I. B) osztály. Baumann István 1 K 80 f, Dobos Dezső 1 K 50 f, Ehrenzweig Imre 2 K 12 f, Faragó György 1 K, Gerlits Jenő 1 K 20 f, Gorszky Károly 4 K, Hajba Nándor 20 f, Halász Gábor 5 K 50 f, Havas György 2 K, Herzfeld Mór 4 K 10 f, Horváth József 75 f, Edvi Illés István 2 K 70 f, Kaufmann Sándor 3 K 60 f, Káposztássy Géza 3 K, Kemény Andor 1 K 10 f, Kéhli József 2 K 40 f, Koczor Rezső 16 f, Kovács István 3 K, Mayer Rezső 20 f, Nadlo Mihály 1 K, Neumer József 7 K 90 f, Raisz László 1 K, Rosenbach Zoltán 1 K, Ruck György 30 f, Schmidkunz Lajos 1 K 70 f, Schneider József 4 K 30 f, Steinfeld Béla 1 K 40 f, Szende Béla 11 K 40 f, Szilvássy Emil 40 f, Szluko-

vinyi Imre 10 K 40 f, Szolnoky László 20 f, Szupp Kálmán 5 K, Titli László 1 K 50 f, Vértag László 50 f, Weiss Viktor 2 K, Willner Károly 7 K 80 f, Witkowicky Károly 40 f; összesen 98 K 53 f.

II. osztály. Ascher Frigyes 1 K 50 f, Balás Sándor 5 K, Bábel Rezső 20 f, Berg Antal 4 K 80 f, Bersuder Sándor 3 K 66 f, Bettelheim Jenő 11 K 40 f, Békefi Aladár 20 f, Brandl Ernő 1 K, Dauner András 10 f, Ehrentheil Tibor 1 K, Faller László 1 K 20 f, Fóthi Kálmán 4 K, Gábor Endre 1 K 16 f, Gremsperger Imre 1 K, Gyenes László 2 K, Haffner Béla 10 f, Hank József 1 K, Harmat László 50 f, Harsányi Gyula 2 K, Hábel Aladár 2 K, Honig József 60 f, Klár Sándor 24 f, Klein Győző 60 f, Kóródi Lajos 1 K, Macskássy László 10 f, Máté Lajos 1 K, Meisels Andor 2 K, Mihályi Béla 20 f, Nádas Sándor 20 f, Palágyi Menyhért Lajos 1 K, Palencsár Sándor 1 K 90 f, Parczel Miklós 2 K 40 f, Pavlik Nándor 1 K 40 f, Petrovics Tibor 1 K, Radvány Sándor 1 K 24 f, Scharn István 2 K 02 f, Scheibler Ármin 3 K 30 f, Schönfeld Imre 40 f, Sipos László 1 K, Steinfeld László 1 K 40 f, Suba Lajos 1 K, Szabó Jenő 2 K 30 f, Szathmáry László 40 f, Szeszlér István 1 K 30 f, Szilvássy Károly 40 f, Tandlich Tibor 3 K 60 f, Tucker Sándor 70 f, Weber István 2 K 80 f, Weiss Dezső 2 K, Wiesner Aladár 2 K, Wilhelm Jenő 3 K 90 f, Csató Ödön 40 f; összesen 87 K 62 f.

III. osztály. Abel Pál 2 K, Bauer Jenő 2 K, Bauer Rezső 1 K, Csomor Lajos 40 f, Del Medico Endre 3 K, Eisler László 1 K, Erényi István 2 K, Gilányi Béla 1 K 40 f, Grossberger György 64 f, Hanatschek Ottmár 1 K, Honig Andor 60 f, Kemény Ernő 1 K 80 f, Kepes Ferenc 04 f, Kéhli István 2 K 50 f, Kóródi Gyula 1 K 02 f, Kránczly Ferenc 20 f, Kuncze László 40 f, Lenhardt Oszkár 3 K 30 f, Mérei László 10 f, Rott Tibor 1 K 10 f, Rzymann Lajos 70 f, Schönfeld István 10 f, Schörnhardt Kornél 60 f, Schwarcz Ákos 1 K, Simonovics István 2 K 60 f, Sipos Imre 40 f, Stern Aurél 1 K, Urbán Aurél 3 K 20, f, Vajda János 2 K 70 f, Rónai Aross Tibor 10 f, Halmos György 2 K 50 f; összesen 40 K 40 f.

IV. osztály. Ábrahám Kálmán 6 K 10 f, Alföldi Antal 10 f, Augusztin Endre 1 K 10 f, Blau József 40 f, Bozóky Lajos 1 K 20 f, Bugarszky György 3 K 41 f, Del Medico József 3 K, Dezső Zoltán 60 f, Dostál István 20 f, Ehrenzweig Károly 50 f, Georgi István 50 f, Grossmann Dezső 30 f, Hangódy János 3 K 60 f, Hoffmann György 30 f, Karef Imre 2 K, Keszler János 1 K, Kovács Jenő 50 f, Kurz Ferenc 20 f, Mátrai Béla 1 K, Melegh Béla 4 K, Miakity Illés 40 f, Miereisz János 3 K 90 f, Mittelmann Béla 50 f, Mödlinger Gusztáv 1 K, Németh Sándor 10 f, Pálffy Gyula 50 f, Pausz László 40 f, Prindl Ágoston 20 f, Rábl György 12 f, Riedl Gábor 40 f, Schneider Lajos 1 K 60 f, Sichei József 50 f, Skutecky Ödön 8 K, Stiffel Vilmos 90 f, Szerényi Tibor 5 K 72 f, Sziklai Ferenc 1 K, Tucker Jenő 10 f, Vaniek László 20 f, Vértag Lajos 50 f, Waltz Pál 40, Weiss Vilmos 2 K 10 f, Weisz

József 27 f, Weiszberg Jenő 1 K 40 f, Wielatz Rezső 2 K 70 f, Wilhelm Mihály 30 f, Wondracsek Károly 2 K, Zellner Ferenc 20 K, Zucker Lajos 1 K, Zwickl Vilmos 1 K, Mihola Mihály 40 f, Vass Árpád 20 f; összesen 87 K 82 f.

V. osztály. Bábel Andor 10 f, Bánrévi János 1 K, Dauner Bernát 10 f, Dobi József 1 K, Foerk Ernő 20 f, Gábor András 80 f, Hermann József 30 f, Hollós László 50 f, Horváth Gyula 36 f, Huszár Miklós 20 f, Hübner Kálmán 1 K, Kalmár Zoltán 40 f, Kaveczky Zoltán 1 K, Krámer Nándor 50 f, Leichtner Ede 40 f, Mandl Ferenc 20 f, Oroszlán Géza 50 f, Perl László 20 f, Petrovich Ferenc 20 f, Prause Vilmos 20 f, Quittner Gyula 3 K, Reichert Frigyes 20 f, Reisinger Gyula 1 K 10 f, Riegl Gyula 4 K 20 f, Schäffer József 1 K, Simonyi Dezső 40 f, Steiner Zsigmond 50 f, Spatz László 20 f, Sujánszky Halkó Géza 3 K, Szabó Béla 12 f, Szabolovics Ignác 1 K, Szemere Pál 20 f, Szeniczei Lajos 60 f, Thaller György 20 f, Varga Rezső 30 f, Zboray Gyula 30 f, Szlávik István 30 f, Bodnár Emil 10 f, Magyar László 20 f; összesen 26 K 08 f.

VI. osztály. Árvay Nagy Kálmán 10 f, Boros Rudolf 1 K, Böröczi József 40 f, Conrad Ernő 30 f, Dorner Zoltán 2 K, Dullien Károly 1 K 20 f, Hampel Antal 4 K, Hauser József 60 f, Hetényi Béla 30 f, Hübner Tibor 1 K, Mátrai Antal 1 K 22 f, Nebenführer László 50 f, Rosen Aladár 1 K, Rozsonics Sándor 20 f, Schädl Károly 42 f, Schäffer Ödön 40 f, Silbermann Zoltán 20 f, Simonyi-Semadam Sándor 7 K, Spányi István 20 f, Ströcker Sándor 10 f, Csató Olivér 10 f; összesen 22 K 24 f.

VII. osztály. Battik Elek 1 K, Bugarszky Sándor 2 K 90 f, Cifka József 50 f, Erődi Frigyes 20 f, Fodor Pál 30 f, Geiringer Gyula 1 K, Haeffner Jenő 30 f, Hajba Pál 10 f, Háry László 1 K 10 f, Kamocsay Jenő 2 K, Kiss József 20 f, Kiss Károly 20 f, Komarik István 20 f, Kronstein Alajos 1 K 28 f, Lenz Árpád 60 f, Maczek József 40 f, Mandl István 50 f, Mandl Oszkár 1 K, Mérei Ernő 20 f, Mészáros József 20 f, Michels Sándor 40 f, Nádas Adolf 10 f, Princz Ottó 60 f, Rábl Antal 40 f, Rosenthal Győző 40 f, Ruff Lajos 40 f, Sachs Ede 52 f, Schiffer Ödön 50 f, Schillinger Ferenc 1 K, Schuster Ede 50 f, Stern Pál 30 f, Uxa Antal 50 f, Foerk Károly 50 f, Bodnár László 20 f, Schöbitz Ferenc 1 K; összesen 21 K 50 f.

VIII. osztály. Albert József 50 f, Beliczay István 60 f, Czintula Imre 1 K 20 f, Deutsch Pál 30 f, Dobay Zoltán 1 K, Edvi Illés Gyula 1 K, Faludi István 40 f, Feicht Károly 40 f, Feldmann Oszkár 1 K, Gergelyi László 1 K, Gleich Rudolf 80 f, Goldberger (Győző) József 40 f, Grossmann Jenő 1 K, Harsányi Dániel 1 K 50 f, Hirt Géza 30 f, Kecskés Pál 3 K, Kuncze János 1 K, Lengyel József 1 K 60 f, Lorberer Lajos 30 f, Miklósy Lajos 1 K, Minder Gyula 40 f, Móra János 1 K, Morvay Szilárd 20 f, Répássy György 10 K, Romy Zoltán 1 K, Rozgonyi László 2 K, Ruzicska Róbert 50 f, Schwarcz Artúr 30 f, Staufer

Ernő 60 f, Tandori Dezső 60 f, Tiszovszky Lajos 1 K, Thurmann Ferenc 1 K, Vargha Gyula 2 K 20 f, Várady Géza 2 K 50 f, Wacsek Gusztáv 40 f, Zboray Sándor 1 K, Müller Miklós 1 K 50 f; összesen 44 K 50 f.

A karácsonykor gyűjtött összeg: 477 K 97 f.

Jótékony *adományt,* sajnos, csak egyet kaptunk az idén, t. i. az Egyesült Budapest Fővárosi Takarékpénztártól 49 K 74 fillért.

Az 1913. évi január 11.-én tartott ifjúsági hangversenyen *felülfizettek,* illetőleg *tisztelet-jegyeiket megváltották* a nevök után jegyzett összeggel: Szolnoky László 50 K, Thuróczy Kornél 40 K, dr. Botzenhardt János 30 K, dr. Stern József 20 K, Ackermann Lajos 16 K, dr. Sipos Mór 12 K, Nebenführer N., dr. Párdányi Emil, Pekár Gyula, Schäffer János, Vargha Gyula, Walter Vilmos, Zboray Gyula 10—10 K, N. N. 9 K, Rozgonyi Ödön 8, Grafi Frigyes 7 K, Fóthi Vilmos 6 K, Benedek Sándorné, Hirschler N., Kohl Medárd, Lenarduzzi János, Mátrai Antalné, Milesz István, Szende Alajos 5—5 K, Foerk N. 4 K, Gorszky Oszkárné, Kerékgyártó Árpád, Rzymann N. 3—3 K, Kanter Károly, dr. Máté Lajos, Szijárszky N. 2—2 K; összesen 322 K. Szíves adományaikért fogadják a Segítő Egyesület és a segélyezettek hálás köszönetét!

II. Könyvtár. Az 1911—12. iskolai év végén kimutatott 916 kötet könyv közül azon intézkedés alapján, hogy a tanulók mindig csak a legújabb kiadású könyveket használhatják, továbbá elrongyolódás miatt kiselejteztünk 207 kötetet. Így a könyvtárban maradt 709 kötet. Ezen állomány gyarapítására adományozott a Lampel cég 58 kötetet 125·6 K., a Szent István Társulat 15 kötetet 22·5 K értékben. Vétel utján szereztünk 84 kötetet 205·83 K értékben. Így a Segítő Egyesület könyvtárának állománya a tanév végén 866 kötet tankönyv.

Ezen könyvekből 87 tanuló használt az év folyamán 586 kötetet.

A jószívű adakozóknak e helyen is hálás köszönetet mond az igazgatóság.

Szegénysorsú növendékeink háláját megérdemlik azok a tanítványaink is, akiknek kérésére megengedték szüleik, hogy beiratkozhassanak a Segítő Egyesület rendes, illetve pártoló tagjai közé. Ezeknek a tanulóknak a névsora itt következik:

a) *Rendes tagok.* Edelpacher István, Érchegyi Géza, Gaál Ferenc, Páyer Ferenc, Schiessl Ernő, Szabó Ferenc, Szentesy Alfonz (7) I. A) oszt. Dobos Dezső, Gerlits Jenő, Halász Gábor, Kovács István, Ruck György, Schmidkunz Lajos, Witkovicky Károly (7) I. B) oszt. Ascher Frigyes, Balás Sándor, Bettelheim Jenő, Békefi Aladár, Conrad Henrik, Conrad Pál, Fóthi Kálmán, Máté Lajos, Meisels Andor, Scheibler Ármin, Suba Lajos (11) II. oszt. Abel Pál, Erényi István (2) III. oszt. Hoffmann György, Mátrai Béla, Pausz László, Sicher József, Vaniek László, Zellner Ferenc László (6) IV. oszt. Petrovich Ferenc, Quittner Gyula (2) V. oszt. Conrad Ernő, Dullien Károly, Hampel Antal, Hübner Tibor, Mátrai Antal, Simonyi-Semadam Sándor, Spányi István (7) VI. oszt. Bugarszky Sándor, Mandl Oszkár (2) VII. oszt. Morvay Szilárd, Répássy György, Rozgonyi László, Vargha Gyula (4) VIII. oszt. tanulók. Összesen 48.

b) *Pártoló tagok.* Barry Béla, Csima Béla, Fischer Imre, Freisinger Tibor, Gálfalvi Réthy Gyula, Kovács Ernő, Kunst Ferenc, Radvány Pál, Rosen Mór, Rónai László, Sarlay Pál, Sipos Lajos, Stardelberg Herman, Stich István, Száraz Béla, Tóth József, Ulreich Emil I. A) oszt. tan. (17).

Edvi Illés István, Ehrenzweig Imre, Faragó György, Havas György, Herczfeld Mór, Kaufmann Sándor, Káposztássy Géza, Kemény Andor, Kéhli József, Nadlo Mihály, Raisz László, Rosenbach Zoltán, Schlanger Sándor, Steinfeld Béla, Supp Kálmán, Szende Béla, Szilvássy Emil, Szlukovinyi Imre, Willner Károly I. B) oszt. tan. (19.)

Brandl Ernő, Ehrentheil Tibor, Faller László, Hank József, Harmat László, Harsányi Gyula, Hábel Aladár, Hilkene Fülöp, Kende Aladár, Kóródi Lajos, Literáty Géza, Macskásy László, Palágyi Menyhért Lajos, Parczel Miklós, Radvány Sándor, Scharn István, Sipos László, Steinfeld László, Szeszlér István, Szilvássy Károly, Tandlich Tibor, Weiss Dezső II. oszt. tan. (22).

Bauer Rezső, Del Medico Endre, Hanatschek Ottmár, Haszmann Jenő, Kemény Ernő, Kéhli István, Kóródi Gyula, Kuncze László, Popper Tibor, Rott Tibor, Schönfeld István, Sipos Imre, Urbán Aurél, Vajda János III. oszt. tan. (14).

Augusztin Endre, Ábrahám Kálmán, Bozóky Lajos, Bugarszky György, Del Medico József, Dezső Zoltán, Ehrenzweig Károly, Georgi István, Grossmann Dezső, Karef Imre, Miakity Illés, Mittelmann Béla, Mödlinger Gusztáv, Pálffy Gyula, Schneider Lajos, Skuteczky Ödön,

Szerényi Tibor, Wondracsek Károly, Zwickl Vilmos IV. oszt. tan. (19).

Panrévi János, Dobi József, Hollós László, Hübner Kálmán, Kaveczky Zoltán, Reisinger Gyula, Riegl Gyula, Schäffer József, Schön Miksa, Sujánszky Halkó Géza, Szeniczei Lajos, Zboray Gyula V. oszt. tan. (12).

Dorner Zoltán, Gattein Miklós, Grafi Lajos, Gyenes Sándor, Nebenführer László, Schäffer Ödön, Szeniczei Mihály VI. oszt. tan. (7).

Battik Elek, Czifka József, Deutsch János, Geiringer Gyula, Haeffner Jenő, Háry László, Kamocsay Jenő, Kiss József, Kronstein Alajos, Mandl István, Rostás Ferenc, Schillinger Ferenc VII. oszt. t. (12).

Albert József, Beliczay István, Czintula Imre, Deutsch Pál, Dobay Zoltán, Edvi Illés Gyula, Faludi István, Feicht Károly, Feldmann Oszkár, Gergelyi László, Gleich Rudolf, Goldberger (Győző) József, Grossmann Jenő, Harsányi Dániel, Hirt Géza, Kecskés Pál, Kriegler Sándor, Kuncze János, Lengyel József, Lorberer Lajos, Miklósy Lajos, Minder Gyula, Móra János, Müller Miklós, Romy Zoltán, Ruzicska Róbert, Schwarcz Artúr, Staufer Ernő, Tandori Dezső, Tiszovszky Lajos, Török Elek, Thurmann Ferenc, Várady Géza, Wacsek Gusztáv, Wessely Antal, Zboray Sándor VIII. oszt. tan. (36).

Összesen 158 *a pártoló tagok száma,* míg *az egyesület összes* (rendes és pártoló) *tagjaié* 206.

Ugyancsak megérdemlik a hálás megemlítést *alapító tagjaink,* akik 100—100 koronával növelték egyesületünk alaptőkéjét, név szerint:

Vaszary Kolos, bíboros, v. esztergomi érsek, herceg-primás.

Özvegy báró Lipthay Béláné.

Thuróczy Kornél, az irgalmasrend főnöke.

Hampel Antal dr. földmüvelésügyi min. osztálytanácsos.

Néhai Leipziger Vilmos, gyáros.

Schmidkunz Lajos, gyáros.

Pesti Hazai Első Takarékpénztár.

Budai Chevra Kadisa. (1912.)

Adja Isten, hogy egyesületünknek minél több jótevőjét tisztelhessük alapító tagjaink díszes sorában, hogy a szerény egyesület, amely csak most kezd a közönség szívéhez férkőzni, mielőbb jusson oly kedvező vagyoni helyzetbe, hogy jótékonyságából sok szegény tanuló nyerhessen kellő támogatást, igazi segítséget! *(Máté Lajos dr.)*

2. Ifjúsági önképzőkör. (1909).

Ez iskolaévben, mely az önképzőkör működésének ötödik esztendeje volt, az alakuló ülést szeptember 29-én tartottuk meg. Dr. Morvay Győző igazgató és dr. Olgyai Bertalan, ki a vezető tanári tisztet volt szíves magára vállalni, kitűzik az önképzőkör működési körét, mire a kör a tisztikart választja meg, mely a következőképen alakult: ifj. elnök: Rozgonyi László VIII. o. t., titkár: Móra János VIII. o. t., főjegyző: Minder Gyula VIII. o. t., jegyző: Haeffner Jenő VII. o. t., pénztáros: Répássy György VIII. o. t., ellenőr: Cifka József VII. oszt. tanuló. A körnek 60 rendes és 20 pártoló tagja volt.

Az önképzőkör 14 űlést tartott, még pedig 1 alakuló, 7 rendes, 2 rendkívüli és 4 díszülést tartottunk okt. 6-án, Erzsébet királyné nevenapján, nov. 19-én, márc. 15-én és Eötvös József születésének századik évfordulóján. A rendkívüli ülések közül az egyiken a hangverseny ügyét tárgyaltuk, a másikon a pénztáros évi jelentését terjesztette elő.

A rendes üléseken 12 értekezést olvastak fel, ezek közül 7 volt dícséretes, 3 jó és 2 egyszerű. Szavalat 10 hangzott el, ezek közül 8 dicséretes, 1 jó és 1 egyszerű volt. Műfordítás 1 volt, melyet a kör jó fokra érdemesített. Ugyancsak 1 novella érkezett be, melyet azonban a kör elvetett. Költeményt 7-et nyújtottak be, ezek közül 1 lett dícséretes, 3 jó és 3 egyszerű.

A pályázatok eredménye a következő volt: Szavalatverseny. Nyertes Várady Géza VIII. o. t. (bronzérem). Legsikerültebb szabadelőadás díját Móra János VIII. o. t. nyerte (könyv). Legsikerültebb bírálat díját Zboray Sándor VIII. o. t. nyerte (könyv). Legsikerültebb ismertetés díját Haeffner Jenő VII. o. t. nyerte (könyv). A legmunkásabb tag volt Albert József VIII. o. t. (könyv).

A kör ezen működésén kívül f. é. jan. 11-én a Budai Katholikus Kör nagytermében a Segítő Egyesület javára anyagilag és erkölcsileg szépen sikerült hangversenyt rendezett.

A kör könyvtára gyarapodott vétel és adomány útján. Az adományozók közül köszönettel tartozunk Szemere Pál V. o. t.-nak, ki a kör könyvtárát 6 könyvvel gazdagította.

Az Ifjúsági Önképzőkör 1913—14. évi pályatételei: 1. Erdélyi János népdalgyűjteményének műdalai. Jutalma: ezüst érem. 2. Az óda fejlődése irodalmunkban. Jutalma: ezüst érem. 3. A magyar szentimentális regény. Jutalma: ezüst érem és könyv. 4. A magyar művészeti törekvések a mult század közepén. Jutalma: ezüst érem. 5. Népies tárgyú novella. Jutalma: ezüst érem. 6. A nemzeti és alkotmányos eszme győzelme a XIX. században. Jutalma: ezüst érem. 7. Aquincum és környéke természetrajzi szempontból. Jutalma: ezüst érem. 8. Szavalatverseny. Jutalma: bronzérem.

Az Önképző-kör vagyoni és pénztári forgalma.

Bevétel:

1.	1913. febr. 1.	Tagdíjakból befolyt összeg	90	K	60 f
2.	„ ápr. 3.	Az 1911 12 évi maradék	394	„	54 „
3.	„ ápr. 8.	Tagdíjakból	9	„	90 „
4.	„ ápr. 8.	Kamat	6	„	06 „
5.	„ ápr. 21.	Tagdíjakból	144	„	— „
6.	„ ápr. 21.	Büntetésekből	1	„	80 „
7.	„ máj. 7.	Tagdíjakból	17	„	— „
8.	„ máj. 9.	Büntetésekből	11	„	60 „
		Összesen:	675	K	50 f

Kiadás:

1.	1913. márc. 4.	A „Magy. Tur. E.“ lapjáért	6	K	— f
2.	„ márc. 4.	Bélyegért	—	„	10 „
3.	„ márc. 25.	Jutalomérmek	120	„	— „
4.	„ márc. 3.	Dr. Pintér-féle irod. tört.	22	„	— „
5.	„ ápr. 25.	Nyugtákra	3	„	— „
		Összesen:	151	K	10 f

Zárlat:

Bevétel:	675 K 50 f
Kiadás:	151 „ 10 „
Vagyon:	524 K 40 f

(Olgyai Bertalan dr.)

3. Filologiai Kör (1906).

A Kör idei munkásságában az V—VIII. o. tanulói közül 26-an vettek részt: VIII-ból 7-en, VII-ből 7-en, VI-ból 2-en, V-ből 9-en. Az év folyamán 8 ülést tartottunk, melyeken aucoroktól fordított részletek, műfordítások, irodalomtörténeti és művészettörténeti dolgozatok (kivonatok, ismertetések) s a bemutatott dolgozatok bírálatai szerepeltek. Legbuzgóbb munkásai a Kör-nek: Mandl F. V. o. t., Uxa A. VII. o. t., Faludi J., Móra J. és Zboray S. VIII. o. t. voltak. Ezek könyvjutalomban is részesültek. A hirdetett pályázatok közül az egyiknek akadt nyertese: Mandl István VII. o. t. Homeros és Vergilius c. dolgozatával (ezüst érem). *(Vértesy Dezső dr.)*

4. Testgyakorló Kör (1905).

Az alakuló közgyűlés Neumer József tanárelnök vezetése mellett szeptember 22-én tartottuk meg, a következő tisztikar megválasztásával: ifjúsági elnök: Morvay Szilárd; alelnök: Foerk Károly; főjegyző: Gleich Rudolf; jegyző: Battik Elek; művezető: Hirt Géza; pénztáros: Beliczay István; ellenőr: ifj. Kronstein Alajos; *tornaszakosztály* kapitánya: Turman Ferenc; jegyzője: Háry László; *athletikai szakoszt.* kapitánya: Zboray Sándor; jegyzője: Rozgonyi László; *úszó szakoszt.* kapitánya: Kuncze János; jegyzője: Török Elek; *játék szakoszt.* kapitánya: Minder Gyula; jegyzője: Répássy György; *céllövő szakoszt.* kapitánya: Albert József; jegyzője: Harsányi Dániel; szertáros: Vargha Gyula. A választmány 5 ülést tartott,

ezenkívül volt 1 alakuló közgyűlés, 1 évzáró közgyűlés és a szakosztályok számos tanácskozása.

Tagok száma: 42.

A kör 5 szakosztályt alakított, melyeknek működése következőképen oszlik meg:

A torna szakosztály, bár nem tartotta meg a táncmulatsággal egybekötött dísztorna estélyét, mindazáltal tornászaink hetenkint háromszor összegyűltek Kmetty tanár úr szíves vezetése mellett, kinek e helyen is köszönetünket fejezzük ki buzgalmáért, mellyel nem engedte intézetünk ezen régi sport ágát elernyedni.

Athletikai szakosztályunk idén is rendezett egy házi athletikai versenyt, mely úgy erkölcsileg mint anyagilag igen szépen sikerült. A rendezésben legbuzgóbb *Zboray Sándor* a szakoszt. kapitánya volt. A verseny gyors lebonyolításában *Delkin* József, *Hellmich* Ottó, *Zsoldos* Károly és *Seidl* József urak segitettek bennünket, amiért ez úton is köszönetet mondunk nekik s egyúttal az Ó.T. E.-nek is, mely pályáját nekünk ez alkalommal is átengedte. A versenyen összesen 35 érmet osztottunk ki, 16 ezüst- és 19 bronzérmet.

Az úszó szakosztály is szorgalmasan gyakorolt, úgy a Császár- mint a Rudasfürdőben. A kedvezőtlen időjárás miatt a szokásos őszi *középiskolai uszóversenyünket* nem tartottuk meg.

Játék szakosztályunk. Minder Gyula vezetése mellett működött úgy a football-, mint a tennisz-bajnokság rendezése által. A mérkőzéseket nagy érdeklődés kisérte az alsó osztályosok bajnokságát a IV., a felsőkét a VIII. osztály

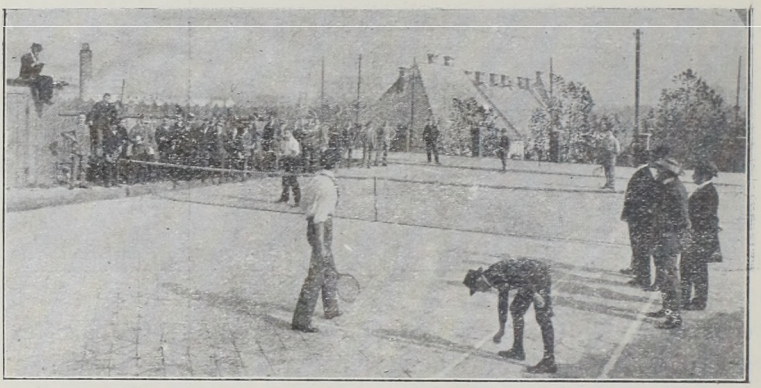

nyerte meg. Az előbbi csapat minden egyes tagja bronzérmet, az utóbbié ezüstérmet kapott. A tennisz-versenynek eddig csak első felét bonyolítottuk le, t. i. az egyes versenyt, melynek győztesei: I. Deutsch, II. Minder (ezüstérem), III. Battik, IV. Händler (bronzérem). A versenyt majd a szünidei bizottság fejezi be.

A céllövészet szintén fejlődik s a tornaköri tagok hetenkint egyszer összejöttek, hogy magukat a céllövésben gyakorolják. Az idei évben ezeken kívül a *vívó élet* is igen szép lendületet vett, amennyiben Neumer tanar úr vezetése mellett számosan gyakorolták magukat a kard- és tőrvívásban.

Katonás nevelés. Intézetünkben a jelen iskolaévben is folytatódott tovább a katonai kiképzés, melyen a VII. és VIII. osztály tanulói vettek részt. Hetenkint egyszer 2—2 órára gyült össze a VII. és VIII. osztály. Ezeken az órákon Milesz István főhadnagy úr 2 koronaőrségi őrmester segédletével tanította és gyakoroltatta a fegyverforgatást, a fegyverrel való bánásmódot és a célzást. A fegyverforgatást és a különböző mozdulatokat a tornateremben tanították a koronaőrségi őrmesterek, mig a gyutacslövéseket a pincében, Milesz főhadnagy vezetésével végezték a diákok. Ugyancsak Milesz főhadnagy úr ismertette meg a fegyver szerkezetét és részeit, úgy, hogy az év vége felé mindegyik diák alaposan ismerte és tudta kezelni a katonai fegyvert.

Úgy a gyútacslövésekben, mint a fegyverforgatásban és fegyverrel való mozdulatok végzésében igen szép eredményt ért el a két osztály, de különösen a VIII. o., mely már tavaly is részt vett a fegyverforgatásban.

Az iskolai fegyvergyakorlatoknak méltó befejezése volt a tétényi katonai lövöldében tartott gyakorló éleslövés és a céllövő verseny. Két alkalommal, április 5-én és 12-én ment ki a két osztály Téténybe, ahol mindenki 25 éleslövést adott le, 4—4-et 200, 200, 300 lépésre kisalakban, 400, 500 lépésre nagyalakban céltáblára és 4 lövést 400 lépésre 3 térdelő alakra. A versenyen mindenki részt vett, amely 5 lövés 200 lépés, 5 körös versenytáblára történt. A díjazásnál először a találatokat, egyenlő találat esetén a körök összegét vették tekintetbe. A versenyt zavarta egy kissé a meg-megujuló szél és talán ennek lehet tulajdonítani, hogy a nyerők közé csak hárman jutottak be intézetünkből: *Hajba, Albert, Müller,* amely azonban így is igen szép eredmény. A nyertesek érmet és szép, értékes dísztárgyat kaptak jutalmul.

A „Testgyakorló Kör"-nek évi vagyoni számadása:

Bevétel:

Múlt évi maradék	219 K	93 f
Idei tag. és nev. díjak	271 „	88 „
Múlt évi kamat	6 „	63 „
Összesen:	498 K	44 f

Kiadás:

Céllövő szak.-osztály	9 K	50 t
Érmek veretése	221 „	20 „
Tennis háló	56 „	— „
„ „ felállítása	181 „	77 „
Torna szakosztály nev. díj	5 „	— „
Játék szakosztály bélyeg	— „	12 „
Összesen:	473 K	59 f

Mérleg:

Összes bevétel	498 K	44 f
Összes kiadás	473 „	59 „
Maradék készpénzben:	24 K	85 f

azaz huszonnégy korona 85 fillér. *(Neumer József.)*

5. Gyorsírás (1907).

Az imént bevégződött iskolai év folyamán a magyar gyorsírás ügye a külföldi műtársak érdeklődését is fölkeltette. Folyó évi május 11.-én leplezték le ugyanis a Gabelsberger Markovits rendszer megalkotójának, Markovits Iván nak II. ker., Donáti-utca 5. szám alatt levő háza falában elhelyezett emléktáblát. Május 10—12. napjain folyt le az Országos Gyorsíró Tanács által megállapított és a Kultuszminisztériumtól jóváhagyott szabályzat szerint rendezett első országos írásverseny, amelyet az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület vezetett fönnállásának és a rendszernek ötvenéves jubileuma alkalmából. Augusztus első felében lesz a gyorsíró kiállítás és 6—15. napjain a VI. nemzetközi Gabelsberger-gyorsíró kongresszus és a XI. nemzetközi s rendszerközi gyorsíró kongresszus, amelyeknek ülésezése közben leplezik le Markovits budapesti szobrát (augusztus 10.-én) és szegedi szobrát (aug. 15.-én).

Országos, sőt nemzetközi érdeklődés tárgya tehát gyorsírásunk ügye az idén. Lapjaink minduntalan hoznak híreket és közölnek cikkeket a gyorsírásról, folyton foglalkoznak mozgalmainkkal, állandóan napirenden tartják a kérdést, amint ez illik is olyan ügyhöz, amely amellett, hogy a nyilvánosság szolgálatára van hivatva, tetemesen előmozdítja a forgalom gyorsabb lebonyolíthatását és kiváló szolgálatokat tesz a tudomány művelése s terjesztése körül is.

Úgy látszik, mind többen és többen tudják ezt a mi növendékeink közül is; ezt mutatja az a progresszív irányzat, amely a gyorsírást tanulók számát 7-ről 18-ra szöktette föl, majd 25-re emelte. Minthogy volt köztük 5 olyan tanítványom is (Dobi József és Simonyi Dezső V., Nebenführer László VI., Schillinger Ferenc VII. és Móra János VIII. o. t.) akik már 2 éven át foglalkoztak a gyorsírással, *gyakorló* tanfolyamot nyitottam számukra.

Másodéves gyorsíróink alkották a *haladók* tanfolyamát, név szerint: Sziklai Ferenc IV., Kaveczky Zoltán, Szemere Pál és Szeniczei Lajos V., Szeniczei Mihály VI., Háry László VII. o. t. (6.)

Ez idén *kezdték* a gyorsírás tanulását: Bajusz Károly

és Kepes Ferenc III., Lenz Márton, Mödlinger Gusztáv, Sicher József és Weiss Vilmos IV., Kramer Nándor, Mandl Ferenc és Reisinger Gyula V., Ruff Lajos VII., Feicht Károly, Harsányi Dániel, Miklósy Lajos és Thurmann Ferenc VIII. osztálybeli tanulók (14).

A tanítás heti három órában folyt a Gabelsberger-Markovits rendszerü Markovits-Vikár-féle tankönyvek alapján. A legjobb előmenetelt tanusították és intézeti ezüstérmet nyertek jutalmul: *Dobi* József V. és *Háry* László VII. o. t.; bronzérmet kapott *Ruff* Lajos VII. o. t.

Ha jövőre akad elég jelentkező, az órák számát négyre emeljük fel.*) *[Máté Lajos dr.]*

6 Természetrajzi munkásság (1907).

I. ***Kirándulások.*** Minden szabadba rendezett kirándulás a természetrajzi és földrajzi tanítás előmozdítására is szolgált. A legtöbb kiránduláson gyüjtöttünk, a növény és állat földrajzi oktatás első sorban ilyen alkalommal történt.

II. ***Gyakorlatok.*** *a)* IV. o. Növénytani gyakorlat. Vezető tanár: *Kerékgyártó Árpád.* Minden szombaton 4—6. Végzett tananyag: Növények leírása és lerajzolása. Herbárium összeállítása. Mikroszkopi rajzok kész ábrák után előgyakorlatul a mikroszkópi rajzolásban. A mikroszkóp részei és kezelése. Metszetek készitése (mindenki külön-külön). Bodzabél. A sejt festése. Clorophill. Protoplazma. Cromophill almából. Carotiin sárgarépából. Spyrogyra az intézeti aquariumból. Keményítő és kezelése jóddal. Aleuron szemcse. Olaj. Bőrszövet. Beágyazás parafinba. Edényszövet. Különböző szövetek vizsgálása kész metszetek alapján. Növény meghatározás. Élettani kisérletek. A növények víztartalma. Alkotórészek kimutatása. Vízkultura. A nedvek vezetése. Növekedés. Lélegzés.

---

*) *Megjegyzés.* Intézetünkben Barthos Indár és Makoldy Viktor tanár urak körülbelül 60 tanulót (IV—VI oszt.) nyertek meg a *Nagy Sándor* rendszerű gyorsirásnak, kik saját szorgalmukból foglalkoznak a leggyorsabban elsajátítható *magyar* gyorsirászattal.

A tanulók két csoportban dolgoztak. Két-két tanulónak volt közös felszerelése és mikroszkópja.

Résztvettek: *Ábrahám Kálmán, Alföldi Antal* (csak az I. félévben), *Georgi István, Kovács Jenő* (csak a II. félévben). *Kurtz Ferenc, Mátrai Béla, Miereisz János, Mittelmann Béla, Mödlinger Gusztáv, Pausz László, Sicher József, Stiffel Vilmos, Szerényi Tibor* (gyenge tanulásért kimaradt), *Sziklai Ferenc, Vanyek László* (kimaradt), *Tucher Jenő* (csak áprilistól), *Weisz Vilmos, Weisz József, Wilhelm Mihály, Wolter Ernő, Wondracsek Károly, Zellner Ferenc* és *Zucker Lajos* (csak az I. félévben). Legszorgalmasabbak: *Miereisz János, Mödlinger Gusztáv* és *Pausz László.*

b) V. o. Állattani gyakorlat. Vezető tanár: *Kerékgyártó Árpád.* Minden szombaton 4—6. Végzett tananyag: Az állati szövetek tanulmányozása kész metszetek alapján. A nyúl, egér és borjú fejének anatomiája. Borjú és nyúl agyvelő. Szarvasmarhaszem. Házi nyúl boncolása. A hörcsög anatomiája. A szem rendellenességei kisérletek alapján. Emlős állatok morphologiája és leírása. Galamb boncolása. Madár leírás és határozás. Varangyos béka boncolás. Különböző csúszó-mászók leírása és meghatározása. A ponty anatomiája és morphologiája. A cserebogár, folyami rák, éti csiga és pióca anatomiája és morphologiája. Közben több ízben rovarhatározás. A tanulók két csoportban dolgoztak. Két-két tanulónak volt közös felszerelése és mikroszkópja.

Résztvettek: *Bábel Andor, Bánvéri János, Dobi József, Foerk Ernő, Hollós László, Hübner Kálmán, Kalmár Zoltán, Kaveczky Zoltán, Krammer Nándor* (csak az I. félévben), *Magyar László* (csak a II. félévben), *Oroszlán Géza, Reichert Frigyes* (csak az I. félévben), *Reisinger Gyula, Riegl Gyula, Schön Miksa, Simonyi Dezső* (csak a II. félévben), *Steiner Zsigmond, Sujánszky Géza, Szabolovics Ignác, Szeniczey Lajos és Zboray Gyula* (csak az I. félévben). Legszorgalmasabb: *Szabolovics Ignác.*

c) VI. o. Vezető tanár: *Telbisz György.* Minden hétfőn 3—5. A gyakorlatok tananyaga: Néhány elemi fizikai kisérlet u. m.: A testek kiterjedése. Olvadás és forrpont meghatáro-

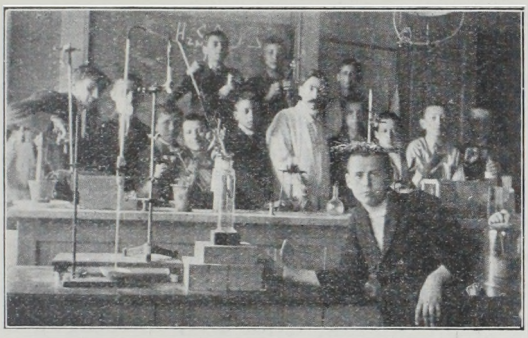

zások. Közlekedő edények. Hajcsövesség. Archimedes törvénye. Sürűség meghatározások areométerrel.

Majd a következő munkálatokban gyakorolták magukat. Dugó reszelés és furás. Üvegcsövek hajlítása és egyszerűbb készülékek összeállítása. Az egyszerübb chemiai műveletekből, oldás, szűrés, lepárlás. Kristály osztás és a különböző kristályok növesztése. Hidrogén, oxigén, szénsav, ammoniák és kénhidrogén előállítása. Savak és bázisok közönbösítése. Hűtőkeverék készítés. Lángreakciók. Forrasztócsői kisérletek. Egyszerű minőleges elemzés. Ásványok leírása és meghatározása. Készitettek gipszlenyomatokat. Hektograf anyagot és keményítőből szőllő cukrot állítottak elő.

A résztvett tanulók száma: 20.

A nagymélt. vallás- és közokt. Miniszter intézetünkben külön gyakorlati felszerelést engedélyezett. A felszerelés a következő:

I. *A növénytani gyakorlat felszerelése 2—2 tanuló számára:* 2 beretva, 2 skalpellum, 2 pinzetta, 2 üveg, 1 spatula, 4 óraüveg, 2 boncolótű, 2 egyszerű loupe, 1 jegecesitő csésze 22 K 52 f. értékben.

II. *Az állattani gyakorlat felszerelése 2—2 tanuló számára:* 4 skalpellum, 3 pinzetta, 3 boncoló olló, 1 boncoló tál, gombostű, 1 spatula, 4 óraüveg, 3 üveg, 2 egyszerű loupe, 1 jegecesitő czésze 31 K 23 f. értékben.

III. *Az ásványtan-kémiai gyakorlat felszerelése 2—2*

tanuló számára: 6 főző lombik, 6 főzőpohár, 1 kémcső állvány, 12 kémszerüveg, 5 óraüveg, 2 pinzetta, 4 tölcsér, 3 üveglemez, 3 drótháló, 2 reszelő, 2 szorító, 1 tégelyfogó, 1 vasháromláb, 2 vasháromszög, 4 porcellántál, 2 platinadrót üvegben, 4 porcellán tégely fedővel, 1 kémlőcső kefe, 3 fémlemez, 1 porcellán lap, 2 forrasztó cső, 2 gyertyatartó.

Mindegyik felszerelést 20 tanuló számára szereztük be és azok kettenként annak átvételéről elismervényt adtak.

Az óráról-órára kiadott közös felszereléshez tartozott a 8 mikroszkóp, 6 mérleg ($^1/_{100}$ gr. pontosságú), a Bunzen-féle állványok és lámpák, az élettani kisérletekhez szükséges szerek stb. Egy mikroszkóp értéke 3 lencsével (Leitz-féle) 115 K, a mérlegé a súlyokkal együtt (69 K). Az anyagot a tanulók szerezték be esetről-esetre.

III. ***A tanulók előadásai*** Vetítettképpel vagy kisérletekkel tartott előadás az idén kettő volt. Az elsőt *Simonyi Semadam* Sándor VI. o. tanuló tartott a *Balatonról* vetített képekkel 1913. ápr. 19-én. A saját gyüjtésü kővületeket, kagylókat és csigákat episzkopikus vetítéssel mutatta be. A második előadást *Szeniczei Lajos* V. o. tanuló tartotta 1913. május 10-én a „Röntgen sugarak"-ról jól sikerült kisérletekkel.

A két nagyobb előadáson kívül számos kisebbről kell megemlékeznem, melyek szintén hozzájárultak ahhoz, hogy a tanulókban az előadó készséget és az inventio kifejlődését fokozzák. Nevezetesebbek: a IV. osztályban *Georgi István:* A baktériumokról; *Mödlinger Gusztáv:* A tropizmusokról; *Sicher József*: A baktériumokról és *Sziklai Ferenc:* A táplálkozásról. Az V. osztályban *Doby József:* A létért való küzdelem; *Hollós László:* A halak alakbeli változatossága; *Hübner Kálmán:* Az ős ember művészete; *Mandl Ferenc:* Az ember és az állat. Az állatvédelem; *Oroszlán G.:* A másodlagos ivar jelleg és *Sujánszky H. Géza:* Az állatvilág óriásai.

IV. ***Gyűjtés.*** A régi szokáshoz híven az I. osztályok növényt, a II. és V. oszt. állatot és a VI. o. ásványt és kőzetet gyűjtött.

Kitüntek a II. osztályban: *Balás Sándor, Conrád Henrik, Conrád Pál, Dauner András, Ehrentheil Tibor, Haffner Béla, Hank József, Máté Lajos, Meisels Andor, Palencsár Sándor, Rostás Ernő, Weber István* és *Klein Győző.* Jutalmat nyert: *Hank József* és *Dauner András.*

A IV. osztályban: több sikerültebb gyüjtes közül kivált *Mödlinger Gusztáv* gyüjtése, ki díjat nyert. Dícséretet érdemelt *Miereisz János, Pausz László, Wielátz Rezső, Wondracsek Károly* is gyüjtésével.

Az V. osztályban díjat nyert *Horváth Gyula* és *Szeniczei Mihály,* dícséretet érdemelt *Hollós László, Kalmár Zoltán, Kaveczky Zoltán, Reichert Frigyes, Reisinger Gyula, Riegel Gyula, Schäffer József, Sujánszky Géza* és *Szabolovics Ignác.*

Meg kell említenem, hogy praeparátum készítésben kiváltak a II. o.-ban *Mihályi Béla* (cserebogár) és az V.-ben *Bábel Andor* (igen szép rákpraeparátum).

A gyüjtemények meghatározása részben a tanulók házi önmunkássága folytán, részben a gyakorlatokon, részben azon kívül az iskolában történt. A IV. osztály verseny határozásán jól határozott 35%, családig jól 29%, rosszul 36%.

V. ***Megfigyelés***. A jelen tanévben a megfigyelések a mult évekhez hasonló mederben folytak tovább. A megfigyelő lapok sok igen érdekes megfigyelésről adnak számot, de ezekről tanuskodnak a tanulók szóbeli nyilatkozatai és a kirándulásokon a vezető tanárok jelenlétében történő megfigyelések is. Nyilvánvaló a megfigyeltetés jó oldala, hogy a tanulók figyelmét és főleg érdeklődését felkelti a természet iránt. A II. o. az állattan keretéből vette a megfigyelés tárgyát. A II. o.-ban bejött 329 megfigyelés. Megfigyelték a hangya, a fecske, a galamb, a kanári madár, a veréb stb. életét. A legtöbb megfigyelést beadta *Scheibler, Mihályi, Pavlik, Hank, Bettelheim, Koródi és Wéber.*

A IV. o.-ban a növényvilág jelenségeit figyelték meg a tanulók. Beérkezett 2434 megfigyelés, amelyek statisztikai feldolgozását *Mödlinger Gusztáv* végezte. Ő adta be a legtöbb megfigyelést is (449 drbot). 100-nál több megfigyelő

lapot szolgáltattak be: *Dezső Zoltán, Schneider Lajos, Sicher József, Skutecky Ödön és Stiffel Vilmos.* A legkevesebb megfigyelés a virágtalan növények csoportjára esett.

Az V. o.-ban a megfigyelés az állatvilág körét ölelte fel. Beérkezett 81 drb megfigyelés. A legtöbbet *Riegl Gyula* figyelt meg.

VI. ***Természetrajzi rajzok*** Szükségtelen kiemelnem a természetrajzi rajzok fontosságát. A rajzolás részben óra alatt, részben a gyakorlatban, részben mint a tanulók házi szorgalmi munkája történt. Jó rajzokat adtak be az I. A) o.-ban: *Frank Lajos, Gargyi Gyula, és Réthi Gyula.* Az I. B) o.-ban: *Halász Gábor* és *Schmidkunz László.* A II. o.-ban: *Bettelheim Jenő, Conrád Henrik és Pál, Ehrentheil Tibor, Haffner Béla, Scheibler Ármin és Szabó Gyula.* Külön kell megemlítenem *Mihályi Bélát,* aki ebben a tekintetben a legszorgalmasabb volt. A IV. o.-ban jól rajzolt: *Georgi István* és *Skutecky Ödön,* az V. o.-ban pedig *Szeniczei Lajos.* Ki kell emelnem az ember idegrendszeréről készített nagy rajzát, amelyet a tanszerek közé soroltunk.

VII. ***Pályázat.*** A IV. o. számára kitűzött „A budai hegyek erdői" c. tételre beérkezett 1 drb pályamunka, de a követelményeknek meg nem felelt és így díjat nem nyert.

VIII. ***Gyűjtés és megfigyelés a szünidőben.*** Mivel a tél nem igen alkalmas gyűjtések végzésére, midőn az ismétlések úgyis sok munkát rónak a tanuló vállára, a munka s különösen a meghatározással járó munka, megtorlódik. Hogy ezen a nehézségen segíthessünk, ez úton is felhívom a tanulókat, hogy a gyűjteséket a tanulók végezzék el, az év végén nyert utasítás szerint. Az I. osztályba járt tanulók gyűjtsenek 25 rovart, a III. o.-ba járt tanulók 25 növényt, a IV. o.-ba járt tanulók 25 rovart és az V. o.-ba járt tanulók ásványt, kőzetet vagy kövületet. A legjobb gyűjtők, akik a gyűjtött anyagot az év alatt tanult módon rendszerbe is állítják, mint eddig is, könyvjutalomban fognak részesülni.

Kérem a szülőket is, hogy ezen felszólítást támogassák és gyermeiket a gyűjtésre serkentsék.

(Kerékgyártó Árpád.)

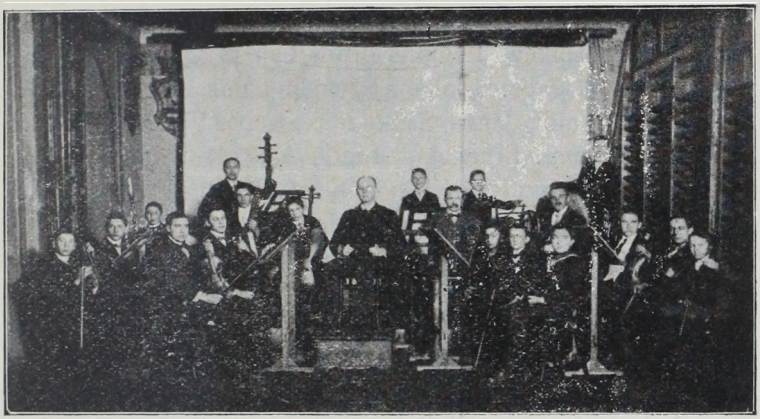

7. Ének (1902) és zene (1907).

Ének tanítás heti 3 órában volt; az I—V. osztály erre alkalmasnak talált tanulói látogatták. Az intézeti énekkar szerepelt az intézeti ünnepélyeken és az intézet január 12-i nagy hangversenyén. A háromszólamú kar a következő anyagot végezte: Erkel: Hymnus; Egressy: Szózat; Lenz: Erzsébet gyászdal; Jacobi: Vándordal; Lenz: Tengerész dal; Wagner: Nászdal (Lohengrin); Magyar népdalok. A katholikus énekesek énekeltek vasárnaponkint a misén, az évzáró Te Deum alkalmával pedig az intézeti zenekarral előadták Lenz Ferenc tanár zenekari miséjét.

Az elméleti tanítás a zene elemeire szorítkozott: A zene mint művészet, a producáló és reproducáló zeneművész, a hang, hangmagasság, hangtartam, hangerő. A zenei hallás. Hangszerek. A gége. Melodia, harmonia. Consonantia, dissonantia. A C-dur skála. A rhytmus. Ütem. Lapról éneklés a kis g-től a két vonalas g-ig.

Énekórára jártak: Bajusz István, Érczhegyi Géza, Reisz Réthi Gyula, Stadelberg Hermann, Raisz László, Baumann István, Halász Gábor, Nadló Mihály, Neumer József, Steinfeld Béla, Szende Béla, Witkovitzky Károly (I.), Faller László, Fóti Kálmán, Haffner Béla, Harsányi Gyula, Bettelheim Jenő, Máté Lajos, Palencsár Sándor, Scheibler Ármin, Sipos László,

Suba Lajos, Weisz Dezső, Honig József, Macskási László, Szabó Gyula, Hilkeve Fülöp, Koródi Lajos, Bábel Rezső (II), Csomor Lajos, Gattein Zoltán, Rzymán Lajos, Kuncze László, Bauer Jenő, Vajda János, Szőke Imre, Kepes Ferenc, Schwarz Ákos, Sipos Imre, Brunecker Lipót, Koródy Gyula, Honig Andor (III.), Koncz Pál, Klein Sándor, Prindl Ágoston, Stiffel Vilmos, Ábrahám Kálmán, Schneider Lajos, Mödlinger Gusztáv, Kovács Jenő, Wondracsek Károly (IV.), Riegl Gyula, Bábel Andor (V.).

A zenetanítás ez évben is Altenburger János operaházi tag kezében volt. Tanfolyamán a tanulók heti két órában zongora- és hegedű oktatást nyertek. Tanév elején az intézet haladottabb zenészeiből Lenz Ferenc tanár vezetése alatt idén is megalakult az intézeti zenekar. Műsorán szerepelt: Haydn: VI. Szinfónia; Balfe: Cigánynő operanyitány; Lenz: Vigjátéknyitány, Intézeti induló, Missa solemnis; Erkel: Nemzeti hymnus.

Az intézeti ének- és zenekar a nagyközönség előtt jan. 12-én, az intézet hangversenyén szerepelt 2—2 énekkari- és zenekari számmal. Ugyanezen estélyen Battik Elek (VII.) Chopin G-moll balladáját adta elő, Nebenführer László (VI.), Háry László (VII.) és Stern Pál (VII), mint kamara trió (hegedű, zongora, cello) Grieg: Peer Gyut suitejének I. és III. tételét adták elő. Szabó Béla (V.) pedig testvérével, Szabó Ilona úrhölgygyel hegedű kettőst játszott Feicht Károly (VIII.) zongora kisérete mellett.

E helyen mondunk köszönetet Burtz Mili úrhölgynek, ki két ízben énekelt ünnepi misék keretében, Nebenführer Aranka úrhölgynek, ki az évzáró Te Deumkor előadott zenekari mise orgona parthieját volt szíves játszani, Szabó Ilonka, Lenz Hedda úrhölgyeknek és Kraft Jenő úrnak, kik az intézet hangversenyének sikerét művészi közreműködésükkel előmozdították s végül Lindner Gyula és Horváth Pál uraknak, kik az intézeti zenekart mint rézfuvósok szivességből támogatták.

Zenetanfolyamra jártak:

Zongorára: Káposztási Géza (I.), Lupp Kálmán (I.),

Scheibler Ármin (II.), Zellner Ferenc (IV.), Gábor András (V.), Szabolovits Ignác (V.).

Hegedűre: Znabovits Antal (I.), Scharn István (II,), Bauer Rezső (III.)

Tárogató: Schuster Ede (VII.).

Az intézeti zenekarban működtek:

I. hegedű; Szabó Béla (V.), Nebenführer László (VI.), Harsányi Dániel (VIII.), Gattein Zoltán (III.), Maczek József (VII.), Ábel Pál (III.).

II. hegedű: Szende Béla (I.), Máté Lajos (II.), Bettelheim Jenő (II.) Szeniczei Mihály (VII.), Weisz Vilmos (IV.), Foerk Ernő (V.).

Cello: Stern Pál (VII.); fuvola: Kepes Ferenc (III.); Klarinét: Foerk Károly (VII.), Cassa, piatti, tambour, triangl, Carillon: Mátrai Antal (VI.) és Mátrai Béla (IV.).

Az intézeti énekkar ambiciózus énekeseit a vezető tanár könyvadománnyal jutalmazta. Ilyen jutalomkönyvet kaptak: Érczhegyi Géza I., Réthi Gyula, Stadelberg Hermann, Szende Béla, Bettelheim Jenő II., Faller László, Palencsár Sándor, Sipos László, Suba Lajos, Gattein Zoltán III., Kuncze László, Schwarz Ákos, Koncz Pál, Wondracsek Károly IV.

8. Szabad liceum (1908).

Az előadások élénkítése céljából mozgófényképeket, vetítő gépet is használtunk. A filmeket a Budapesti Filmkölcsönző-től és főleg a Pathé fréres budapesti képviselőjétől kaptuk előnyös feltételek mellett. Az előadások a következők voltak:

1. *Február 9.* 1. *Spanyolország.* Előadja: *Kerékgyártó Árpád* főgimn. tanár. Vetített képekkel. 2. *Mozgókép:* Bikaviadal.

2. *Február 16.* 1. *I. Napoleon.* Előadja: *Barthos Indár* főgimn. tanár. Vetített képekkel. 2. *Mozgóképek:* Medvék harca. Tengerészek hadgyakorlata. Vándorlás Indián keresztül.

3. *Február 23.* 1. *Róma.* Előadja: *Tichy Gyula dr.* róm. kath. hittanár. Vetített képekkel. 2. *Mozgóképek:* A pápa a Vatikánban. Tivoli szépségei. Aetna kitörése. A nápolyi öböl.

4. *Március 2.* 1. *A zongora története.* Előadja: *Lenz Ferenc* énektanár. Vetített képekkel. 2. *Mozgóképek:* Természeti tanulmányok. Utazás az északi sarkhoz. Tengerészeti tornaiskola.

5. *Március 9.* 1. *Arany balladái.* Előadja: *Simon Miklós* főgimn. tanár. Vetített képekkel. 2. *Mozgóképek:* Jégnyerés a Dunán. Téli sportképek.

Volt ezenkívül több ízben egyedül mozgókép bemutatás is a tanulók számára.

Fogadják az előadók igaz köszönetünket.

Az idei tanévben a vetítőgépet teljesen tanulók kezelték. Kitüntették magukat ezen a téren: *Gergelyi László* VIII., *Conrád Ernő* VI., *Bábel Andor* és *Szeniczei Lajos* V. oszt. tanulók. A pénztárt *Reisinger Gyula* és *Petrovich Ferenc* V. o. tanulók, a ruhatárt *Kalmár Zoltán* és *Hübner Kálmán* V. o. tanulók kezelték.

A felolvasó alap leszámolása:

Bevétel:

Maradék az 1911/12. tanévről	3	K	09 f
Márc. 28. A liceális előadások tiszta maradéka	57	„	62 „
Ápr. 22. Tiszta bevétel tanuló előadás után	30	„	52 „
Máj. 1. Bevétel előadás után	4	„	40 „
Összes bevétel:	95	K	63 f

Kiadás:

Reflektor szén	15	K	50 f
Kovács Laura szavalónőnek	60	„	— „
Máj. 12-i tanuló előadás után	6	„	09 „
Összes kiadás:	81	K	59 f
Összes bevétel:	95	K	63 f
Összes kiadás:	81	„	59 „
Maradék:	14	K	04 f

VII.

Fölszerelés évi gyarapodása.

(1912. évi dec. hó végén történt lezárás szerint.)

1. Tanári könyvtár (1902). Őre: *Barthos Indár.*

Vétel: 1. *Marczali,* A nemzetiség tört. bölcs. szempontból. A középisk. tanfelsz. jegyzék. — 2. *Kéki—Barthos,* A budapesti III. ker. áll. főgimn. tanári könyvtára. — 3. *Andrássy,* A magyar állam fönnmaradásának okai. — 4. *Márki,* Az új- és legújabb kor történelme. — 5. *Paulys—Wissova,* Real-Encyclopädie. — 6. *Baedecker,* Südbayern, Unteritalien, Oberitalien, Süddeutschland. — 7. *Pintér,* Békefi emlékkönyv. — 8: *Balsac,* Szamár bőr. — 9. *Bölsche,* Az életfejlődés története. — 10. *Kropotkin,* Egy forradalmár emlékiratai. — 11. *Payot,* Az akarat nevelése. — 12. *Haraszti,* Edmond Rostand. — 13. *Anatole France,* Epikuros kertje. — 14. *Karinthy,* Igy irtok ti. — 15. *Ostwald,* A tudomány. — 16. *Capus,* A nyilsebzette madár. — 17. *Berget,* Léghajozás és repülés, — 18. *Richard,* Oczeanographia. — 19. *Wölflin,* Die klassische Kunst. — 20. *Bode,* Florentiner Bildhauer. — 21. *Schubring,* Florenz. — 22. *Scheffer,* Rom. — 23. *Svida,* Wien. — 24. *Fromentin,* A régi mesterek. — 25. *Justi,* Michelangelo. — 26. *Ruskin,* Sechs Morgen in Florenz. — 27. *Ribot,* Psychologie der Gefühle. — 28. *Avogardo,* Brief des Herrn Amperè. — 29. *Galilei,* Unterredungen. — 30. *Morge,* Darstellende Geometrie. — 31. *Oersted—Seebeck,* Elektromagnetizmus. — 32. *Volta,* Thierische Elektrizität. — 32. *Volta,* Galvanizmus. — 34. *Hahn,* Physikalische Freihandversuche. — 35. *Appel—La Cour,* Die Physik. — 36. *Kolbe.* Elektrizitätlehre. — 37. *Landolt—Börnstein,* Physikalisch-chemische Tabellen. — 38. *Christiansen-Müller,* Elemente d. theoretischen Physik. — 39. *Weinhold,* Vorschule der Experimentalphysik. — 40. *Murani,* Kamatos-kamat stb. táblák. — 41. *Weber,* Encyclopädie der elementaren Mathematik. — 42. *Schwartz,* Charakterköpfe aus der antiken Literatur. — 43. *Hermann,* Griechische Forschungen. — 44. *Zielinski,* Cicero im Wander der Jahrhunderte. — 45. *Nyáry,* Heraldika. — 46. *Marczali,* Nagy Képes Világtörténet. 47. *Wilmanns,* Deutsche Grammatik. — 48. *Bartal,* A magyar latinság szótára. — 49. *Wilson,* History of Prose Fiction. — 50. *Huch,* Blütezeit der romantik. — 51. *Huch,* Ausbreitung und Verfall der Romantik. — 52. *Nagy Ignác,*

Magyar titkok. — 53. *Pulszky*, A magyar jakobinusok. — 54. *Barakonyi*, Költeményei. — 55. *Babits*, Dante. — 56, *Máriássy*, A magyar törvényhozás története. — 56. *Grünwald*, A régi Magyarország. — 58. *Pauler*, A magyar nemzet tört. az Árpádok alatt. — 59. *Mahler*, Babylonia. — 60. *Garmound*, A szerelem fizikája. — 61. *Ostwald*, Feltalálók. — 62. *France*, A fehér kővön. — 63. *Oppenheimer*, Az állam. — 64. *Strindberg*, Történelmi miniatürök. — 65. *Dumas*, Napoleon élete. — 66. *Walter*, A Föld és az Élet története. — 67. *Schmidt*, A gyakorlati fotografozás. — 68 *Róna*, Éghajlat. — 69. *Róna*, Tanári könyvtár szakleltára. — 70. A M. szent kor. orsz. 1910. évi népszámlása. — 71. *Jaerschky*, Körperpflege durch Gimnastik etc.

Adomány : 1. *Pintér:* Békefi emlékkönyv. (szerző) — 2. *Nagybánya és Vidéke* 1876 - 1909. évf. *(Dr. Morvay Győző)* 3. *Waddel*, A rejtelmes Lhassa. — 4. *Stein*, Homokba temetett városok. — 5. *Gubányi*, Öt év Mandzsúrországban. (*Berczik Árpád*) 6. *Békésy*, A sociologiáról. — 7. *Kiss*, Vörösmarty Mihály. — 8. *Horváth*, Mire jó a futóhomok? — 9. *Ranschburg*, A szerzői jog. — 10, *Vuthovich*, A miniszteri felelősség. — 11. *Milhoffer*, A régi zsidók mezőgazdasága. — 12. *Simonyi*, A magyar szórend. — 3. *Erdélyi Horger - Szemkő*, Nyelvjárások. — 14. *Simai*, Dugonics András. — 15. *Simonyi*, Elvonás. — 16. *Gagyhy*, A troubadourok. — 17. *Pálint*, A kir. trón betöltésének módja. — 18. *Vutkovich*, A kötelező szavazás. — 19. *Székely*. Alanytalan mondatok. — 20. *Bodnár*, Eszményeink. — 21. *Méhely*, Az élettudomány bibliája. — 22. *Méhely*, Az élősködés fogalmáról. — 23. *Méhely*, A zoologusok VI. cong. ismertetése. — 24. *Czvetkovics*, Bajza József. — 25. *Székely*, Emlékeim. — 26. A magyar helyesírás szabályai. — 27. *Toldy*, Adalékok Virág Benedek irod. munk. — 28. *Garády—Guss*, A norvégrák. 4. *(Palágyi Lajos:)* 29. *Ihász*, Szellemi kincstár. — 30. *Róka*, Lelkészek idézetek tára. — 31. *Rousseau*, Vallomásaim. — 32. *Dvorzsák*, A róm. kath. papság kézikönyve. — 33. *Dvorzsák*, Citaten Lexicon. — 34. *Dvorzsák*, Magy. orsz. helységnévtára. — 35. *Ferber*, A pozsonyi céhek története. 5. *(Ott Ádám dr.)* 36. *Kivonat* a népfelkelési szabályzatból. (V. K. M.) — 36. *Reichenberger*, Die Entwicklung etc. — 38. *Demosthenes*, Orationes I—XVII. — 39. *Bucherer*, Die Diomedessage. — 40. *Theokritos*, Theokrits Gedichte. — 41. *Osztern*, Horatius és Lucilus. 6. *(Edelstein Bertalan dr.)* 42. *Mihalik*, Muz. és Könyvt. Orsz. Tan. X. Jelentése. — 53. *Nagy Sándor*, A váci nyelvjárás. — 44. *Varga-Szabó-Kertész*, Nyelvjárási tanulmá-

nyok — 45. *Fodor,* Villamosság a szemétből. — 46. *Forster br.,* Olaszországi intézkedések a műemlékek védelméről. — 47. *Bokay dr.,* A célszerű és olcsó táplálkozás. — 48. *Feleki dr.,* A pártfogó ügyek. 7. *(Berczik Árpád)* 49. *Utasítások* a reáliskolai tanításhoz. (V. K. M.)

A tanári könyvtár részére a következő folyóiratok jártak: Akadémiai kiadványok, Berliner Philolog. Wochenschrift, Budapesti Szemle, Egyetemes Philologiai Közlöny, Erdélyi Múzeum, Ethnographia és melléklete, Földrajzi Közlemények, Földtani Társulat kiadványai, Herkules, Hivatalos Közlöny, Huszadik Század, Irodalomtörténet, Irodalomtörténeti Közlemények, Jó Egészség, Katholikus Szemle, Das literarische Echo, Magyar Figyelő, Magyar Földmüvelésügyi miniszt. kiadványai, Magyar Iparművészet, Magyar Középiskola, Magyar Nyelv, Magyar Nyelvőr, Magyar Paedagogia, Magyar Társadalomtudományi Szemle, Művészet, Neue Jahrbücher, Nyugat, Orsz. Középisk. Tanáregyesületi Közlöny, Petermanns Mitteilungen, Rajzoktatás, Revue de Hongrie, Statisztikai Hiv. kiadványai, Századok, Tanszermúz. Ért., Természettudományi Társulat kiadványai, The Studio, Urania, Zeitschrift für den Physikalischen und Chemischen Unterricht, Naturwiss. Rundschau.

Lelt. sz. 5082 5263. 4870 drb vétel; 2769 ajándék 36106 K 25 f. értékben. Kiselejtezve: 49 drb vétel; 22 ajándék 215 K 08 f. értékben. Összes állomány:7568 K 17 f. 35791 K 17 f. értékben.

2. Ifjúsági könyvtár (1902). Őre: *Olgyai Bertalan dr.*

Vétel: 1. *Békefi,* Emlékkönyv. — 2. *Középiskolai Mathematikai Lapok* 1912. — 3. *Nemzeti Sport* 1912. — 4. *Arany,* Buda halála. — 5. *Arany,* Első lopás. — 6. *Arany,* Vojtina levelei. — 7. *Bessenyei,* Filozofus. — 8. *Czuczor,* Népies költeményei. — 9. *Fazekas,* Ludas Matyi. — 10. *Garay,* Balladái. — 11. *Greguss,* A balladáról. — 12. *Gyulai.* Arany János. — *Ilosvai,* Toldi. — 14. *Kazinczy,* Versei. — 15. *Kisfaludy Károly,* Iréne. — *Kisfaludy,* Pártütők. — 17. *Szigligeti.* Liliomfi. — 18. *Tompa,* Népregék. — 19. *Vörösmarty,* Cserhalom. — 20. *Vörösmarty,* Lirai és vegyes költemények. — 21. *Vörösmarty,* Zalán futása. — 22. *Arany,* Válogatott balládái. — 23. *Arany,* Első lopás. — 24. *Arany,* Katalin. — 25. *Arany,* Szemelvények. — 26. *Balassa,* Költeményei. — 27. *Berzsenyi,* Versei. — 28. *Cserei,* Historiája. — 29. *Csokonai,* Dorottya. — 30. *Faludi,* Három elbeszélés. — 31, *Faludi,* Versei. — 32. *Fáy,* Meséi. — 33. *Gvadányi* No-

tárius. — 34. *Heltai,* Válogatott meséi. — 35. *Jókai,* Nagyenyedi két fűzfa. — 36. *Jókai,* Népvilág. — 37. *Jókai,* Uj földesúr. — 38. *Kármán,* Fanny hagyományai. — 39. *Katona,* Bánk-bán. — 40. *Kazinczy,* Pályám emlékezete. — 41. *Kisfaludy,* Kérők. — 42. *Kisfaludy,* Szilágyi szabadulása. — 43. *Kisfaludy,* Válog. költeményei. — 44. *Kisfaludy,* Víg elbeszélések. — 45. *Kisfaludi S.,* Válog. regéi. — 46. *Kölcsey,* Válog. versei. — 47. *Bécsi képes krónika.* — 48. *Mikes,* Törökországi levelei. — 49. *Mindszenti,* Naplója. — 50. *Petőfi,* Családi versei. — 51. *Petőfi,* Elbeszélő költemények. I. — *Petőfi.* Elbeszélő költemények II. — 53. *Petőfi,* A helység kalapácsa. — 54. *Petőfi,* Vegyes költemények I. — 55. *Petőfi,* Vegyes költemények II. — 56. *Kölcsey,* Válogatott beszédei. — 57. *Béla kir. névtelen jegyzője.* — 58. *Széchenyi,* Hitel. — 49. *Tinódi,* Hist. énekei. — 60. *Válogatott magyar népballadák.* — 61. *Virág,* Válog. költeményei. — 62. *Zrinyi,* Áfium. — 63. *Arany,* Naiv eposzunk. — 64. *Arany,* Őzikék. — 75. *Eötvös,* Falu jegyzője. — 66. *Gyöngyösy,* Murányi Venus. — 67, *Gyulai,* Vörösmarty élete. — 68. *Jósika,* Abafi, Zólyomi. — 69. *Kemény,* Zord idő. — 70. *Dickens,* Két város. — 71. *Tolsztoj,* Hadzsi Murat. — 72. *Csehov,* Az orvos felesége. — 73. *France,* A pinguinek szigete. — 74. *Boldche,* Szerelem az élők világában. — 75. *Vass,* A költő és az asszony. — 76. *Maeterlink,* Szegények kincse. — 77. *Dumas,* Napoleon élete. — 78. *France,* Fehér kővön. — 79. *Strindberg,* Történelmi miniatürök. — 80. *Oppenheimer,* Az állam. — 81. *Hagenbeck,* Von Tieren und Menschen. — 82. *Vértesy,* Anthologia. — 83. *Pintér,* Magy Irodalomtörténet. — 81. *Széchenyi,* A garat.

Adomány: 1. *Ott Ádám dr.:* 1. *Bolanden* összes munkái. — 2. *Gárdonyi,* Pöhölyék. — 3. *Gárdonyi,* Az a hatalmas harmadik. — 4. *Gárdonyi,* Mi erősebb a halálnál. — 5. *Gárdonyi,* Egri csillagok.

2. *Papp Andor;* 6. *Művészet* 1907, 1908. 1909.

Horváth Alajos: 7. *Hermann Otto,* A magyarok ősfoglalkozása.

A Honvédelmi Miniszterium: 8. *Szabó Lajos,* Honvédelem. — 9. *Kézikönyv* a katonai pályára.

Lelt. sz. 2714—2806-ig. Van összesen: 3948 drb vétel; 1069 drb ajándék; 9423 K 61 f. értékben. Kiselejteztetett év folyamán 317 drb 811 K 18 f. értékben.

3. Filologiai szertár. Őre: *Vértesy Dezső dr.*

Vétel: 6 újabb Cybulski tábla, s Weichardt Pompeii műve.

A szertár állománya 1912. év végén 250 drb vétel és 164 drb ajándék útján 2530 K 04 f. értékben.

4. Természettani szertár (1904.). Őre: *Frank Ferenc.*

Vétel: 1. Sötét szemüveg ívlámpa kezeléshez. — 2. Elektr. izzólámpa felolvasáshoz. — 3. Ampére-mérő. — 4. Sphärometer. — 5. Galilei-féle lejtő csengővel. — 6. Lövy-féle hajító készülék. — 6. Turbina minta. 8. Rabe-Turbina. — 9. Rowland-rács. — 10. Légszivattyú-tányér (32 cm.) barometerpróbával. — 11. Bura 30 és 20 cm-es. — 12. Gummilap. — 13. Vízkeringés-készülék. — 14. Hőtükör. — 15. Állvány a hőtükörhöz. — 16. Természettani szakleltárkönyv.

Adomány: *Vall.- és Közokt. Min.:* 1. Calderoni-féle vetítőgép. — 2. Calderoni-féle ívlámpa. — 3. Fresnel-tükör. — 4. Köralakú fémlap nyéllel, objektivtartó tokkal. — 5. Optikai pad. — 6. Szorító kollekció. — 7. $^3/_1$ sz. toldat különböző betéthez. — 8. Rés mikrométer csavarral. — 9. Köralakú fémlap nyéllel és csőtoldattal betétekhez. — 10. Betét prizmával. — 11. Newton-féle szines gyűrű készülék. — 12. Háromlábú állvány nyéllel segédeszközök tartásához. — 13. Üvegbatteria a polarizált fényhez. — 14. Fekete üvegtükör polarizált fényhez. — 15. Köralakú fémlap nyéllel és rugós szoritóval kristálylemezek tartásához. — 16. Hirtelen hűtött üveg. — 17. Betét turmalin lemezzel. — 18. Gipszkészítmény polarizált fényhez. — 19. Kinematograf-készülék.

Lelt. sz. 286—320. Van összesen 355 drb vétel és 31 drb ajándék, 15356 K 93 f. értékben.

5. Földrajzi szertár (1902.) Őre: *Kerékgyártó Árpád.*

Nem gyarapodott.

Van 217 drb vétel tárgy és 1342 drb ajándék tárgy. 3229 K 85 f. értékben.

6. Természetrajzi szertár (1902). Őre: *Kerékgyártó Árpád.*

Vétel: 1. 10 drb diapozitiv. — 2. 44 drb diapozitiv. — 146 drb diapositiv. — 4. 20 drb beretva. — 5. 10 drb boncoló tál. — 6. 6 drb mérleg. — 7. Ugyanannyi súlysorozat. — 8. 6 drb mikroszkóp 1 objektiv és 2 okulárral. — 9. 1 fűszeresmérleg. — 10. Súlysorozat sárgarézből. — 11. 5 drb vassúly. — 12. Dugófurógép. — 13. 5 Bunsen állvány. — 14. Leitz-féle mikrotom. — 15. Kés hozzá. — 16. 5 drb Reichert-féle beágyazó. — 17. 100 drb diapositiv. — 18. Emlös situs. — 19. Méh fejlődése. — 20. Láncos szalpa. —

21. Szétnyitható agyvelő. — 22. Aquarium 6 drb — 23. 8 drb beretva. — 24. Fenőszíj. — 25. 20 drb mikroszk.-praepar. — 26. Detmer-féle asszimiláló. — 27. Lehmann-féle népfaji kép. 28. Eschner 3 anat. kép. 29, A kristályrendszer vázai 6 drb. — 30. Szakleltár könyve. — 31. 625 drb diapozitiv. — 32. 15 drb diapozitiv. doboz.

Adomány: 1. *Pinkert Ede dr.* hagyatékából: 1. Fecskefarkú iker gipsz. — 2. Mammut fog. — 3. 100 drb kőzet.

2. *Calderoni-cég:* 4. A mikroszkóp képe.

3. ***A tanulók közül:*** *Gaál* I. A) term. k., *Herzfeld* I. B) szarvas szarv, *Witkovicky* I. B) ásvány, *Balás* II. kövült csiga, *Honig* II. ásvány, *Máté* II. lev. lap, *Sipos* II. korall *Szabó Gyula* II. függőcinke fészek, *Szilvássy* II. megkövesedett fa, *Wéber* II. gomba, *Wiesner* II. füles bagoly, *Bábel* A. V. rák, *Szeniczei* L.V. Ideg ember (rajz), *Prause* V. gomba, *Szulyánszky* V. cohállas kagyló. Ezenkívül több tanuló hozott ásványt, gyakorlati anyagot és többen adtak határozókönyveket.

Van 4898 drb vételtárgy és 745 drb ajándéktárgy 16246 K 74 f. értékben.

7. Vegytani szertár (1905). Őre: *Telbisz György.*

Vétel: Üvegkád cinkhiddal.

Adomány: *Dullien Ferenc* úr: Egy korszerűen berendezett vasmű gyártási munka menetének vázlatos ábrázolása.

Lelt. sz. 62–63. 79 drb vétel, 50 drb ajándék, 3441 K 45 f. értékben.

8. Történelmi szertár (1904). Őre: *Barthos Indár.*

Vétel: 1. Magyarország Szt. István halálakor. — 2. Európa a népvándorlás korában.

Adomány: 1. *Simonyi-Semadam Sándor* VI. o. tan.: 1. Terracotta edény. — 2. Agyag edény.

2. *Weiszer Hermann* volt növendék: 3. Agyag edény. — 4. Római mécses. — 5. Agyag fedő.

Lelt. sz. 294–301. Az 1912. dec. dec. lezárás szerint: 453 drb vétel, 104 drb ajándék, 3510 K 23 f. értékben.

9. Embertani és néprajzi szertár. Őre: *Barthos Indár.*

Adomány: *Bátky Zsigmond dr.:* Magyarország néprajzi térképe. (V. K. M. ajándéka.)

Lelt. sz. 92. Az 1912. évi dec. lezárás szerint: 51 drb vétel, 59 drb ajándék, 377 K értékben.

10. Szabdkézi és mértani rajzszertár (1902). Őre: *Mátrai Vilmos.*

Vétel: 1. Szamovár. — 2. Cin korsó. — 3. Rézvasaló. — 4. Cingyertyatartó. — 5. Sárgarézüst. — 6. Vörösrézüst. — 7. Sárgaréz tányér. — 8. Sárgaréz forma. — 9. Szűrőkanál. — 10. Sárgaréz teafőző. — 11. Vörösréz kancsó. — 12. Cinedény. — 13. Vörösréz edény. — 14. Rajzszertári szakleltár.

A szertárban van összesen: 472 drb vétel, 85 drb ajándék 3769 K 09 f. értékben.

11. Tornaszertár (1905). Őre: *Neumer József.*

Az 1912. év folyamán a Tornaszertár nem gyarapodott.

Összes állomány: 664 drb vétel, 11 drb ajándék, 5957 K 90 f. értékben.

12 Zeneszertár (1909). Őre: *Lenz Ferenc.*

Vétel: 1. *Lenz,* Tornazenék. — 2. *Kálmán,* Dal az Obsitosból. — 3. *Krier,* Valse brune. — 4. a) *Balfe,* Cigánynőnyitány. b) Rákóczi induló. c) *Haydn,* 6. Szimfonia. — 5. Leltári könyv.

Van összesen: 195 drb, 616 K 96 f. értékben.

13. Éremtár (1903). Őre: *Barthos Indár.*

Vétel: 1. Római és görög érmek 502 drb. — 2. Magyar érmek (közép és újkor) 69 drb. — 3. Újkori német és angol érem 3 drb.

Adomány: 1. *Alföldi András* volt növendék: 1. Római érmek 9 drb. — 2. Magyar érmek 6 drb.

A tanulók közül: Dauner Bernát V. o. 1 drb római nagy bronz, *Szeniczei Lajos* V. o. 2 drb ezüst 20-as I. Ferenc, *Németh Sándor* IV. o. 3 drb újkori érem, *Bauer Rezső* III. o. 1 drb Kossuth-bankó 5 frt, *Rzymann Lajos* III. o. 1 drb Német császári emlékérem, *Piperkovics Andor* III. o. 2 drb újkori érem, *Kéhli István* III. o. 1 drb újkori görög érem, *Rábl Antal* VII. o. 1 drb I. Ferdinánd ezüst dénár, *Lenhardt Oszkár* III. o. 1 drb $^1/_4$ forint. 1859, *Kéhli István* III. o.2. Neu Groschen 1 drb, 1 drb 30 kr-os Kossuth-bankó, *Turmann Ferenc* VIII. o. 1 drb középkori érem, *Lenz Márton* IV. o. t. 1 drb római császár kori kis bronz érem.

Összes állomány: 574 drb vétel, 242 drb ajándék, 261 K értékben.

14 Orvosi szertár (1008). Őre: *Párdányi Emil dr.*

Vétel: 1. Személymérleg magasság mérővel. — 2. Szakleltár könyv. — 3. Műszerszekrény vasból. — 4. Haab-féle szemtükör. — 5. Keratoskop Placido szerint. — 6. Record injectios tü. — 7. Angol foghuzó fogó. — 8. Fogtükör.

Lelt. sz. 34—41-ig. Van összesen: 64 drb. vétel, 1015 K 20 f. értékben.

15 Kirándulási szertár. Őre: *Kerékgyártó Árpád.*

Vétel: 20 drb nagyobb hátizsák.

Van összesen: 27 drb vétel, 295 K értékben.

A fölszerelés sommás kimutása. (Iksz. 404/1913. jan. 7.)

	A leltári tárgy megnevezése	1912. évi:				Összállomány:			
		Vétel	Ajándék	Vétel v. becsértèk		Vásárolt vagyontárgyakból	Ajándékozott vagyontárgyakból	Vétel v. becsérték.	
		darab kötet füzet		K	f	darab, kötet v. füzet		K	f
1	Butor berendezés	7	—	1483	80	2842	212	39690	27
2	Házi „	5	—	44	—	73	2	2255	28
3	Irodai „	3	—	100	—	226	—	1607	69
4	Nyomtatv. „	20	—	142	—	20	—	142	—
5	Tanári könyvtár...	327	242	3634	54	4870	2769	36106	25
6	Történelmi szertár.	2	6	69	—	453	104	3510	23
7	Filologiai szertár..	9	-	106	20	250	164	2530	04
8	Földrajzi szertár ..	6	—	34	20	217	1342	3229	85
9	Néprajzi szertár ..	—	1	30	—	51	59	377	—
10	Term.-rajzi szertár.	859	197	2710	95	4898	745	16246	74
11	Fizikai szertár . .	16	24	2040	30	355	31	15356	93
12	Vegytani szertár ..	2	49	36	40	79	49	3441	45
13	Rajzszertár	16	—	211	—	772	86	3769	09
14	Tornaszertár	4	—	18	80	664	11	5957	90
15	Orvosi szertár ...	14	—	555	30	64	—	1015	20
16	Zeneszertár	—	—	—	—	190	11	579	96
17	Kirándulási szertár	—	—	—	—	27	—	295	—
18	Éremtár	574	47	220	80	574	272	261	40
19	Ifjúsági könyvtár .	793	29	601	45	3356	1020	8643	01
	Összesen...	2657	595	12038	74	19981	6877	146899	76

VIII.

Osztályozás.

(**Tantárgyakból**: 1 = jeles, 2 = jó, 3 = elégséges, 4 = elégtelen.
Magaviseletből: 1 = jó, 2 = szabályszerű, 3 = kv. szabályszerű).

I. A) osztály.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természet-rajz	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Szépírás	Torna	Magaviselet
	Bajusz István	2	3	3	2	3	2	2	3	1	2
	Bauer Lajos	2	3	3	3	2	3	3	3	2	1
	Bärry Béla...	3	4	4	4	3	4	4	3	2	1
	Christofoletti István	3	3	4	3	2	2	3	2	2	2
5	Dauner József	1	2	2	2	2	1	2	2	1	1
	Deli Károly	2	3	2	3	3	3	3	2	2	1
	Dusnoki József ...	1	2	2	3	1	2	2	2	2	1
	Edelpacher István.	2	2	2	2	2	1	2	3	2	1
	Érczhegyi Géza ...	1	3	3	2	2	3	3	1	2	1
10	Fidler Béla	1	3	3	3	2	3	3	1	fm.	1
	Fischer Imre	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Frank Lajos	1	1	2	1	1	1	2	2	2	1
	Freisinger Tibor ..	2	3	3	3	2	2	2	4	2	1
	Gaál Ferenc...	3	3	4	3	3	3	3	2	2	2
15	Gargyi Gyula	1	2	2	2	1	2	3	1	2	1
	Kiss Antal.....	2	3	3	3	2	2	2	3	1	1
	Kovács Ernő	2	3	3	3	2	3	3	3	2	1
	Kunst Ferenc	1	3	3	3	3	3	3	3	2	2
	Masztics Rezső ..	2	4	4	4	3	4	3	3	2	2
20	Radvány Pál.....	2	3	2	3	3	2	3	4	2	1
	Reisz József..... .	3	3	3	3	2	3	3	4	2	2
	Réthi Gyula	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1
	Rónai László	3	3	3	3	3	1	3	2	1	2
	Rosen Mór	1	3	3	3	3	2	3	4	2	2
25	Róth Dezső	1	2	2	3	3	2	3	3	1	1
	Schiessl Ernő	3	4	3	3	3	3	3	3	1	1
	Schwertsig Antal ...	2	2	2	1	2	1	1	1	2	2
	Sipos Lajos	1	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Stadelberg Herman	1	2	2	1	2	1	2	3	2	1
30	Stich István	2	3	3	3	2	2	2	3	fm.	1
	Szabó Ferenc	2	2	2	3	3	2	3	3	2	1
	Száraz Béla	3	4	4	4	3	4	4	3	2	1

A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természet-rajz	Mennyiség-tan	Rajzoló geometria	Szépírás	Torna	Magaviselet
Szentesy Alfonz	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
Tóth József	3	3	4	3	2	3	3	2	2	1
35 Ulreich Emil	2	2	3	2	2	2	2	2	2	1
Znabovits Antal	2	3	3	3	2	3	3	2	2	2

Kimaradtak: Csima Béla
Groszberger László
Payer Ferenc
40 Patak László
Sarlay Pál

Nyilvános tanuló beiratott: 41
Önként kimaradt: 5
Június hóban osztályvizsgálatot tett: 36

Összesen: 41

I. B) osztály.

A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természet-rajz	Mennyiség-tan	Rajzoló geometria	Szépírás	Torna	Magaviselet
Baumann István	3	3	3	3	3	3	3	1	1	2
Dobos Dezső	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1
Ehrenzweig Imre	3	3	4	3	3	3	3	2	1	1
Hajba Nándor	2	3	4	3	2	3	2	2	2	2
5 Halász Gábor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Havas György	2	2	2	1	1	2	2	2	2	1
Horváth József	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1
Illés István	1	2	2	2	2	3	3	2	2	1
Kaufmann Sándor	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
10 Káposztássy Géza	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1
Kemény Andor	2	3	4	3	3	3	3	3	1	2
Kéhli József	2	3	4	3	3	3	3	2	2	1
Klein Béla	3	4	4	4	4	4	4	3	2	2
Koczor Rezső	3	2	2	2	2	2	2	1	1	2
15 Kovács István	2	3	3	3	2	2	2	2	2	1

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Szépírás	Torna	Magaviselet
	Májer Rezső	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Nádló Mihály	2	3	3	3	3	2	3	2	2	1
	Neumer Mátyás József	1	3	3	2	2	2	3	1	1	1
	Raisz László	1	2	3	2	2	3	2	2	2	1
20	Rosenbach Zoltán	3	3	4	3	3	2	3	3	2	2
	Ruck György	4	3	3	3	3	3	3	3	1	2
	Schill Árpád	1	2	3	2	2	2	3	1	1	1
	Schmidkunz Lajos	2	2	2	2	2	3	3	3	2	1
	Schneider József	2	3	3	3	2	3	3	2	2	1
25	Steinfeld Béla	3	3	3	3	3	1	2	1	2	2
	Szende Béla	1	2	3	2	1	2	2	1	1	2
	Szupp Kálmán	3	4	4	4	4	3	3	3	1	2
	Titli László	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1
	Villner Károly	2	3	3	3	3	3	3	2	1	1
30	Weiss Viktor	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2
	Witkowiczki Károly	3	2	2	2	3	2	2	1	2	1

Kimaradtak:

Erdős József 1913. ápr. 2
Faragó György 1913. febr. 4.
Gerlits Jenő 1913. márc. 14.
35 Gorszky Károly 1913. jan. 14.
Herzfeld Mór 1913. ápr. 3.
Komlóssy László 1913. márc. 4.
Potzik Géza 1913. márc. 6.
Schlanger Sándor 1913. febr. 3.
40 Szenkovinyi Imre 1913. ápr. 30.
Vértag László 1913. ápr. 29.

I. Nyilvános tanuló beiratott: 44
Önként kimaradt: 10
Juniusi osztályvizsgáról elmaradt: 3
Junius hóban osztályvizsgát tett: 31

Összesen: 44

II. osztály.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Szépírás	Torna	Magaviselet
	Ascher Frigyes	1	3	3	1	1	2	3	2	2	1
	Balás Sándor	2	3	3	2	2	3	3	2	2	2
	Bábel Rezső.....	3	3	4	3	2	3	3	1	fm.	1
	Berg Antal	3	4	4	3	3	4	4	2	2	2
5	Bersuder Sándor...	2	4	4	3	2	3	3	3	2	1
	Bettelheim Jenő ...	2	2	3	2	2	2	2	2	1	1
	Békefi Aladár	3	3	3	3	2	3	4	2	2	2
	Brandl Ernő	1	2	2	2	3	1	2	2	2	1
	Conrad Henrik.....	1	3	3	2	1	2	3	2	2	1
10	Conrad Pál	2	3	3	2	1	2	3	2	2	1
	Csató Ödön	3	3	3	2	3	3	3	3	2	2
	Czuczay József	1	3	3	2	2	3	3	3	2	2
	Dauner András.....	2	3	3	3	2	2	1	2	2	1
	Ehrentheil Tibor ..	2	3	3	2	2	2	2	1	2	1
15	Faller László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Fóthi Kálmán	1	3	3	2	3	2	2	2	2	1
	Gremsperger Imre	3	3	3	3	2	3	3	2	1	1
	Gyenes László.....	2	3	3	3	2	2	2	2	fm.	1
	Haffner Béla.....	3	3	3	2	2	3	3	1	2	1
20	Hank József..	1	3	3	2	2	2	2	2	1	2
	Harmat László.....	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1
	Harsányi Gyula ...	1	3	3	3	3	3	3	2	2	1
	Hábel Aladár	3	4	3	3	3	4	3	2	2	2
	Hilkene Fülöp	2	4	3	4	3	3	3	3	2	1
25	Honig József....	1	3	3	2	2	3	3	2	2	1
	Klár Sándor	1	3	4	3	2	2	3	3	2	1
	Klein Győző	2	3	3	3	2	3	3	3	2	2
	Kóródi Lajos	3	3	3	3	3	3	4	2	1	2
	Literaty Géza	2	3	4	4	3	3	3	3	2	1
30	Macskásy László...	1	3	4	2	1	3	3	2	2	1
	Máté Lajos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Meisels Andor	3	3	3	3	2	3	3	2	2	1
	Mihályi Béla	1	2	2	2	1	2	2	3	2	1
	Nádas Sándor . ..	1	3	3	3	2	3	3	2	1	1
35	Palágyi Menyhért L.	3	3	3	3	2	3	3	3	1	2

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Szépírás	Torna	Magaviselet
	Palencsár Sándor	2	3	4	3	1	3	3	2	2	1
	Parczel Miklós	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1
	Pavlik Nándor	4	4	4	4	3	4	3	2	fm.	2
	Petrovics Tibor	2	3	3	4	3	4	3	3	2	2
40	Radványi Sándor	1	3	3	1	1	2	3	3	1	1
	Rostás Ernő	3	3	3	1	2	2	3	3	2	1
	Scharn István	3	4	4	3	3	4	3	2	1	1
	Scheibler Ármin	1	1	2	1	2	1	2	2	2	1
	Sipos László	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1
45	Steinfeld László	2	3	3	3	3	4	3	2	1	2
	Suba Lajos	1	3	3	2	1	3	3	1	2	1
	Szabó Gyula	2	4	3	2	2	4	3	3	2	2
	Szabó Jenő	2	3	3	2	3	2	2	2	1	1
	Szathmáry László	1	3	3	2	2	2	2	2	2	1
50	Szeszlér István	2	3	4	3	2	4	3	3	1	2
	Szilvássy Károly	3	3	4	3	3	3	3	3	2	1
	Tandlich Tibor	2	3	3	2	2	2	3	3	2	2
	Tucker Sándor	1	3	3	3	3	3	3	2	2	1
	Weber István	2	3	3	2	2	2	3	2	2	1
55	Weiss Dezső	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1
	Wiesner Aladár	3	3	3	3	3	4	3	2	2	2
	Wilhelm Jenő	2	3	3	2	3	3	2	2	1	1

Kimaradtak: Schlesinger Győző 1912. dec. 19.
Schönfeld Imre 1913. jan. 8.

Tanács folytán eltávozott: Kende Aladár 1913. márc. 28.

Kizáratott: Gábor Endre 1913. máj. 13.

I. Nyilvános tanuló beiratott: 61
Önként kimaradt: 2
Tanács folytán távozott: 1
Kizáratott: 1
Junius hóban osztályvizsgát tett: 57

Összesen: 61

III. osztály.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Torna	Magaviselet
	Ábel Pál	2	1	2	1	3	3	2	3	fm.	1
	Bajusz Károly	1	3	3	2	3	2	2	2	2	1
	Bauer Jenő	3	3	3	4	4	4	3	4	2	1
	Bauer Rezső	3	4	4	3	4	3	3	4	2	2
5	Bálint Zoltán	3	3	3	4	3	3	3	3	2	1
	Bodnár Béla	1	4	4	4	3	3	4	3	2	1
	Brunecker Lipót	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2
	Csomor Lajos	3	4	4	4	4	3	4	4	2	2
	Del-Medico Endre	2	3	3	3	2	3	2	3	2	1
10	Doma János	1	3	3	3	3	3	2	3	2	2
	Eisler László	2	2	2	2	2	3	2	2	2	1
	Emperger Lajos	1	2	2	3	3	3	2	3	2	1
	Erényi István	2	3	3	3	3	2	3	3	2	2
	Gattein Zoltán	2	2	3	3	2	3	2	2	1	2
15	Gillányi Béla	2	4	4	3	3	3	3	3	2	1
	Groszberger Gy.	3	3	4	4	4	3	3	3	2	2
	Gyurákovics József	1	2	2	2	1	2	2	2	1	1
	Hanatschek Ottmár	1	2	3	1	1	1	2	2	1	1
	Honig Aurél	2	3	2	3	3	3	2	2	2	1
20	Kemény Ernő	1	1	1	1	2	2	1	2	2	1
	Kepes Ferenc	2	3	3	2	3	3	3	3	2	2
	Kéhli István	1	3	3	3	3	3	2	3	1	1
	Kiss Aladár	2	4	4	4	3	3	3	3	1	2
	Kiss István	1	1	1	2	1	2	1	2	2	1
25	Kovács Vince	2	3	4	3	3	3	3	3	1	1
	Kórodi Gyula	1	2	2	3	2	2	2	2	2	2
	Krancly Ferenc	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Kuncze László	2	3	3	4	3	3	3	3	2	1
	Lenhart Oszkár	2	3	4	4	2	3	2	3	1	1
30	Mérei László	1	2	2	1	1	2	1	2	1	1
	Milbich József	1	3	3	2	1	2	1	2	1	1
	Miletics György	2	3	3	1	3	1	2	2	fm.	1
	Negrelli Andor	3	3	3	3	3	2	3	3	1	1
	Piperkovics Andor	2	3	3	3	3	2	3	2	1	1

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Torna	Magaviselet
35	Prekop József	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Rónay-Aross Tibor	1	2	3	3	3	2	3	2	2	1
	Rott Tibor	2	1	2	2	1	2	2	3	2	1
	Schönhardt Kornél	1	3	4	3	3	3	3	3	2	1
	Schwarcz Ákos	2	2	2	3	2	2	2	2	1	1
40	Simonovics István	2	4	4	3	3	3	3	3	2	1
	Sipos Imre	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Stern Aurél	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Suska Árpád	1	2	3	3	2	2	2	3	1	1
	Szőke Imre	2	2	3	3	2	2	2	3	2	1
45	Urbán Aurél	1	3	3	2	2	2	2	2	1	1
	Vajda János	3	3	4	4	3	3	3	3	2	1

Magántanuló: Halmos György

Kimaradtak: Gyenes Ernő
Rzymann Lajos
Szathmáry László

I. Nyilvános tanuló beiratott: 52
Önként kimaradt: 3
Juniusi osztályvizsgáról elmaradt: 3
Junius hóban osztályvizsgát tett: 46
II. Magántanuló beiratott: fiú 1
Osztályvizsgát tett: fiú 1

Összesen: 53

IV. osztály.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Torna	Magaviselet
	Ábrahám Kálmán	2	2	3	3	3	2	3	3	2	1
	Alföldi Antal	2	2	3	3	1	2	3	3	2	1
	Augusztin Endre	3	3	3	4	3	3	3	3	2	2
	Bartholovics Lajos	2	3	3	3	3	3	3	3	fm.	1
5	Blau József	2	3	3	4	3	3	4	3	2	2
	Bozóky Lajos	2	3	3	3	4	4	4	4	2	1
	Bugarszky György	1	3	3	4	3	3	4	3	2	1
	Dezső Zoltán	2	3	4	4	4	4	4	4	fm.	2
	Dostál István	2	3	4	3	3	3	3	3	2	1
10	Ehrenzweig Károly	2	3	3	3	3	3	4	3	2	1
	Georgi István	1	3	3	3	3	2	3	3	2	1
	Grossmann Dezső	1	3	3	3	3	4	3	3	2	1
	Hangódy János	3	4	4	4	4	3	4	4	2	1
	Hoffmann György	3	4	4	4	3	4	4	4	2	2
15	Karef Imre	2	2	3	2	2	2	2	3	fm.	2
	Keszler János	1	3	3	3	3	2	3	2	2	1
	Klein Sándor	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Koncz Pál	2	4	4	4	4	3	4	4	2	2
	Kovács Jenő	1	2	2	1	2	2	2	2	2	1
20	Kurtz Ferenc	1	2	2	3	2	2	3	2	2	1
	Lenz Márton	2	3	3	3	3	2	2	3	2	1
	Mátrai Béla	1	3	3	3	2	3	3	3	1	1
	Melegh Béla	3	3	3	3	4	3	4	3	fm.	2
	Miakity Illés	1	4	4	4	3	4	4	4	fm.	2
25	Miereisz János	1	2	1	1	2	2	2	1	1	1
	Mihola Mihály	2	3	3	3	3	2	2	1	2	1
	Mittelmann Béla	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
	Mödlinger Gusztáv	1	2	2	2	2	1	3	2	fm.	1
	Németh Sándor	2	2	3	3	3	2	3	3	2	1
30	Pálffy Gyula	1	3	3	2	3	2	3	2	2	1
	Pausz László	1	1	1	1	1	1	1	1	fm.	1
	Prindl Ágoston	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Rábl György	3	4	4	3	3	2	3	4	2	2
	Riedl Gábor	1	2	3	3	2	2	1	2	2	1

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Torna	Magaviselet
35	Rónai-Aross István	1	2	2	3	2	1	3	3	2	1
	Schneider Lajos	2	2	3	3	3	3	2	2	2	1
	Sicher József	2	3	3	2	2	2	3	3	2	2
	Skuteczky Ödön	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2
	Stiffel Vilmos	1	2	2	1	2	2	2	2	2	1
40	Szerényi Tibor	2	3	4	3	3	3	4	4	2	1
	Sziklai Ferenc	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
	Tucker Jenő	2	2	2	3	3	2	3	3	fm.	2
	Vaniek László	3	3	4	4	3	3	3	4	2	2
	Vass Árpád	1	2	3	3	2	3	3	2	1	1
45	Vértag Lajos	3	3	3	2	3	3	3	3	fm.	1
	Waltz Pál	2	2	3	3	3	2	2	3	1	1
	Weiss Vilmos	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
	Weisz József	1	2	1	2	2	2	3	3	2	1
	Weiszberg Jenő	2	3	3	3	2	2	3	3	1	1
50	Wielátz Rezső	1	2	2	2	2	2	1	2	1	1
	Wolter Ernő	1	2	3	3	2	2	3	3	1	1
	Wondracsek Károly	2	3	3	3	3	2	3	3	1	2
	Zaphiry Alajos	3	3	3	3	3	3	4	3	1	2
	Zellner Ferenc	1	2	1	1	1	1	1	2	2	1
55	Zucker Lajos	2	2	1	2	2	3	2	2	1	1
	Zwickl Vilmos	2	3	3	4	3	3	3	3	1	1

Kimaradtak: Del-Medico József
Deutsch Izsák 1912. dec. 21.

I. Nyilvános tanuló beiratott: 59
Önként kimaradt: 2
Juniusi osztályvizsgáról elmaradt: 1
Junius hóban osztályvizsgát tett: 56

Összesen: 59

V. osztály.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görög pótló irodalom	Gör. p. rajz	Német nyelv	Történelem	Term.-rajz	Mennyiségt.	Torna	Magaviselet
	Bábel Andor	3	3	3	—	2	3	3	3	2	3	1	1
	Bánvéri János	3	2	2	—	3	1	2	3	1	2	2	1
	Bodnár Emil	1	3	3	—	3	3	3	3	2	3	2	1
	Dauner Bernát	2	3	3	—	3	2	2	3	2	3	1	1
5	Dobi József	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	2	1
	Foerk Ernő	1	2	2	—	1	2	1	1	2	2	1	1
	Gábor András	3	4	3	—	3	3	3	4	2	3	1	1
	Hermann József	1	2	2	—	3	3	2	2	2	2	2	1
	Hollós László	2	2	2	1	—	—	2	2	1	2	2	1
10	Horváth Gyula	3	2	3	3	—	—	3	2	2	2	2	1
	Huszár Miklós	3	3	3	—	3	3	3	4	3	3	1	3
	Hübner Kálmán	1	1	1	3	—	—	1	2	1	3	fm.	1
	Kalmár Zoltán	2	2	2	—	2	2	3	3	2	3	2	2
	Kaveczky Zoltán	2	3	3	—	3	2	3	3	2	3	1	1
15	Kohn Imre	2	3	3	—	3	3	3	4	2	3	2	1
	Krámer Nándor	2	1	1	1	—	—	1	1	2	3	2	1
	Leichtner Ede	3	3	3	—	3	3	2	3	3	4	2	1
	Mandl Ferenc	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	2	1
	Magyar László	1	2	2	—	3	3	2	3	2	1	2	1
20	Oroszlán Géza	3	1	2	—	2	3	3	1	2	3	2	1
	Perl László	3	4	3	—	3	3	3	4	2	4	2	2
	Petrovich Ferenc	2	3	3	—	2	3	3	3	3	3	1	1
	Prause János	2	3	3	—	2	2	3	2	2	3	1	1
	Quittner Gyula	2	3	3	—	3	3	3	2	2	3	2	1
25	Reichert Frigyes	1	2	2	1	—	—	2	1	1	2	1	2
	Reisinger Gyula	2	2	2	3	—	—	2	2	2	3	2	1
	Riegl Gyula	2	2	2	3	—	—	2	2	2	2	2	1
	Schön Miksa	1	3	3	—	2	3	3	2	2	3	2	1
	Schäffer József	1	3	2	—	3	3	3	3	2	1	2	1
30	Simonyi Dezső	1	3	2	3	—	—	2	3	2	3	2	2
	Spatz László	2	3	3	—	—	3	3	3	3	4	1	2
	Steiner Zsigmond	1	3	2	—	3	3	2	3	2	2	2	1
	Sujánszky Géza	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	2	1
	Szabó Béla	2	2	3		2	3	3	2	2	3	2	1
35	Szabolovits Ignác	1	2	1	1	—	—	1	2	1	1	2	1

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görög pótló irodalom	Gör. p. rajz	Német nyelv	Történelem	Term.-rajz	Mennyiségt.	Torna	Magaviselet
	Szemere Pál	3	3	3	—	3	3	3	2	3	3	2	2
	Szeniczei Lajos	2	3	2	—	3	2	2	3	1	1	2	1
	Szlávik István	3	2	3	—	3	3	3	3	3	3	2	1
	Thaller György ..	1	3	3	—	3	3	3	4	3	4	2	2
40	Varga Rezső	2	2	3	—	3	3	3	3	2	3	2	1
	Zboray Gyula	1	3	3	—	3	3	3	3	3	3	2	1

Magántanuló: Stern György
Kovách László

Kimaradt: Nebenführer Rezső

I. Nyilvános tanuló beiratott: 42
Önként kimaradt: 1
Junius hóban osztályvizsgát tett: 41

II. Magántanuló beiratott: fiú 2
Osztályvizsgát tett: fiú 2

Összesen: 44

VI. osztály.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görög pótló irodalom	Gör. p. rajz	Német nyelv	Történelem	Term.-rajz	Mennyiségt.	Torna	Magaviselet
	Árvay Nagy Kálmán	1	3	3	3	—	—	3	3	2	2	1	2
	Boros Rudolf	2	1	1	1	—	—	1	2	3	2	2	1
	Böröczi József	2	2	2	3	—	—	3	2	2	3	1	2
	Conrád Ernő	1	2	1	—	1	2	1	1	2	2	1	1
5	Csató Olivér.....	2	3	3	—	3	3	3	3	3	3	2	1
	Dorner Zoltán	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1
	Dullien Károly	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1
	Gattein Miklós.....	2	3	3	—	3	3	3	2	2	3	1	1
	Grafi Lajos	2	3	3	—	3	3	3	3	3	3	2	1
10	Gyenes Sándor ..	2	2	2	—	3	3	2	2	3	3	1	2
	Hampel Antal	2	1	2	—	2	1	2	1	3	3	1	1
	Hauser József	2	3	2	—	3	3	3	2	2	3	1	2
	Händler Ferenc ...	1	2	2	—	2	3	3	2	3	3	1	2
	Hetényi Béla	2	3	3	—	3	1	4	3	3	3	2	1

A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görög pótló irodalom	Gör. p. rajz	Német nyelv	Történelem	Term.-rajz	Mennyiségt.	Torna	Magaviselet
15 Hübner Tibor	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	2
Nebenführer László	1	2	2	3	—	—	2	2	1	2	1	1
Rosen Aladár	1	2	2	—	2	3	3	2	2	2	2	2
Rozsonics Sándor	2	4	3	—	3	3	3	3	3	3	2	2
Schädl Károly	1	3	3	—	3	3	3	2	3	3	2	1
20 Schäffer Ödön	2	3	2	—	3	3	3	2	2	2	2	2
Simonyi Semadam Sándor	1	1	2	—	1	1	1	1	1	1	1	1
Spányi István	3	3	3	—	3	3	4	3	3	4	2	2
Ströcker Sándor	2	3	2	—	2	3	3	2	2	2	2	1
Varga Károly	3	3	3	—	3	3	3	3	3	3	2	2

Magántanulók: 25 Elek Dániel
Stern György
Tábory Zoltán

Kimaradtak: Silbermann Zoltán 1913. ápr. 3.
Szeniczei Mihály 1913. febr. 1.

Meghalt: Kótsy János

Vizsgálatlan maradt: Mátrai Antal

I. Nyilvános tanuló beiratott: 27
Önként kimaradt: 2
Betegség következtében meghalt: 1
Juniusi osztályvizsgáról elmaradt: 1
Junius hóban osztályvizsgát tett: 24

II. Magántanuló beiratott: fiú 4
Osztályvizsgát tett: fiú 3 **Összesen: 31**

VII. osztály.

A tanuló neve	Vallástan	Magyar ny.	Latin nyelv	Görög nyelv	Gör. p. irod.	Gör. p. rajz	Német nyelv	Történelem	Term.-tan	Mennyiségt.	Egészségtan	Torna	Magaviselet
Bodnár László	2	4	3	—	3	2	3	2	2	3	2	1	1
Bugarszky Sándor	1	3	4	—	3	3	4	3	3	3	3	2	1
Cifka József	1	2	3	—	3	2	3	2	1	1	1	2	1
Deutsch János	1	2	1	—	1	2	1	1	2	2	1	2	1
5 Fodor Pál	3	3	3	—	3	3	4	3	3	3	3	2	1

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar ny.	Latin nyelv	Görög nyelv	Gör. p. irod.	Gör. p. rajz	Német nyelv	Történelem	Term.-tan	Mennyiségt.	Egészségtan	Torna	Magaviselet
	Förk Károly	1	1	2	1	—	—	1	1	2	1	1	1	1
	Geiringer Gyula	2	2	3	—	3	3	3	2	3	3	3	2	1
	Haeffner Jenő	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Hajba Pál	2	4	3	3	—	—	3	3	3	3	2	2	1
10	Háry László	1	3	3	—	3	1	3	2	3	2	2	2	1
	Kamocsay Jenő	1	1	2	2	—	—	2	1	2	2	1	2	1
	Kiss József	1	1	2	—	1	1	3	2	2	2	1	1	1
	Kiss Károly	1	3	3	—	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Komarik István	2	3	3	—	3	3	3	3	3	4	1	1	1
15	Kovács Károly	3	4	3	—	3	3	3	3	3	3	3	1	2
	Kronstein Alajos	1	3	3	—	3	3	2	2	2	1	1	1	1
	Lenz Árpád	2	3	3	3	—	—	3	3	3	3	2	2	1
	Maczek József	2	3	3	—	3	3	3	3	3	2	2	2	1
	Mandl István	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	2	1
20	Mandl Oszkár	2	3	3	—	2	3	3	2	3	3	1	2	1
	Mérei Ernő	1	2	1	—	1	2	1	1	1	1	1	2	1
	Mészáros József	1	2	2	2	—	—	3	3	3	2	2	2	1
	Michels Sándor	3	4	4	—	3	3	3	4	4	3	3	2	1
	Nádas Adolf	2	3	3	—	3	3	3	3	3	3	2	1	—
25	Princz Ottó	1	2	2	—	2	2	2	2	1	2	1	2	1
	Rosenthal Győző	3	3	3	3	—	—	2	4	3	4	3	2	2
	Rostás Ferenc	2	2	2	—	2	2	1	2	3	2	2	2	1
	Ruff Lajos	1	2	2	—	1	3	3	1	3	2	1	1	1
	Sachs Ede	2	3	3	—	3	3	3	2	3	3	3	2	2
30	Schiffer Ödön	1	2	2	1	—	—	1	1	1	2	1	1	1
	Schillinger Ferenc	2	2	2	2	—	—	1	2	2	2	1	2	1
	Schöbitz Ferenc	2	3	3	—	3	3	3	3	4	3	2	fm.	1
	Schuster Ede	2	3	3	—	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Stern Pál	2	1	2	—	2	1	2	1	1	1	2	2	1
35	Uxa Antal	1	1	2	1	—	—	2	1	1	1	1	1	1

Kimaradtak: Battik Elek
Benyovits Lajos
Erődi Frigyes
Gellér Pál

I. Nyilvános tanuló beiratott: 41
Önként kimaradt: 4
Juniusi osztályvizsgáról elmaradt: 2
Junius hóban osztályvizsgát tett: 35

II. Magántanuló beiratott: fiú 4
Osztályvizsgát tett: fiú 1

Összesen: 45

VIII. osztály.

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar ny.	Latin nyelv	Görög nyelv	Gör. p. irod.	Gör. p. rajz	Német nyelv	Történelem	Term.-tan	Mennyiségt.	Bölcsészet	Egészségtan	Torna	Magaviselet
	Albert József	2	2	3	—	1	1	3	1	2	3	2	1	1	2
	Beliczay István ..	1	2	1	1	—	—	2	1	1	1	2	1	1	1
	Czintula Imre	2	3	3	—	2	2	3	3	3	3	3	1	fm.	1
	Deutsch Pál.....	2	1	1	2	—	—	1	3	3	3	2	2	1	1
5	Dobay Zoltán	1	2	2	—	1	2	2	2	1	1	2	1	1	1
	Edvi-Illés Gyula ..	2	1	3	3	—	—	1	2	3	3	2	1	1	2
	Faludi István	1	1	2	1	—	—	3	2	3	3	2	3	1	2
	Feicht Károly	3	3	3	—	2	3	3	3	3	3	2	3	fm.	2
	Feldmann Oszkár .	2	3	2	1	—	—	3	3	4	3	3	3	1	2
10	Gleich Rudolf	2	2	3	—	2	1	3	3	3	4	3	2	fm.	1
	Grossmann Jen ...	1	1	1	1	—	—	2	2	1	1	3	1	1	1
	Győző József	1	3	3	2	—	—	2	3	2	1	2	2	1	1
	Harsányi Dániel ..	1	3	3	—	3	3	4	3	3	4	3	1	1	1
	Hirt Géza	2	3	3	—	2	2	3	2	1	2	2	1	1	1
15	Kecskés Pál.....	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	2	1	fm.	1
	Kuncze János	2	3	3	3	—	—	3	2	2	2	2	1	1	2
	Lengyel József.....	2	3	3	—	2	3	3	3	3	3	2	1	1	1
	Lorberer Lajos.....	2	3	3	—	3	3	3	3	3	3	3	2	1	2
	Miklósy Lajos	3	3	3	—	2	3	4	3	3	4	3	2	1	2

	A tanuló neve	Vallástan	Magyar ny.	Latin nyelv	Görög nyelv	Gör. p. irod.	Gör. p. rajz	Német nyelv	Történelem	Term.-tan	Mennyiségt.	Bölcsészet	Egészségtan	Torna	Magaviselet
20	Minder Gyula	1	1	1	2	—	—	1	2	1	1	2	2	1	1
	Móra János	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1
	Morvay Szilárd	2	2	3	—	2	1	3	2	1	1	1	1	1	1
	Müller Miklós	1	3	3	—	1	1	2	2	2	3	2	2	fm.	1
	Répássy György	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
25	Romy Zoltán	2	3	3	—	3	3	3	2	3	3	3	2	1	1
	Rozgonyi László	2	1	3	—	1	1	3	3	3	3	2	1	1	1
	Ruzicska Róbert	2	3	3	—	3	3	2	2	3	3	3	2	1	2
	Schwarz Artur	1	2	1	1	—	—	2	2	1	1	2	1	1	1
	Staufer Ernő	1	2	2	1	—	—	2	3	2	2	2	1	1	1
30	Tandori Dezső	1	2	3	—	1	3	3	2	2	2	3	1	fm.	1
	Tiszovszky Lajos	1	3	1	2	—	—	1	3	2	2	2	1	1	1
	Török Elek	2	3	2	3	—	—	4	2	3	3	3	1	fm.	1
	Turman Ferenc	3	3	3	—	2	3	2	3	3	3	3	1	1	1
	Vargha Gyula	1	2	2	2	—	—	3	2	1	1	2	1	1	1
35	Várady Géza	1	3	3	—	3	2	3	3	3	3	3	2	1	1
	Wacsek Gusztáv	1	2	2	—	1	3	2	3	2	1	2	2	1	1
	Zboray Sándor	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1

Magántanulók: Ackermann Adriana
Anderkó Aurélia
40 Jakobovits Ferenc
Katócz Oszkár
Kriegler Sándor
Plökl Nándor (összev. vizsga VII. VIII.)
Szatmári Tibor
45 Wenszky György (augusztusra jelentkezett)

Kimaradtak: Gergelyi László 1913. jan. 9
Grill Lola 1912. nov. 27.
Wessely Antal 1913. ápr. 24.

Meghalt: Gyárfás Sándor

I. Nyilvános tanuló beiratott: 42
Magántanuló lett: 1
Önként kimaradt: 1
Tanács folytán távozott: 1
Május hóban osztályvizsgát tett: 37

II. Magántanuló beiratott: 8 (fiú 6, leány 2)
Osztályvizsgálatot tett: 7

Összesen: 49

IX.

Érettségi vizsgálat.

(1910.)

Elnök: **Dr. Fest Aladár** kir. tanácsos, tankerületi főigazgató

Jelentkezett: 42 érettségiző; 33 rendes; 2 ismétlő rendes tanuló; 1 ismétlő magántanuló; 5 magántanuló; 1 latin kiegészítő magántanuló.

I. Az írásbeli vizsgálatot a következő rendben tartottuk:

a) május 19-én a latin nyelvből:

Ovidii Fastorum IV. 249—274.

b) május 20-án a magyar nyelv- és irodalomból:

Az elégia fejlődése a magyar irodalomban.

c) május 21-én a mennyiségtanból:

1. Valaki családja részére 20,000 K örökséget hagy oly föltétellel, hogy a kamatokból a család évenként annyit használhat el, hogy 18 év mulva, amikor az örökösök közül a legkisebb is nagykorúvá lesz, 100,000 K tőkéjük legyen. Hány koronát költhet el a család mindegyik évben, ha a pénzintézet a kamatokat évenkint 4% mellett tőkésíti, a család föntartására fordítható összegeket pedig mindig az év végén fizeti?

2. Egy merőleges fallal párhuzamosan, ettől 6 dm. távolságban egy 2 dm. átmérőjű köralakú deszkalap van felállítva. Helyezzünk el egy fényforrást a deszkalap előtt 6 dm. távolságban úgy, hogy ennek kerületétől egyenlő távolságban legyen. Mekkora a falra vetett árnyék átmérője és mekkora köbtartalmú rész van árnyékban?

A szóbeli vizsgák junius 5., 6., 7. és 8-án a következő eredménnyel záródtak le:

Jelesen érett:

Beliczay István
Groszmann József
Kecskés Pál
Móra János
Morvay Szilárd
Répássy György
Zboray Sándor

Jól érett:

Minder Gyula
Schwarz Artur
Tiszovszky Lajos
Vargha Gyula
Ackermann Adriana
Anderkó Aurélia

Érett:

Albert József	Kuncze János
Dobay Zoltán	Rozgonyi László
Edvi-Illés Gyula	Staufer Ernő
Faludi István	Tandori Dezső
Feicht Károly	Turmann Ferenc
Győző József	Wacsek Gusztáv
Hirt Géza	Szatmári Tibor

Szeptemberben javító vizsgát tehet 1 tárgyból: 7
Egy év múlva vizsgázhatik: 3
Nem tehet többé érettségit: 2

Deutsch Pál a vizsgálat lefolyása alatt beteg lett, vizsgálatát szeptemberben teheti le.

Kiegészítő latin nyelvi javító vizsgát tehet szeptemberben: 1

Kiegészítő görög nyelvi érettségi vizsgát tett: 4

Jelesen érett:

Faludi István	Móra János
Groszmann József	Zboray Sándor.

X.

Jutalmak.

Könyvjutalomban következő tanulók részesültek:

Mödlinger Gusztáv és *Pausz* László IV. o. *Szabolovits* Ignác, *Szeniczei* Lajos, *Horváth* Gyula V. o. a természetrajzban tanusított szorgalmukért (*Kerékgyártó* Árpád tanár úr adománya.)

Kiváló szorgalmukért és jeles tanulásbeli eredményükért:

Réthy Gyula I. A), Halász Gábor I. B), ifj. Máté Lajos II. o., Sipos Imre III. o., Pausz László és Zellner László IV. o., Dorner Zoltán és Dullein Károly VI. o., Haeffner Jenő VII. o. Kecskés Pál és *Morvay* Szilárd VIII. o. az egészségtanból fölmutatott jeles eredményéért.

XI.

Tájékoztatás a jövő iskolaévről.

A) Fölvétel.

1. Tanulók a főgimnázium II—VIII. osztályba fölvehetők, ha ki tudják mutatni, hogy az előző osztályt nyilvános főgimnáziumában legalább is elégséges eredménnyel végezték. Reáliskolából vagy bármely más középiskolából átlépni szándékozó tanulók csak úgy vehetők fel, ha azokból a tantárgyakból, melyek a gimnáziumban az előző években taníttattak, amaz iskolában pedig, melyből átlépnek, nem taníttattak, fölvételi vizsgát tesznek.

A fölvételi vizsga díja 20 korona.

A tanintézet I. osztályába szabályszerűen csak oly tanuló léphet, ki a 9. évét betöltötte s 12 évnél nem idősebb. E körülmény keresztlevéllel, illetőleg születési bizonyítvánnyal igazolandó. A fölvételhez továbbá megkivántatik minden tanulótól, hogy nyilvános népiskolától nyert bizonyítvánnyal igazolja, hogy a népiskola 4 alsó osztályát jó sikerrel végezte, vagy hogy fölvételi vizsgát tegyen, amelynél hasonló mérvű képzettségről tesz tanuságot.

Vizsga díja ugyancsak 20 korona.

Azonkivül minden tanuló tanintézetünkben való első beiratáskor az 1887. XXII-ik, a himlőoltást szabályozó törvénycikk értelmében hiteles bizonyítvánnyal igazolni tartozik, hogy beoltatott. Kik ezt nem tudják kellőleg igazolni, a ker. elöljáróságnál, mint közegészségi ellenőrző közegnél fognak bejelentetni s az oltás azokon hivatalból foganatosítandó, esetleg újból történő beoltásról fog gondoskodni.

Ennek folytán a szülők gyermekeik himlőoltási bizonyítványainak beszerzésére s a fölvételkor való előmutatására kötelezettek.

Minden tanuló első fölvételére személyesen és rendszerint atyja, anyja vagy gyámja, illetőleg azoknak valamely külön megbizottja kiséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni.

Azok a szülők vagy gyámok, kik nem laknak az intézet

helyén, gyermekük, vagy gyámfiúk fölvételekor *alkalmas helyettest tartoznak* írásban bejelenteni, kire a házi fölügyelet és nevelés tekintetében kötelességüket és jogukat átruházzák. A szülők és gyámok e részben minden változást írásban tartoznak az igazgatóságnál bejelenteni.

II. A gimnázium V. osztályába belépő tanuló szülője, illetőleg gyámja köteles bejelenteni, vajjon fia, illetőleg gyámoltja az 1890. évi XXX. t.-c. értelmében a görög nyelvet, avagy az idézett törvénycikk által meghatározott pótló tantárgyakat fogja-e tanulni. (Lásd az ezen értesítőben a szülők figyelmébe ajánlott külön értesítést).

Azok a tanulók, akik *két tantárgyból* elégtelen érdemjegyet nyertek, *jul. 3-ig* a főgimnázium igazgatósága útján a *tanker. kir. főigazgatóhoz* címzett bélyeges folyamodással és évvégi bizonyítványukat mellékelve javító vizsgálati engedélyt kérnek. A pótló, fölvételi, különbözeti, magán- és javító vizsgák 1913. aug. 30. és 31-én d. e. 9 órakor kezdődnek. Az erre való felhívás az intézet hirdető tábláján olvasható.

Vizsgálatlan tanulók, azaz olyanok, kik az évvégi vizsgálatok bármelyikére, vagy mindegyikére nem jelentek meg, vagy betegség miatt magántanulókká lettek, augusztus hó végén vagy szeptember hó elején tehetnek vizsgát. Ezeknek a főgimnáziumi igazgatósághoz benyújtott folyamodványukhoz (határidő jul. 3-ig) *tiszti orvosi bizonyítványt* kell mellékelniök, hogy igazolják, miszerint a súlyos betegség miatt mulasztották el a vizsgájukat. Különben is a vizsgálatkor való elmaradásukat azonnal orvosi bizonyítvánnyal tartoznak bejelenteni. Más esetben a fontos okot hatóságilag tartoznak igazolni.

III. A tanulók fölvétele július hó 2-án és folytatólag szeptember három első napján történik, még pedig az osztályfőnöknél és a gimnáziumi igazgató irodájában. A beiratkozott tanulók, amennyiben szeptember hó 15-ig bezárólag osztályfőnöküknél személyesen nem jelentkeznének, az iskolából kilépettnek tekintetnek és a befizetett díjak megtérítésére igényt nem támaszthatnak.

Szeptember 3-ika után jelentkező tanulók késedelmük okát *hitelesen* tartoznak igazolni; szeptember hó 19-én túl

az igazgató nem vehet föl többé tanulót, bármely oka volt is mulasztásának. A fölvételt ezentúl csak a tankerületi kir. főigazgató úr engedheti meg.

Megjegyzendőnek tartjuk, hogy intézeti tanulót csakis összes intézeti tartozásának kiegyenlítése után irjuk be, illetőleg csakis akkor kapja meg évvégi bizonyítványát.

A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 4-én d. e. 9 órakor lesz.

a) *Tankönyvsegélyért* folyamodó tanulók ebbeli kérvényüket szept. 6-ig tartoznak az osztályfőnöknél beadni. (Melléklet: 1913. évi szegénységi bizonyítvány.) A segítő egyesületből kapott kötetlen tankönyvet a tanuló tartozik beköttetni. Aki a könyvet évközben megrongálja vagy beszennyezi, tartozik annak teljes bolti árát megtéríteni. Minden tanulónak a könyvtárban egy számozott lapja van, melyen föl van tüntetve a könyvek száma és azok állapota.

A folyamodvány az intézeti igazgatósághoz címzendő.

b) *Tandíjmentességért* folyamodó tanuló szept. 10-ig tartozik kérvényét az osztályfőnöknél benyujtani. (Melléklet: Évvégi bizonyítvány, szegénységi bizonyítvány. — Helyhatósági vagy vagyontalansági bizonyítvány csak abban az esetben vétetik figyelembe, mikor szegénységi bizonyítvánnyal ellátott tanulók már kaptak tandíjmentességet, hogyha ezekkel a törvényes százalékarány betölt, akkor tandíjmentességre igényt nem tarthatnak.)

A folyamodvány az intézeti igazgatósághoz címzendő.

c) Torna- és rajzmentességért szept. 8-ig folyamodhatnak a tanulók. (Melléklet: orvosi bizonyítvány.)

Folyamodvány a Főigazgatósághoz címzendő. A kérvények az osztályfőnöknél adandók be.

d) Szombati írás alól fölmentésért szept. 8-ig folyamodhatnak a tanulók. (Melléklet: A kerületi rabbi, főrabbi hitelesítése.)

A tanuló csakis a gyakorlati rajz vagy írás alól menthető fel.

Folyamodvány az intézeti igazgatósághoz címzendő.

NB. Mellékletek már a szünidőben beszerzendők!

Minden tanuló kivétel nélkül tartozik *beiratáskor 10 K fölvételi és 9.50 K ifjúsági díjat*, összesen tehát 19.50 koronát fizetni.

Ezen díjak fizetése alól fölmentésnek nincs helye.

IV. Az évi tandíjat a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr 1893. évi 58.636. sz. alatt kelt rendeletében évi *72 koronában* állapította meg.

A tandíjak kezelése s a tandíjmentesség elnyerése iránt a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1893. évi július hó 29-ik napján 40.201. számú rendelete kapcsán megjelent szabályzatával*) újabban intézkedett. Első osztályú tanuló csakis a II. félévből kezdődőleg nyerhet tandíjmentességet. E szabályzatból a tanulók szüleit közvetlenül illető intézkedéseket az alábbiakban közöljük.

8. §. E szabályzat címében említett középiskolák minden rendes- és magántanulója, ki a tandíjfizetés alól fölmentve nincs, minden tanévben köteles tandíjat fizetni. A tandíj összegét rendeleti úton a vallás- és közoktatásügyi miniszter határozza meg.

12. §. A tandíjat négy részletben kell fizetni: az első részletet *legkésőbb október 15-ig*, a másodikat *december 1-ig*, a harmadikat *március 15-ig*, a negyediket *május 1-ig*. A nyugtatványokat a tandíjkezelő állítja ki.

14. §. A tandíjrészletek lefizetésének záros határidejét az igazgató az intézet hirdető tábláján előzetesen közzétenni tartozik. *Oly tanuló, ki az illető tandíjrészletet a záros határidőig le nem fizeti, az intézetből kitiltandó, tekintet nélkül a mulasztást előidéző körülményekre.*

15. §. Az ily módon kitiltott tanulónak az intézetbe újból való felvételre nézve, a késedelem okainak tekintetbe vétele mellett saját hatáskörében az intézeti igazgató határoz akkor, ha a tanuló a kitiltástól számított egy hétnél többet nem mulasztott. Egy héten túl terjedő ilynemű mulasztás

*) Szabályzat a fölvételi és tandíjakról, oly középiskolákban, ahol a díjak az államkincstárba, vagy a vallás- és közoktatásügyi miniszter által kezelt valamely középalapba folynak be. Budapest, 1895 M. kir. egyetem nyomda. Ára 40 fill.

esetén a fölvételre az engedélyt a tankerületi főigazgató adja meg, ha a késedelem alaposan megokoltatik. Az igazgató elutasító határozata ellen az illetők a tankerületi főigazgatóhoz, ennek határozata ellen a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez fölebbezéssel élhetnek.

19. §. Az a tanuló, ki évközben felekezeti vagy községi középiskolából a szabályzat címében említett jellegű középiskolából más hasonló jellegű, de magasabb tandíjt szedő középiskolába lép át, ha az előbb látogatott középiskolában tandíjfizetési kötelezettségének eleget tett, továbbá tandíj fejében csak a két intézet tandíja közt mutatkozó többletet tartozik megfizetni. Ily esetben a tandíj egész összegéről a tanuló részére új nyugtatvány állítandó ki, az előbbi tandíjról szóló nyugtatvány bevonandó. Ha azonban valamely tanuló magasabb tandíjt szedő középiskolából oly középiskolába lép át, melynél a tandíj alacsonyabb, visszafizetésnek nincs helye. A tanulónak a lefizetett tandíjról szóló elismervénye a tanuló új nyugtatványa ellenében bevonandó.

24. §. A tandíj fizetése alól való fölmentést, a fölmenthető tanulók a miniszteri számvevőség által minden egyes intézetre nézve külön kiszámított átlagos százalékának határáig, a tanári testületnek meghallgatása mellett, az intézet igazgatója adja meg. (A budapesti III. ker. áll. főgimnáziumnál a fölmentés megengedett maximuma 30%.)

A megszabott százalék határát átlépni az igazgatónak megengedve nincs, ellenkező esetben megfelelő kártérítésre köteles.

25. §. A tandíj fizetése alól nem menthetők föl az oly tanulók, akik nem képesek szegénységüket, vagy legalább vagyontalanságukat igazolni; nem menthetők föl továbbá azok a tanulók sem, kik az előbbi tanév, illetőleg időszak végén az erkölcsi magaviseletből „rossz“ vagy „kevésbé szabályszerű“ érdemjegyet kaptak, vagy felsőbb osztályba való föllépésnél irányadó tantárgyak valamelyikében „elégtelen“ előmenetelt tanusítottak; valamint azok sem, kiknek az említett tárgyakból, habár nem is volt elégtelen érdemjegyük, de több volt az „elégséges“ mint a „jeles“ és „jó“ érdemjegyük.

26. §. Oly szülők, kik beigazolják, hogy egyszerre három vagy több fiút gimnáziumban vagy reáliskolában avagy polgári iskolában, tudományegyetemen, vagy műegyetemen vagy hasonló intézetben taníttatnak, szegénységi bizonyítvány nélkül is folyamodhatnak a tandíj felének elengedéséért és a fél tandíj alól föl is menthetők, ha iskolai bizonyítványuk, illetőleg értesítőjük a kellékeknek megfelel. (Lásd a 25. §-t.)

28. §. Tandíjmentességet írásban kell kérni, még pedig az intézet igazgatójához címzett és nála benyujtandó szabályszerű folyamodvány alakjában. A folyamodványhoz mellékleendő: szegénységi bizonyítvány, melynek egy évnél nem szabad régibbnek lennie, továbbá az iskolai bizonyítvány, illetőleg időszaki értesítő. (Folyamodvány-minta nyomtatva is kapható.)

Megjegyzendő, hogy a középiskolai, felsőbb leányiskolai tanárok és iskolaszolgák, polgári iskolai és népiskolai tanítók fiai, továbbá a vallás- és közoktat. minisztérium aktiv tisztviselői folyamodványukat szegénységi bizonyítvánnyal fölszerelni nem kötelesek.

Folyamodni minden tanévben kétszer lehet, szeptember 15-ig és február 15-ig.

Az igazgató a tanulókat a tandíjmentesség elnyerhetésének összes feltételeire és körülményeire osztályonként, nem különben az intézet hirdető tábláján figyelmeztetni tartozik.

31. §. A tandíjmentesség mindig azon félévvel veszi kezdetét, melyben a mentesség megadott. A mentesség érvénye az egész középiskolai tanfolyamra terjed ki, föltéve, hogy folytatólag változatlanul fönnállanak azok a föltételek, melyekhez a tandíjmentesség megtartása kötve van. (L. 32. §.) A mentesség, a mondott feltételek mellett, érintetlen marad akkor is, ha az illető tanuló — esetleg évközben is, e szabályzat címében említett jellegű más középiskolába lép át.

32. §. A tandíjmentesség élvezetét elvesztik a tanulók:

a) ha magántanulókká lesznek, mely esetben a mentességet azon félév elejétől vesztik el, melynek folyamán az előadásokról elmaradtak;

b) ha valamely középiskolából bármi oknál fogva kizáratnak;

c) ha a tandíjmentes tanulónak, vagy azon személynek, ki őt eltartani köteles, vagyoni viszonyai kedvezőbbekké lesznek, mely esetben a mentességet a változás beálltát követő félévtől kezdve veszti el;

d) ha az első időszak, illetőleg a tanév végén az erkölcsi magaviseletből „rossz“, vagy „kevésbbé szabályszerű“ érdemjegyet kap, vagy ha az első időszak, illetőleg a tanév végén, a felsőbb osztályba való föllépésnél irányadó tantárgyak valamelyikében „elégtelen“ előmenetelt tanusít, nemkülönben, ha az említett tantárgyakból több az „elégséges“, mint a „jeles“ és „jó“ érdemjegye. Ez esetben tandíjmentességet a bizonyítvány, illetve Értesítőt követő félévtől kezdve veszti el.

A *c)* és *d)* pont alatt fölsorolt esetekben az illető tanuló újból való fölmentésért csak akkor folyamodhatik és tandíjmentességben csak akkor részesíthető, ha ismét megfelel mindazon föltételeknek, melyek alatt tandíjmentességért általában folyamodni lehet.

Ezekben közöltük a tandíjkezelésre s a tandíjmentességre vonatkozó, az intézet s annak igazgatóját szorosan kötelező szabályzatot, kérve a szülőket, hogy a fiaik jól fölfogott érdekében ahhoz a maguk részéről is szorosan alkalmazkodjanak, miáltal az iskola s a szülők közötti sok s igen kellemetlen félreértésnek eleje vétetik.

V. Azon tanulók, kik valamely rendes tantárgyból elégtelen érdemjegyet nyertek, felsőbb osztályba nem léphetnek. *Kiknek azonban csupán egy tárgyból van elégtelen osztályzatuk, javító vizsgálatot tehetnek, melynek sikeres megállása esetén a felsőbb osztályba léphetnek.*

Azok a tanulók, kik két tantárgyból nyertek elégtelen osztályzatot, — ha igazolni tudják, *hogy elmaradásuk önhibájukon kívül történt,* a tankerületi kir. főigazgató úr útján nyerhetik meg a javító vizsgálatra való engedélyt. Az ez irányú szabályszerűen fölszerelt folyamodványok július hó 3-ig a tanintézeti igazgatóság útján nyújtandók be.

Több mint két tárgyból elégtelen osztályzatot nyert tanuló javító vizsgára semmi szín alatt nem bocsátható.

VI. *Magántanulók* tanévenként kétszer és pedig vagy a tanév végén *(június hó második hetében)*, vagy a tanév elején, *(augusztus 30., 31-én vagy szeptember hó első hetében)* az erre a célra esetről-esetre megállapított napokon tehetnek vizsgálatot. A június havában vizsgázni szándékozók kötelesek legkésőbb május hó 1-ig az intézet igazgatójánál szabályszerűen beiratkozni és ezen határidőig úgy a *beiratási díjat (10 K)*, illetőleg ha *Értesítőre* is tartana igényt *(2 K)*, bizonyítványi bélyeg 30 fillér, ténta és nyomtatványdíj 1 korona 20 fillér, (összesen 13 K) valamint a *tandíjat (72 K)* ugyanott befizetni. Magántanulók, kik két osztályból tesznek egyszerre vizsgát, két évi tandíjat kötelesek lefizetni.

A vizsgadíj, mely *egy osztályról szóló* vizsga után *80, két osztályról szóló* vizsgálat után *120 korona*, szintén *előre* befizetendő.

Ha a vizsgázó előző osztályok tantervei különbözetéből is megvizsgálandó, úgy a vizsgálati díj tárgyanként 10 K-val (Tank. igazg. kmf. 1913. febr. 5. határozata) emelkedik. A fizetendő tandíj ezzel nem változik.

Kik május hó elsejéig ilyképen nem iratkoznak be, csak szeptember havában bocsáthatók magánvizsgálatra. Ezek szeptember hó első három napján tartoznak szabályszerűen beiratkozni és egyúttal az összes esedékes díjakat lefizetni.

Ellenkező esetben, azaz midőn az itt meg nem jelölt rendkívüli időben (május 1-eje után június 1-éig) óhajtanak magánvizsgát letenni, az intézeti igazgatóság útján a tankerületi főigazgatósághoz folyamodhatnak vizsga engedélyért.

Folyamodvány mellékletek: 1. Születési bizonyítvány. 2. Összes középiskolai bizonyítvány. 3. Erkölcsi bizonyítvány. 4. Illetőségi bizonyítvány. 5. Foglalkozás igazolás. 6. Folytonosság igazolása.

Vizsga elhalasztásokat ugyancsak ily módon a tankerületi főigazgatóság engedélyével nyerhetnek. Olyan folyamodó azonban, ki az elhalasztást a tandíj elszámolások utáni

időre kéri (szept. 1.) és a tandíjat már lefizette, ezt újból lefizetni tartozik.

Május 1. után az intézetből kilépett tanulók, csak akkor tehetnek magánvizsgát, hogyha kilépésük betegség miatt történt. A betegséget hivatalos tiszti-orvosi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni.

A magánvizsgát tevő tanuló tartozik házi tanulmányait következő adatokkal igazolni:

1. Házi olvasmányait (magyar, német, latin, görög) lajstromba irva bemutatja. Igy a kötelező olvasmányok tartalmi kivonatát is.

2. Bemutatja az otthon készített rajzokat.

3. A szótári, elemzési praeparatiókat is bemutatja. (Diarium).

4. A fölvételi díjat beiratásakor azonnal tartozik lefizetni.

5. A többi díjat a vizsga előtt a törvényes rendelkezés szerint tartozik lefizetni.

6. Személyazonossági bizonyítványt kivánatra fölmutatni köteles.

7. Igazoló iratot állit ki, hogy másutt még nem kisérlette meg a vizsgát.

Részletes tanterv.

1. Fölvételi vizsga az elemi iskolából, ha a tanuló vagy egy osztályt sem látogatott, vagy csakis az utolsó osztályokból nem tett vizsgát.

1877. évi 21.678. számú min. rend.

Tárgyak: *a)* magyar irás és olvasás. *b)* magyar nyelv. *c)* számtan. *d)* földrajz, magyar. *e)* rajzolás. Elemi tudás követelendő. (Pirchala II. 180. §.)

2. A középiskolákból a polgári iskolába utasított tanulóval tudatandó: *a)* Összes bizonyítványainak bemutatása. *b)* elsőrendű (elégs.) bizonyítvány. *c)* Másodrendű bizonyítvány, ha gimnáziumban a latin vagy görög nyelvből elégtelen, a reáliskolában a francia nyelvből elégtelen.

Polgáriskolai tanterv szerint a tárgyak a következők: *a)* magyar nyelv I—VI. *b)* német nyelv III—VI. *c)* mennyiségtan I—VI. *d)* természetrajz. I—III. *e)* természettan IV.—V.

f) vegytan V—VI. *g)* földrajz I—IV. *h)* történet III—IV. *i)* rajz I—VI.

Tantervet közli Pirchala II. 56. §.

3. Felső népiskolából a középiskola II. és következő osztályaiba átlépő tanulók nem fölvételi, hanem teljes magánvizsgát tesznek.

Pirchala II. 199. §.

4. *Átlépés* reáliskolából gimnáziumba.

Latin nyelvből az illető osztályok teljes anyaga.

(Latin nyelvi fölvételi vizsga a középisk. törv. 12. §. szerint csak a tanév elején vagy legfeljebb — bár az év folyamán — csak akkor van helye, hogy ha a tanuló közvetlenül fölvéteti magát a vizsgát tevő intézetbe. Ahol tehát úgy járnak el, hogy a latin nyelvből elfogadnak a tanév folyamában külön vizsgát és akként, hogy az illető tanuló csak a következő évben lép be az illető intézet kebelébe, vagy ahol mi több: elfogadnak a latin nyelvből ilyetén vizsgát, úgy hogy évről-évre más intézetbe jár az illető és az illető gimnáziumban pedig csak a latin nyelvi vizsgát teszi le, ott és azok törvénysértést követnek el. (Azaz más intézetbe járni és a latint egy gimnáziumban évről-évre letenni tilos.)

a) I. oszt.-ból a II. oszt.-ba latin nyelv.
b) I—II. „ a III. „ latin. Földrajz: Afrika.
c) I—III. „ a IV. „ latin. Fizika, földrajz.
d) I—IV. „ az V. „ latin. Növénytan.
e) I—V. „ a VI. „ latin. Görög v. g.-pótló.
f) I—VI. „ a VII. „ latin. Görög v. görög-pótló. Ásványtan.

Egyébként tekintve, hogy a reáliskolában az ásványtant két osztályban tanítják, jeles tanulónál ez a vizsga el is maradhat ebből a tárgyból.

g) I—VII. oszt.-ból a VIII. oszt.-ba latin. Görög v. g.-pótló.

5. *Átlépés polgári fiú-iskolából:*

a) I. oszt.-ból a II. oszt.-ba latin. Term.-rajz: állatok
b) I—II. „ a III. „ latin. Földrajz: Afrika.
c) I—III. „ a IV. „ latin. Magyar tört. 1526-ig. Fiz. földr. alapismeret.

d) I—IV. oszt.-ból az V. oszt.-ba: Latin. Tört. Magyarország története 1526-tól. Magyarország és Ausztria jelen viszonya. Megfelelő algebrai rész.

e) I—V. oszt.-ból a VI. oszt.-ba: Latin. Mennyiségtan geometriai része. Növénytan. Állattan. Görög v. görögpótló.

f) I—VI. oszt.-ból a VII. oszt.-ba: Latin. Görög v. görögpótló. Mennyiségtan. Állattan. Ásványtan.

Megjegyzendő, hogy a különbözet az előző évi tananyagra is kiterjed, ha nem tanulta.

6. Átlépés *polgári leányiskolából:*

a) I-ből a II-ba: Latin. Számtan: Köz. törtek. Rajz. mértan. Ferdeszögü paralellogramma és háromszög területe. A kör kerülete és területe.

b) I—II-ből a III-ba: Latin. Földr.: Afrika. Számtan: Százalékszámítás. Rajz. mértan. Hasáb. Henger. Gula. Kúp. Gömb. Fölszinük és térfogatuk.

c) I—III-ból a IV-be: Latin. Math. és fiz. földrajz alapismeretei. Számtan: Összetett hármasszabály. Kamatszámítás. A III. oszt. rajz. geom.-ból: Az egész anyag és a kör kerülete és területe. (I. o.) Henger, kúp, gömb fölszine és térfogata (II. o.)

d) I—IV-ből az V-be: Latin. Növénytan. Algebra. Rajz. geom. II. és IV. o. tananyag.

7. Átlépés a *felsőbb leányiskolából:*

a) I-ből a II-ba: lásd 6. p. *a)*

b) I—II-ből a III-ba: lásd 6. p. *b)*

c) I—III-ból a IV-be: Latin. Tört. (III. o.) Math. földr. alapismeretei. Százalékszámítás és kamatszámítás. A III. o. rajz. geom. Kör felülete, kerülete és területe. (I. o.) Henger, kúp, gömb fölszine és térfogatuk (II. o.)

d) I—IV-ből az V-be. Latin. Magyarország és Ausztria jelen viszonya (IV. o.). Növénytan. Algebra. Rajz. geom. III. és IV. o. Gömb fölszine és térfogata (II. o.)

e) I—V-ből a VI ba: Latin. Görög v. gpótló. Magyarország és Ausztria jelen viszonya (IV. o.). Növénytan. Mennyiségtan (V. o.). Magyar nyelv (V. o.).

f) I—VI-ból a VII-be: Latin. Görög v. gpótló. Magyar

nyelv (VI. o.). Mennyiségtan (VI. o.) a haladványok kivételével. II. foku egyenletek megoldása. Számolás gyökmennyiségekkel (V. o.). Ásványtan.

8. Átlépés a *honvéd hadapród* iskolából:

A) Gimn. biz. alapján:

a) Gimn. I—IV. biz. és hadapr. I-ből a VI-ba: Latin. Görög v. gpótló. Ókor. Állattan.

b) Gimn. I—IV. biz. és hhadapr. I—II-ből VII-be: Latin. Görög v. gpótló. Ókor. Középkor a reformációig.

c) Gimn. I—IV. biz. és hhadapr. I—III-ból VIII-ba: Latin. Görög v. gpótló. Ókor. Középkor a reformációig.

B) Reálisk. biz. alapján

a) Reál I—IV. és hhapr. I-ből a gimn. VI-ba: Latin. Görög v. gpótló. Ókor Állattan.

b) Reál I—IV-ből és hhapr. II-ból a gimn. VII-be: Lásd 8. *A) b)*.

c) Reál I—IV. és hhapr. I—III-ból gimn. VIII-ba: Lásd 8. *A) c)*.

C) Polg. isk. biz. alapján.

a) Polg. I—IV. és hhapr. I-ből gimn. VI-ba: Latin. Görög v. gpótló. Magyarország és Ausztria jelen viszonya (IV. o.). Állattan.

b) Polg. isk. I—IV. és hhapr. I—II-ből gimn. VII-be: Latin. Görög v. gpótló. Magyarország és Ausztria jelen viszonya (IV. o.).

c) Polg. isk. I—IV. és hhapr. I—III-ból gimn. VIII-ba: Lásd *C) b)*.

d) Érettséginél gimn. VII. o. különbözet és teljes VIII. o.

9. Átlépés a *honvéd főreáliskolából.*

A) Gimn. biz. alapján:

a) Gimn. I—IV. és hfőreál I-ből VI-ba: Latin. Görög v. gpótló. Állattan.

b) Gimn. I—IV. és hfőreál I—II-ből gimn. VII-be. Latin. Görög v. gpótló. Ásványtan vegytan nélkül.

c) Érettséginél gimn. VII. o. különbözet és teljes VIII. o.

B) Reálisk. biz. alapján:

a) Reálisk. I—IV. és hfőreál I-ből gimn. VI-ba: L. 9. *A) a)*.

b) Reálisk. I—IV. és hfőreál I—II-ből gimn. VII-be: Lásd 9. *A*) *b*).

c) Reál. I—IV. és hfőreál I—III-ból gimn. VIII-ba: L. *C*) *c*).

C) Polg. isk. biz. alapján:

a) Polg. I—IV. és hfőreál. I-ből gimn. VI-ba: Latin. Görög v. gpótló. Magyarország és Ausztria jelen viszonya (IV). Állattan.

b) Polg. I—IV. és hfőreál I—II-ből gimn. VII-be: Latin. Görög v. gpótló. Magyarország és Ausztria jelen viszonya (IV.). Ásványtan kémia nélkül.

c) Polg. I—IV. és hfőreál I—III-ból gimn. VIII-ba: L. *C*) *b*).

1910. évi 48059. rend. 2. p. cs. és kir. kat. főreál, honv. főreál, cs. és kir. tengerészeti akadémiánál a harmadik, teng. negyedik évfolyam után érettségit, gimnáziumban bölcs. előtanon kivül latin és görög, gpótlónál az irodalom, rajz mellőzésével.

Erre vonatkozó min. rend. 1899. évi 5835. eln.; 1899. évi 3660. eln.; 1903. évi 1134. eln. a cs. és kir. katonai reáliskolából, valamint a hadfőreálból (hadapr. isk.) a hazai középiskolákba való átlépés módozatairól rendelkezik.

1. A jelentkező megfelelő osztályok sikeres elvégzése után tantervi külömbözeti felvételi vizsgát tesz, ha a megfelelő magasabb osztályba akar lépni.

2. A jelentkező a III. (utolsó) évfolyam sikeres elvégzése után és ha a törvényes életkora meg van, akkor valamely hazai főreáliskolán a bölcseleti előtanból osztályvizsgát tesz, ezután teljes érettségi vizsgát tehet. (Gimnáziumban latint és görög vagy görögpótló tárgyból is vizsgázik külömbözettel.)

3. A tantervi külömbözetet, miután átlépő a cs. és kir. főreál-, vagy hhadapr. isk. tantervét fölmutatta, a vizsgáló tanártestület maga is megállapithatja a fönnebbiektől esetleg eltérően.

10. Átlépés a megszállott tartományok gimnáziumaiból:

a) A banjalukai főreáliskolából hazai főreáliskolába átlépést Min. 1899. évi 69.504. és 1903. évi 36.221. sz. ren. szabályozza.

aa) A banjalukai főreál- a magyarországi áll. főreál-

iskolákkal hasonló, évvégi bizonyítványai államérvényesek, de a jelentkezők a magyar nyelv és irodalomból és Magyarország történetéből vizsgát tesznek.

bb) A banjalukai reáliskola éretts. bizonyítványai államérvényesek, de a jelentkezők a magyar nyelv és irodalomból, valamint Magyarország történetéből a miniszter által kijelölt szakiskolában kiegészítő vizsgát tesznek.

cc) Gimnáziumba átlépők a rendes különbözetit természetesen a latin, görög v. görögpótló vizsgát is teszik.

b) A szerajevoi és mostári főgimnázium bizonyítványairól intézkedik Min. rend. 1883. évi 39.757. sz., 1889. évi 240.335. sz. és 1901. évi 23.584. sz.

aa) Osztály és érettségi bizonyítványai Magyarországon államérvényesek. Átlépők tantervi különbözetet (görög vagy görögpótló) külön a magyar nyelv és irodalomból, valamint Magyarország történetéből fölvételi illő kiegészítő érettségi vizsgát tesznek.

bb) A vizsgát ott teszik, ahol tanulmányaikat folytatni akarják. Érettségi vizsgát a minisztertől kijelölendő főgimnáziumban.

cc) Akik mohamedán vallásúak és görög nyelv helyett rendes tantárgyként ó-arab nyelvet tanultak osztály és érettségi bizonyítványuk államérvényes, ha az egyetemen filozofiai szakra lépnek, a minisztertől kijelölendő főgimnáziumban magyar nyelv és irodalom, Magyarország tört. kívül görög nyelvből kiegészítő vizsgát tesznek.

11. *Külföldi* középiskolából átlépők:

a) Min. rend. 1899. évi 54.452. sz. a. a miniszterhez kell folyamodni.

b) Min. rend. 1899. évi 71.898. sz. kiterjed a horvát-szlavonországi középiskolákból átlépőkre is.

c) Tárgy: magyar nyelv és irodalom, Magyarország földrajza és tört.

12. *Felső kereskedelmi* isk.-ból átlépők:

Fölvételi vizsgát tesznek a következő tárgyakból:

a) Latin V—VII.

b) Görög vagy görögpótló V—VII.

c) Történet: Ókor. (Világtörténetet csak egy évig tanultak.)

d) Állattan, ásványtan V—VII. (az ásványtan alaki és fizikai tulajdonságai, kristályrendszer). Növénytan elmarad, ha a gimn. IV. oszt. végzett. Fizika: VII.

Algebra: Hatványozás általánosítása (VI.) végtelen geom. haladvány.

f) Mennyiségtan: Szakaszos tizedes törtek; másodfokú függvény szélső értékei (VII.)

g) Geometria: Trigonometria (VI.) a VII. oszt. anyaga, a stereogeometriai részt kivéve, de esetleg a csonka gula, kup és gömb részének fölszine és térfogata.

Teljes VIII. oszt. és érettségi vizsga.

13. *Elemi* iskolai tanítói oklevéllel átlépők:

Fölvételi vizsga: *a)* Latin V—VII. oszt. anyaga.

b) Görög vagy görögpótló V—VII. oszt. anyaga.

c) Algebra: a VI. oszt. anyaga a haladványok nélkül. Végtelen geom. haladvány. Szakaszos tizedes törtek, másodfokú egyenlet elmélete. Másodfokú függvény szélső értékei. (VI. és VII. oszt. anyaga).

d) Geometria: Trigonometria.

Teljes VIII. oszt. és érettségi vizsga.

14. *Polgári* iskola tanítói oklevéllel átlépők:

Fölvételi: *a)* Latin V—VII.,

b) Görög vagy görögpótló V—VII.

c) Magyar: Prózai irásművek elmélete (V.) és a VII. oszt. anyaga.

d) Német VII. oszt. anyaga.

e) Történet V—VII. oszt. anyaga.

Természetrajz: IV—VI. oszt. vegytan nélkül. A növénytan is elmarad, ha a gimn. IV. oszt. elvégezte.

Teljes VIII. oszt. és érettségi vizsga különbözet.

15. *Felsőipariskolai* végzettség után átlépők:

Latin, görög vagy görögpótló. A többire nézve az oklevélben szereplő tárgyak irányadók és a középiskolai vagy másnemű iskola végzettség. Vagy V. osztályból vizsga.

16. *Felsőkereskedelmi* iskola egyes osztályaira nézve

irányadó a középiskolai kurzus és azok a tantárgyak, melyeket tanult. Különben még német, tört. és vallástan.

17. Elemi iskolai tanítóképző egyik osztályából átlépőkre a 16. p. szintén irányadó. Különbözet.

18. Polgáriskolai tanítóképző egyes osztályaira nézve l. ó. 17. p. Különbözetet tesznek.

19. *Alsóbb* ipariskola egyes osztályaira nézve irányadó a már egyéb tanulmány.

20. A budapesti orsz. *rabbiképző* intézet gimnáziumi osztályaiból való átlépést a M. rend. 1889. évi 44.309. sz. szabályozza.

a) A rabbiképző I. oszt. megfelel a gimn. IV. oszt.-nak
a II. „ „ a „ V. „
a III. „ „ a „ VI. „
a IV. „ „ a „ VII. „

b) A gimn. VIII. osztály tananyaga pedig ezen intézetre nézve csak az ott rendszeresített öt évi tanfolyam alatt tekintetik befejezettnek.

21. Gyógyszerészi pályára készülők kiegészitő vizsgálata a hat reál- vagy polgáriskolai osztály elvégzése után:

a) Reáliskolánál: latin nyelv.

b) Polgári fiú- és leányiskoláknál: latin nyelv.

c) Felsőbb leányiskoláknál és más intézetekből jövőknél: L. a *G*) pontot. Min. rend. 1892. évi 35985., 1905. évi 99743. és 1909. évi 6232. sz. A reál- vagy polgáriskolai és felső leányiskolai *6 osztályt* végezettektől megkívántatik a *6 gimnáziumi osztály* latin nyelvének teljes jártassága és az egyes osztályok közt fennálló tantervi külömbözet. (L. a megfelelő iskolamenet.)

B) A görög nyelvet helyettesítő tárgyak megválasztásáról.

Az 1883. évi XXV. t.-cikket módosító 1890. évi XXX. t.-c. rendelkezésének megfelelően a gimnázium felső négy osztályába járó azon tanulók, kik a görög nyelv- és irodalom tanulására nem kötelezik magukat, ezen tárgy helyett a következő tantárgyakból nyernek rendes oktatást:

a) a magyar irodalom bővebb tárgyalása kapcsolatban a görög remekírók műveinek ismertetésével (magyar fordításban) s a görög irodalom meg a művelődéstörténet alapvonalai;

b) rajzolás, mértani és szabadkézi rajzi elemekkel.

Ezen pótló tanfolyam tehát két külön kötelező tantárgyat ölel föl, melyekből rendes osztályvizsgát kell tenni.

Figyelembe véve, hogy a pótló tanfolyam fölállításával a tanítás bizonyos mértékig két irányba tereltetik, melyek követése az előre megválasztott életpályák minőségétől függ, de viszont a kitűzött életcél elérésére az irány helyes megválasztása nagy fontossággal bir, a szülők és gyámok iránt tartozó kötelességet teljesíti ezen főgimnázium igazgatósága, midőn a törvény lényegének tartalmáról s az irányválasztás természete és következményei iránt az alább következő sorokban kellő tájékozást nyújt.

Kiváló fontosságú első sorban az V-ik osztályba lépő tanulók iránybevallása. *Az irányválasztásra nézve a beiratkozás alkalmával kell nyilatkozni,* mely vagy szóbeli a szülők illetőleg a törvényes gyámok jelenléte esetén, vagy írásbeli nyilatkozat által történik távollétük esetén.

Ha a tanuló a szülők, illetőleg a törvényes gyám távollétében ezek írásbeli nyilatkozata nélkül jelentkezik az V-ik osztályba való fölvételre, a választott irányt bejelentheti, de köteles az írásbeli nyilatkozatot 8 napon belül beszerezni. Ha a tanuló a határidő eltelte után sem mutatja be a kivánt nyilatkozatot, az igazgató hivatalból értesíteni fogja a szülőket, illetőleg a gyámot arról, hogy a tanuló melyik irányra jelentkezett, oly hozzáadással, hogy ha 5 nap alatt ellenkező értesítést nem nyer, a tanuló választását véglegesnek fogja tekinteni.

A bevallott iránytól eltérés, illetőleg tantárgyváltoztatás iránt az idézett törvény 4. §-a határoz. *Tantárgyváltoztatás* ez idézett § szerint *kötelező felvételi vizsgálat mellett rendszerint csak a tanév elején eszközölhető.* (Vizsgadíj 20 kor.) Az 1883. XXX. t.-c. 13. §-ban megszabott módozat mellett, az év közben történő intézetváltozás esetén, a tantárgyváltoztatás, kivánatra csak akkor engedhető meg, ha az illető inté-

zetbe, amelybe a tanuló belépett, az általa eddig követett irányban tanfolyam nincs berendezve.

Az igazgatóság figyelmezteti a szülőket, illetőleg a gyámokat a miniszter úr ezen rendeletére, *melynek a törvény intenciójához képest célja, hogy az egyéni hajlamok és rátermettségnek a megfelelő irányok kijelölésével a középiskola nyujtotta ismeretkör intenzivebb elsajátítását biztosítsa.*

A V. és K. m. kir. Miniszter 1890. évi július 30-án 30820. sz. a. kiadott ezen rendeletében foglalt figyelmeztetés kiegészítéseül az 1891. évi február 19-én 8579. sz. a. kelt újabb rendelete alapján különösen a következőket ajánlja az igazgatóság a szülők, illetőleg a gyámok figyelmébe: *A görög nyelvi pótló tanfolyam látogatása különösen azon tanulók számára ajánlatos, kik az alsó 4 osztályban az idegen nyelvekből, nevezetesen a latin nyelvből gyengébb előmenetelt s viszont talán a reális tantárgyak tanulásában szembetünő képességeket tanusitottak; mert az ily növendéket még egy idegen nyelvnek, még pedig egy klaszikus nyelvnek a tanulása nemcsak hogy szerfelett megterhelné, hanem az egyéni rátermettségöknek megfelelőbb irányban való továbbhaladásában is megakadályozná.*

A nyelvekben gyengébb előmenetelt tett IV-ik osztálybeli tanulóknak ajánljuk a görög nyelvi pótló tanfolyam választását, mig ellenben azoknak, kik a nyelvtehetség jeleit adták, viszont a görög nyelv tanulását ajánljuk az V-ik osztályban.

C) Érettségi vizsgálati utasítás.

1. §. Azon tanulók, kik valamely középiskola egész tanfolyamát elvégezték és a nyolcadik osztályról valamely *nyilvános* középiskolától legalább elégséges eredményü bizonyítványt mutatnak fel: érettségi vizsgálatot tehetnek.

A tanuló rendesen csak azon középiskolában teheti le az érettségi vizsgálatot, melyben a nyolcadik osztályt végezte, illetőleg a nyolcadik osztályból vizsgálatot tett. (1883 : XXX. t.-c. 25. §.)

4. §. A rendes érettségi vizsgálatra való jelentkezés

minden tanévben az intézeti igazgatónál április hó 15-ig történik. A jelentkezés alkalmával minden tanuló köteles születési bizonyítványát, valamint összes középiskolai tanulmányairól nyert bizonyítványait felmutatni.

A visszalépő tanuló egy év előtt csak miniszteri engedéllyel tehet érettségi vizsgálatot.

5. §. A rendes érettségi vizsgálat a tanév végén, és pedig az írásbeli május hó második felében, a szóbeli junius havában történik. Javító, nemkülömben pótló érettségi vizsgálatot csak minden év szeptember és december hónapjaiban tartható a tankerületi főigazgató által meghatározott napon és általa kijelölt intézetnél.

6. §. Az érettségi vizsgálat két részből áll, úgymint:

a) írásbeli,

b) szóbeli vizsgálatból.

Sem az írásbeli, sem a szóbeli vizsgálatnak egy tárgyából sem menthető fel senki.

7. §. Az írásbeli vizsgálaton három dolgozat készitendő.

Gimnáziumban:

a) Értekezés magyar nyelven a magyar irodalom köréből.

E dolgozatnak az a célja, hogy a tanulónak helyes gondolkodása és gondolatainak irásban való szabatos kifejezés kitünjék.

b) Fordítás latinból magyarra.

A fordítás adott próza. A szöveg terjedelme legalább 30 nyomtatott sor. Ha a szöveg költőből vétetnék, legalább 26 nyomtatott sorra terjedjen.

c) Az algebra és geometria köréből vett két feladat megfejtése, melyekből a tanulónak a számolásban való biztossága is kiderüljön.

8. §. Az írásbeli vizsgálat három egymásután következő napon tartatik. Minden dolgozatra megszakítás nélkül öt órai idő engedtetik, melynek elteltével dolgozatát mindenki beadni tartozik, még ha befejezetlen volna is.

Az írásbeli vizsgálaton szótár és logaritmus-táblák hasz-

nálata meg van engedve. Más segédeszközt használni nem szabad.

12. §. Ha az őrködő tanár akár meg nem engedett segédeszköznek, akár más dolgozatának használatán kapja rajta a tanulót, erről az igazgatónak azonnal jelentést tesz. Az igazgató az illető tanulót, esetleg bűntársát is (aki a csempészetet előmozdította) a vizsgálat folytatásától eltiltja s a teremből eltávolítja, az esetet pedig jegyzőkönyvbe véteti. Az ily tanulók csakis a következő határidőben, (tehát ha az eset júniusban történt, szeptemberben, ha szeptemberben fordult elő decemberben, s ha decemberben történt, csak a következő júniusban) jelentkezhetnek újból a teljes írásbeli és szóbeli vizsgálat felvételére.

Hasonlóképen el kell tiltani a vizsgálat folytatásától azokat is, akikre a csempészet nem vizsgálat folyama alatt, hanem a dolgozat felülvizsgálása alkalmával bizonyult be. Ezt az eltiltást a vizsgáló bizottság mondja ki.

13. §. Azon tanuló, ki dolgozatát bevégezte azt egész ívre tisztázva, (fehér ív) a fogalmazvánnyal (kék ív) együtt átadja az őrködő tanárnak, azután az intézetből távozni tartozik.

17. §. Azon tanuló, kinek minden írásbeli dolgozata legalább is *elégséges* osztályzatú: szóbelire bocsáttatik. Akinek *egy* dolgozata elégtelen, szóbeli vizsgálatra bocsátandó ugyan: de ebből a tárgyból a szóbeli vizsgálaton behatóbban vizsgálandó. Akinek két dolgozata elégtelen, az a törvény 27. §-a szerint megbukottnak tekintendő s szóbeli vizsgálatra nem bocsátható.

18. §. A szóbeli vizsgálatra nem bocsátott tanuló az egész vizsgálatot csak egy év mulva ismételheti.

Aki júniusban vagy szeptemberben utasíttatott vissza egy évre, a következő év június havában, aki pedig decemberben utasíttatott vissza egy évre, a következő év szeptemberében ismételheti vizsgálatát.

20. §. Szóbeli vizsgálatra a tanuló semmiféle könyvet vagy segédeszközt nem hozhat magával.

21. §. A szóbeli vizsgálat tárgyai:

Gimnáziumban:

1. Magyar nyelv és irodalom.

A magyar irodalomnak és fejlődésének a tanterv olvasmányai alapján való ismerete, s tájékozottság az esztétikai alapfogalmak körül. A magyar nyelv rendszerének ismerete.

2. Latin nyelv és irodalom.

A latin nyelvnek oly fokú tudása, hogy a tanuló valamely iskolái auktornak nem olvasott részletét megértse (nyelvtanilag is) és lefordítsa; továbbá a tantervi olvasmányokon alapuló tájékozottság a római nép állami, társadalmi és művelődési viszonyaiban.

3. Magyarország története.

A magyar nemzet történetének ismerete különös tekintettel az egyetemes történet megfelelő kapcsolataira és a földrajzra.

4. Matematika.

A tantervben megszabott matematikai anyag részének összefüggő ismerete.

5. Fizika.

A természettan körébe tartozó tüneményeknek és azok törvényeinek ismerete.

22. §. A gimnáziumban a görög nyelvből és irodalomból, úgyszintén a görög nyelv helyett választható tárgyakból érettségi vizsgálatnak nincsen helye. Azonban oly reáliskolai tanulók, kik az 1883. évi XXX. t.-c. 26. §. 2-ik bekezdése értelmében nemcsak az egyetem jogi és orvosi karaira, hanem az egyetem bármely karára akarják a jogosítást megszerezni, úgyszintén azon gimnáziumi tanulók, akik gimnáziumi tanfolyam alatt a görögpótló tárgyakat tanulták, azonban a tudomány egyetemnek és egyéb főiskolák hittudományi karára, vagy azok nyelvészeti, bölcsészeti és történelmi szakosztályaira s a tanárképző intézet ugyanezen szakosztályára akarnak lépni (1890. évi XXX. t.-c. 5. §.): a görög nyelvből és irodalomból tartoznak kiegészítő szóbeli érettségi vizsgálatot tenni (l. 38. §.) és pedig a következő követelmények szerint:

Görög nyelv és irodalom:

A tantervben megszabott görög irodalmi művek valamely nem olvasott részének megértése, fordítása.

24. §. A szóbeli érettségi vizsgálat a középiskolai ifjúság kizárásával nyilvánosan tartatik. A vizsgálaton az egész vizsgáló bizottság jelen van; a többi tanár, aki nem tagja a bizottságnak, a szóbeli vizsgálat tartama alatt is (ha szükséges osztályösszevonással) tanít, esetleg a tanulókat másként hasznosan foglalkoztatja.

30. §. Aki a júliusi szóbeli vizsgálaton egy tantárgyból *elégtelen* eredményt tanusít, az azon tárgyból a következő tanév elején (szóbeli) javító vizsgálatot tehet. Hogyha azonban javító vizsgálata akkor sem sikerül: ugyanazon év december havában a vizsgálatot ezen egy tantárgyból még egyszer ismételheti.

31. §. Aki a szóbeli vizsgálaton két vagy több tantárgyból kapott *elégtelen* érdemjegyet, az egy tanév múlva jelentkezhetik ismétlő (irás- és szóbeli) érettségi vizsgálatra.

32. §. Azon tanuló, ki az ismétlő érettségi vizsgálat szóbeli részén egy tantárgyból elégtelen érdemjegyet kap, a szabályszerűen következő legközelebbi határidőben javító érettségi vizsgálatot tehet. Ha ez a vizsgálata nem sikerül, érettségi vizsgálatra többé nem bocsátható.

33. §. Azon tanuló, ki az ismétlő érettségi vizsgálaton egynél több *elégtelen* érdemjegyet kap: érettségi vizsgálatra többé nem bocsátható.

36. §. Az érettségi bizonyítványt, valamint annak a törvényben megengedett fordítását mindig azon intézet állítja ki, melynél a tanuló a vizsgálatot letette.

37. §. Azon tanulók, kik a reáliskolai érettségi vizsgálatot sikerrel letették és az 1883. évi XXX. t.-c. 26. §-a értelmében valamely nyilvános főgimnáziumban a latin, illetőleg a latin és görög nyelvből és irodalomból is tesznek kiegészítő érettségi vizsgálatot, úgyszintén azok a gimnáziumi tanulók, akik az 1890. évi XXX. t.-c. 5. §-ából kifolyólag görög nyelvvel és irodalommal egészítik ki gimnáziumi érett-

ségi vizsgálatukat: külön vizsgálandók és ezen vizsgálatról külön bizonyítványt kapnak.

39. §. A vallás és közoktatásügyi miniszter rendelkezése és közvetlen vezetése alatt álló középiskolákban az érettségi vizsgálatért a bélyegilletéken felül, minden tanuló 20 koronát fizet, magántanuló ennek kétszeresét. E vizsgálati díj az egész vizsgálat ismétlésekor újra fizetendő. Javító vizsgálatért a díjnak fele jár.

Reáliskolai érettségi vizsgálatot tett tanulók a latin, vagy latin és görög nyelvből teendő kiegészítő vizsgálatért tantárgyanként 10 koronát fizetnek; ugyanekkora vizsgálati díjat fizetnek azok, kik a gimnázium folyamán görög-pótló tárgyakat tanultak s utólag a görög nyelvből és irodalomból tesznek kiegészítő érettségi vizsgálatot.

A vizsgálati díj mindig előre fizetendő.

XII. A tanulókra vonatkozó statisztikai adatok.

I. *a)* 1. A tanulók számának alakulása az iskolai év folyamán									3. A felvett nyilv. tanulók megbetegedései, az igazgató és tanárkari megrovások száma					4. A tanulók megoszlása december hó 31-én, kor szerint																
Nyilvános tanulók							Magántanulók		Megbetegedések			Megrovások		A nyilvános és a magántanulók együttes létszáma dec. 31.-én	A nyilvános és magántanulók együttes létszámából december 31-én													
Felvételetett	Az iskolai év folyamán: magántanuló lett	Az iskolai év folyamán: önként kimaradt	Az iskolai év folyamán: tanács folytán távozott	Az iskolai év folyamán: betegség következtében meghalt	Az osztályvizsgáról elmaradt	Június hóban osztályvizsgát tett	Felvételetett	Osztályvizsgát tett	a könnyű	a súlyos	a fertőző esetleg járványos nem fertőző	az igazgatói	a tanárkari		9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23–40
									megbetegedések száma			megrovások száma			évet már betöltötte													
409	2	29	2	2	10	363	20	15	1232	48	4	11	—	408	6	50	50	54	45	57	35	44	40	17	4	2	1	–	1

Tanulók a rendes és pótló vizsgák szerint	5. A tanulók megoszlása honosság és szülők (gyámjuk, ill. más összes törv. gondviselőjük) állandó lakóhelye szerint										I. *b)* 6. Az osztályvizsgát tett tanulók megosztása törvényhatóságonként szülők (gyámjuk, ill. más törv. gondviselőjük) magyarországi állandó lakhelye szerint													
	Az osztályvizsgát tett nyilvános és magántanulók										A) Magyar anyaország													
	összes száma	közül: magyar honos volt: magyarországi	közül: magyar honos volt: horv.-szlav. országi	közül: magyar honos volt	külföldi honos volt	közül: száma, akiknek szülője (gyámja, ill. más törv. gondv.) állandóan: ugyanazon: községben	közül: száma, akiknek szülője (gyámja, ill. más törv. gondv.) állandóan: ugyanazon: várm. más községben	közül: száma, akiknek szülője (gyámja, ill. más törv. gondv.) állandóan: a magyar anyaorsz. más törv.-hatóságban	közül: száma, akiknek szülője (gyámja, ill. más törv. gondv.) állandóan: Horváth-Szlav.-országban	közül: száma, akiknek szülője (gyámja, ill. más törv. gondv.) állandóan: Ausztriában	a) Vármegyék												
	illetőségű					lakott					Alsó-Fehér vm.	Bács-Bodrog vm.	Békés vm.	Csongrád vm.	Esztergom vm.	Fejér vm.	Fiume	J.-N.-K.-Szolnok vm.	Nógrád vm.	Nyitra vm.	P.-P.-S.-Kiskun vm.			
Június, ill. máj. harában tettek osztályvizsgát	378	377	—	1		306	37	35	—	—	1	2	1	1	1	2	1	1	2	2	45			

Tanulók a rendes és pótló vizsgák szerint	6. Az osztályvizsgát tett tanulók megoszlása törvényhatóságonként szülőjük (gyámjuk, ill. más törvényes gondviselőjük) magyarországi állandó lakhelye szerint											II. *a*) 7. Az osztályvizsgát tett tanulók megoszlása szülőik (gyámjuk, ill. más törvényes gondviselőjük) foglalkozása (társ. állás szerint)											
	A) Magyarország																					
	a) Vármegyék									b) Városok												
	Pozsony vm.	Somogy vm.	Sopron vm.	Temes vm.	Tolna vm.	Torontál vm.	Vas vm.	Veszprém vm.	Zala vm.	Budapest fő- és székváros	Magyar birodalom összesen	Nagybirtokos, nagybérlő	Középbirtokos, középbérlő (100—100 kat. holddal)	Kisbirtokos, kisbérlő (100 kat. holdon alul)	Egyéb őstermelő (tiszt, majoros, kertész, halász)	Gazdasági tisztviselő	Nagyiparos bányanagyvállalkozó	Kisiparos, bányakisvállalkozó	Ipari vagy bányászati tisztviselő	Egyéb ipari vagy bányászati segédszemély (előmunkás, segéd, munkás stb.)	Nagykereskedő, nagyvállalkozó	Kiskereskedő, kisvállalkozó	Kereskedelmi vagy közlekedési tisztviselő	Egyéb keresk. v. közl. segédszemély (altiszt, segéd, szolga)
Június, ill. máj. havában tettek osztályvizsgát	1	1	1	1	2	2	1	4	1	302	378	1	3	14	2	4	7	24	24	28	12	31	34	14

Tanulók a rendes és pótló vizsgák szerint	7. Az osztályvizsgát tett tanulók megoszlása szülőik (gyámjuk, ill. más törvényes gondviselőjük) foglalkozása (társ. állás) szerint													8. Az osztályvizsgát tett tanulók megoszlása vallás szerint							
	Köztisztviselő (a papok, tanárok és tanítók kivételével) és közhivatalban alk. díjnokok	Tanár, tanító	Másféle értelmiségi (orvos, ügyvéd, közjegyző, gyógyszerész stb.) ilyeneknél alk. segéd, írnok stb.	Közhivatalban alkalmazott v. másféle értelmiségi altiszt vagy szolga	Katonatiszt (honvédtiszt, csendőrtiszt)	Katonaaltiszt	Különböző vagy közelebbről meg nem nevezett foglalkozási ágakban dolgozó napszámos	Tőkés járadékos, háztulajdonos	Nyugdíjas vagy jövedelméből élő (tőkés járadékos, háztulajdonos)	Magánzó, eltartásos	Egyéb és ismeretlen foglalkozású	Mindössze	Az osztályvizsgálatot tett tanulók összes száma	vallású volt						
															latin szertartású róm. kath.	görög	református	ágostai h. ev.	görög keleti	unitárius	izraelita
Június, ill. máj. havában tettek osztályvizsgát	59	28	34	10	2	1	3	2	20	20	1	378	378	188	3	34	35	7	3	108

Tanulók a rendes és pótló vizsgák szerint	8. Az osztályvizsgát tett tanulók megoszlása anyanyelv szerint				8. Az osztályvizsgát tett tanulók megoszlása nyelvismeret szerint									9. Ismétlők; a görög-pótló tárgyak tanulói, magaviselet és mulasztások										
	Az osztályvizsgát tett tanulók közül				Az osztályvizsgát tett magyar anyanyelvű tanulók közül						Az osztályvizsgát tett			Az osztályvizsgát tett									
	magyar	német	szerb	összesen nem magyar	csak magyarul	más nyelven is	németül	tótul	szerbül	oláhul	német	szerb	összesen nem magyar	nyilvános és magántanulók közül	nyilvános tanulók								
															különön					általa			
															magaviseletből			egy órát sem	csak igazoltan	igazolatlanul	igazoltan	igazolatlanul	
	anyanyelvű volt				tudott		is tudott				anyanyelvű tanulók közül magyarul is tudott			ismétlő volt	a görög-pótló tárgyakat tanulta	1	2	3	osztályzatot kapott	mulasztott		mulasztott órák száma	
Június, ill. máj. havában tettek osztályvizsgát	350	19	1	23	236	49	108	6	1	4	19	1	23	29	95	264	98	1	27	297	40	15327	120

Tanulók a rendes és pótló vizsgák szerint	10. osztályvizsgát tett tanulók előmenetele											
	Az osztályvizsgát tett											
	nyilvános és magántanulók							nyilvános tanulók				
	összes szám	közül						az egészségtant	a gyorsírást	az éneket	a zenét	a vívást
		minden			egy	két	több	mint rendkívüli tárgyat legalább elégséges eredménnyel tanulta				
		rendes tantárgyból										
		jeles	legalább		elégtelen							
			jó	elégséges								
	osztályzatot kapott											
Június, ill. máj. havában tettek osztályvizsgát	378	19	56	216	42	21	26	72	21	39	13	15

XIII.

Tankönyvek az 1913—1914. iskola évre.

Tank. Főigazgató 2559/12. ápr. 18. eng. sz.

Jegyzőkönyvi kivonat az 1912. évi május hó 10-én megtartott negyedik ellenőrző konferenciáról.

„17. Az igazgató felkéri Ágner Lajos dr., r. tanárt, tegye meg előterjesztését a tankönyvekről, melyre az 1911. évi febr. hó 17-én tartott konferencia felkérte.

Ágner Lajos dr. r. tanár csupán oly célból tesz javaslatot, hogy elejét lehessen venni a tanításra zavarólag ható azon káros állapotnak, hogy a tanulók kezén ugyanazon tankönyvből több, a szövegben egymástól eltérő kiadású könyv forog. Javaslatát a következő pontokban foglaljuk össze:

Év végén.

1. Körrendeletileg kell a tanulókat arra figyelmeztetni, hogy mely kiadású könyveket kell a jövő évre megvenniök.

2. Ugyanezt a rendeletet a hirdető-táblára is ki kell függeszteni.

3. Az osztályfők külön is magyarázzák meg a tanulóknak a rendelet értelmét.

4. Az iskolai értesítőbe szintén kiteendő a könyvek jegyzéke.

Az iskolai év elején:

1. Minden tanár és osztályfő könyvvizsgálatot tart és

2. eljárásuk eredményét jelentik a módszeres értekezleten.

Többek hozzászólása után kijelenti az igazgató, hogy az Értesítőben úgyis mindig közli a tankönyvek jegyzékét. Az előterjesztést helyesnek és megvalósíthatónak tartja.“

I. osztály.

Róm. kath. nagyobb katekizmus 218—1908 eng. Eszterg.
Melles-Mikita: Közép katekizmus. 1905. II. 4348—1901. (gör. kath.)
Petrovics: Bibliai történetek (gör. kel.)
Bereczky: Bibliaismertetés. Ó testamentum Káté (ág. ev.)
Hamar: Isteni kijelentés az ó és új testamentumban II 1907. (ref. számára).
Löw: Bibliai történet (izr.) és **Bernstein**: Mózes I. könyve.
Halász-Morvay: Magyar nyelvtan. — IV. k. 143211.—1911. e.
Négyesy L.: Magyar olvasókönyv. — III. k. 51653—1912. e.
Székely-Fodor: Liber Sexti. 85187—1912. e.
Kőrösy: Földrajz. — IX. k. 46502—1912. e.
Szterény: Természetrajz. — VI. k. 128518—1911. e.
Arany-Szijártó: Számtan. — III. k. 111795—1909. e.
Fodor-Wagner: Rajzoló planimetria. — VIII. k. 818—1906.
Kogutovicz: Földrajzi Iskolai Atlasz. — IX. k. 86051—1910.

II. osztály.

Pokorny: Ó szövetség 6465—1911. e. sz. (gör. kath. is)
Petrovics: Bibliai történetek (gör. kel.)
Bereczky: Bibliaismertetés (ág. ev.) Ó testamentum.
Hamar: Isteni kijelentés. II. 1907. (ref. sz.)
Ferencz József: Konfirmációi Káté. 1904. (unitárius).
Löw: Bibliai történet és **Bernstein**: Mózes IV. könyve.
Halász-Morvay: Magyar nyelvtan. — III. k. 5224—1906, e.
Négyesy: Magyar olvasókönyv. — II. k. 158899—1911. e.
Geréb-Morvay: Kis Latin Nyelvkönyv.
Rövid latin nyelvtan a Kis Latin Nyelvkönyvhöz.
Kőrösi: Földrajz. 93196—1912. e.
Szterényi: Természetrajz. — IV. k. 146033—1911. e.
Arany-Szijártó: Számtan. — III. k. 49805—1911. e.
Fodor-Wagner: Stereometria. — VIII. k. 155786—1911. e.
Kogutovicz: Földrajzi Iskolai Atlasz. — IX. k. 86051—1910.

III. osztály.

Pokorny: Uj szövetség. 5316—1910. (gör. kath. is)
Milovánovics: Keleti egyház keresztény katekizmusa (g. kel.)
Bereczky: Hit- és erkölcstan. (ág. ev.)
Fülöp: Ref. keresztyén hit- és erkölcstan. II. 1905. (ref. sz.)
Goldberg-Büchler: A zsidók története és irodalma (izr.) és **Bernstein**: Mózes III. könyve.
Halász-Morvay: Magyar nyelvtan. — III. k. 93900—1911. e.
Négyesy: Olvasókönyv. — II. k. 94143—1911. e.
Geréb-Morvay: Kis Latin Nyelvkönyv.
Rövid latin nyelvtan a Kis Latin Nyelvkönyvhöz.
Fodor-Székely: Liber Sexti (II. r.) — I. k. 27257—1912.
Schuster: Dührers Kinderjahre 52770—1911.
Kőrösi. Földrajz. 81957—1912.
Angyal: Magyarország története. 4242—1900.
Arany-Szijártó: Számtan. — III. k. 45805—1911. e.
Fodor-Wagner: Construktiv planimetria. — VII. k. 59353—1909. e.
Schmidt: Csillagászati földrajz. — XI. k. 36—1902. e.
Kogutovicz: Földrajzi Iskolai Atlasz. — IX. k. 86051—1910.

IV. osztály.

Demkovits: Szertartástan. 7724—1909. e.
Melles-Szemán: Gör. szert. kath. Liturgika. 1495—1911.
Zsivánovics: Keleti egyház szertartástan (gör. kel.)
Bereczky: Hit- és erkölcstan (ág. ev.)
Szöts: Ref. keresztyén erkölcstan. 1905.
Ferencz-József: Unitárius kis tükör. 1900.
Goldberg-Büchler: A zsidók története és irodalma (izr.) és **Bernstein**: Mózes V. könyve.
Négyesy: Stilisztika. — VII. k. 104019—1912.
Arany-Lehr: Toldi. — VIII. k. 107149—1912.
Kisfaludy: Mátyás diák.
Fodor-Székely: Liber Sexti (II. r.) — 27257—1912.
Schuster: Német nyelvtan. 2373—1905.
Angyal: Magyarország története. II. 3739—1901.

Szterényi: Növénytan. — VII. 24363—1912. e.
König-Beke: Algebra. 136015—1908.
Fodor-Wagner: Construktiv planimetria. 59353—1909.

V. osztály.

Pokorny: Római kath. hittan. 5771—1909. e.
Matuszka: Kath. keresztény hittan. 1914—1904. (gör. kath.)
Teodorovics: Keleti egyház dogmatikája (gör. kel.)
Bereczky: Ker. egyház történet (ág. ev.)
Bátory: A keresztény egyház története. 1904. (ref. sz.)
Neumann: Zsidó hittan.
Biblia: Utóbbi próféták (izr.)
Riedl: Rhetorika. 110780—1912. e.
Dávid: Latin nyelvtan. — V. k. 154635—1911. e.
Köpesdy: Cicero: De imp., De Archia. — VI. k. 131501—1907. e.
Csengeri: Ovidius. — V. k. 1538—1912. e.
Maywald: Görög ny. I. r. — VI. k. 112919—1911. e.
Maywald: Görög olvasó I. r. — V. k. 98452—1910. e.
Kempf: Odysseia — II. k. 5273—1905.
Kempf: Ilias. — III. k. 148463—1911. e.
Geréb: Herodotos. — IV. k. 145913—1911. e.
Jancsó: Irod. olv. — III. k. 3138—1902.
Schill: Görög régiségism. — IV. k. 6955—1912.
Schuster: Német nyelvtan és olv. II. r. — II. k. 147091—1907.
Mika: Világtörténet. Ókor. I. r. — II. k. 61736—1909. e.
Szterényi: Állattan. — V. k. 143081—1911.
König-Beke: Számtan. 136015—1908.
Ábel-Lévay-Polikeit: Geometria I. r. — VI. k. 90386—1911. e.

VI. osztály.

Matuszka: Erkölcstan. 7919—1909. (gör. kath. is)
Száva: Keleti egyház erkölcstan. (gör. kel.)
Bereczky: Ker. egyház története. (ág. ev.)
Bátory: A keresztény egyház története. 1904. (ref.)

Frisch: Zsidó hittan.
Biblia: Utóbbi próféták (izr.)
Riedl: Poetika. — V. k. 74215—1912. e.
Dávid: Latin nyelvtan. — V. k. 154635—1911. e.
Kalmár: Livius. 12930—1912.
Cserép: Vergilius. — IV. k. 136288—1911. e.
Wagner-Horváth: Római régiségt. — VIII. k. 96692—1912.
Maywald: Görög nyelvtan. — VI. k. 112919—1911. e.
Maywald: Görög olvasókönyv. II. 112912—1911. e.
Keczer: Anthologia lyr. Graeca. 2694—1901.
Csengeri: Aeschylos. 124467—1912.
Jancsó: Irodalmi olv. II. — II. k. 2958—1903.
Sarudy: Görög lyra. 2328—1902.
Schuster: Német nyelv. és olv. III. r. 779—905.
Mika: Világtörténet. Közép- és ujkor 1648-ig.II. rész. — II. k. 146457—1911. e.
Reichenhaller: Chemia. 644—1906.
König-Beke: Számtan. 136015—1908.
Ábel-Lévay-Polikeit: Geometria. I. r. — VI. k. 90386—1911. e.
Lutter: Ötjegyü logarithmus. XIV. k. 120957—1912.

VII. osztály.

Aubermann: Katholikus egyháztörténelem. 2440—1908. e.
Mikita: Egyháztörténelem. 1899. (gör. kath.) Munkácsi főh. e.
Száva: Keleti egyház erkölcstana. (gör. kel.)
Szelényi: Ker. világnézlet (ág. ev.)
Farkas: A magyarországi prot. egyház története. (ref. sz.)
Marcon-Péterfi: Az ember kötelessége és joga. 1888. (unitáriusok számára.)
Fényes: A biblia könyvei.
Beöthy: Magy. irod. tört. I. r. — XI. k. 26116—1910. e.
Cserép: Vergilius. — IV. k. 136288—1911. e.
Cserép: Sallustius. — II. k. 38102—1908.
Köpesdy: Cic. in Cat. — III. k. 159605—1911. e.
Wagner-Horváth: Római régiségt. — IX. k. 96692—1912.
Csengeri: Odysseia. — IV. k. 81157—1907. e.

Geréb: Prózai szemelv. — III. k. 144059—1908. e.
Maywald: Gör. nyelvtan. — VI. 112919—1911. e.
Szilasi: Thukydides. — II. k. 2304—1912. e.
Bölcskey: Demosthenes. 103877—1907. e.
Schuster: Német irod. történelem. I. 59171—1908. e.
Jancsó: Irod. történeti olvasókönyv. 5164—1904. e.
Mika: Világtörténelem. Uj- és legujabb kor. Politikai földrajz. III. rész. — II. k. 76782—1912. e.
Fehér-Szekeres: Természettan. — XI. k. 135223—1912.
König-Beke: Algebra. 136015—1908. e.
Ábel-Lévay-Polikeit: Geometria. — V. k. 90386—1911.
Lutter: Ötszámjegyü log. tábla. — XIV. k. 120957—1912.

VIII. osztály.

Uhlarik: Apologetika. 788—1908. (gör. kath. is)
Zsivkovics: Keleti egyház története. (gör. kel.)
Szelényi: Ker. világnézet. (ág. ev.)
Farkas: A magyarországi prot. egyház története. (ref.)
Fényes: Tüzetes vallás és erkölcstan.
Beöthy: Magyar irodalomtörténet II. r. — X. k. 26116—1910.
Wirth: Szemelvények Qu. Hor. Flaccusból. — III. k. 22392—1912. e.
Schmidt: Tacitus Annalesei. — II. k. 160649—1911. e.
Csengeri: Homeros Iliasa. — IV. k. 37073 1908. e.
Geréb: Görög prózai szemelvények. — III. 144059—1908. e.
Csengeri: Sophokles Antigoneja.
Péterfy-Gyulay-Alexander: Platon és Aristoteles. — V. k. 136289—1911. e.
Zsámboki: Görög müvészet tört. — II. k. 140692—1911. e.
Wagner-Horváth: Görög régiség és irodalomtörténet. — II. k. 155324—1911. e.
Schuster: Német irodalomtörténet. II. 83428 - 1909.
Takács: A magyar nemzet története. 2976—1905.
Fehér-Szekeres: Kisérleti fizika. — XI. k. 135223—1912. e.
König-Beke: Algebra. 136015—1908.
Ábel-Lévay-Polikeit: Mértan. II. — V. k. 190386—1911.
Lutter: Ötjegyü log. táblák. — XIV. k. 120957—1912. e.
Kornis: Lélektan és Logika. I. — 9537—1911. e.

Segédkönyvek.

Csengeri: Homéri világ V—VIII. oszt. 1980—1903 e.
Greguss-Beöthy: Magyar balladák. VI. oszt. 51007—1891.
Kelemen: Magyar-német. német-magyar zsebszótár. III—VIII. oszt. 3003—1904. e.
Lévay—Vida: Görög szótár V—VIII. oszt. 12053—1888. e.
Mika: Történelmi olv. könyv III. oszt. 127636—1911. e.
„ „ „ „ IV. „ 85381—1907. e.
„ „ „ „ V. „ 48111—1908. e.
„ „ „ „ VI. „ 140028—1908. e.
„ „ „ „ VII. „ 78371—1909. e.
„ „ „ „ VIII. „ 58076—1910. e.
Morvay: Magyar népballadák. VI. oszt.
Schmidt: Magyar-latin, latin-magyar szótár I—VIII. oszt.
Shakespeare: Julius Caesar VI. oszt. 19283—1891. e.
Elischer-Föhlich: Szótár Homeros két eposához.

Taneszközök.

Sketchbook. Rajztábla vonalzóval. 45° és 60° vonalzó. Egyenes vonalzó. Körző. Szögmérő. Herbarium. Irásbeli füzetek csakis az intézet és a gyakorlat jellegével ellátva használhatók. Hasonlóan a szószedetek és egyébb füzetek.

Figyelmeztetés.

Az iskolában csak a legujabb kiadású könyveket használhatják a tanulók. A legújabb kiadás fölismerhető a fönti jegyzékben föltüntetett engedélyezési és *évszámok* által. *Régi könyvek nem használhatók, sőt kétszeres kiadást is okozhatnak!* Iskolai rend és tisztaság érdekében a könyvek már az év elején bekötendők.

Rendkivüli tárgyak tanítása:

Angol nyelv heti 2 óra. Évi díj 20 kor.
Francia nyelv heti 2 óra. Évi díj 20 kor.
Gyorsírás heti 2 óra. Évi díj 20 kor.
Zene heti 2 óra. Havi díj 5 kor.
Szabadkézi rajz heti 2 óra. Évi díj 12 kor.
Vívás heti 2 óra. Évi díj 20 kor.
Külön torna heti 2 óra. Évi díj 20 kor.
Kézi munka heti 1 óra. Évi díj 12 kor.
Jelentkezés kötelező az egész esztendőre.

Kirándulások: Nagy kirándulás az út hosszusága, ideje és tartama szerint. *Kötelező* kis kirándulás évenkint egy. Kedvezményes kis kirándulás évenkint egy. Étellel 6 kor., étel nélkül 3 kor. Szülők a kiránduláson önköltségükön vesznek részt. Nagy kirándulás az útirány és vidék szerint fizettetik. (Szokásos díj: 60—80 kor.)

Egyleti díjak: Segélyegyleti díj évi 4 kor. rendes tag; 2 kor. pártoló tag. Torna és vívóegyleti díj évi 2 kor, rendes tag; 1 kor. pártoló tag. Önképzőköri tagsági dij évi 4 kor. Belépő jelentkezés kötelező az egész évre. Fölolvasások segélyegylet javára: belépő az ifjúságnak 20 fillér, idegeneknek és szülőknek 40 fillér.

Kedvezmények: Korcsolyázási és tenniszdíj: Idénjegy 4 kor., idegeneknek 6 kor. Császárfürdői és rudasfürdői jegyek a kapusnál kaphatók, az ifjúság és a szülők számára is. Operai, (Földsz, I. v. II. em. 11-es páholy 21 K, II. em. páholy 12, földsz. támlásszék I—II. sor 6 K, III—IV. sor 5 K, VII—IX. sor 4 K, X—XIV. sor 3·50 K, XV.—XXII. sor 3 K, II. em. páholyülés I. sor 3 K, II. sor 2·50 K: Utalvány 6 f.) Szimfonikus-, Nemzeti-Szinházi (Földsz. p. 14·40 K, I. em. p. 12·40 K, II. em. o. 8·40 K, Zzöllyeszék I—V. s. 3·60 K, Támlásszék VI—XI. s. 2·60 K, XII—XVIII. s. 1·60 K, Erkély II—V s. 1·60 K, VI—VII. s. 1·26 K, II. em. III—IV. s. 1·16 K, III. em. I. s. 0·94 K, II. s. 0·84 K, III—V. s. 0·74 K: Utalvány 6 fill.) Népoperai, (Támlásszék 3·20 K, Körszék 2·20 K, Zártszék 1.80 K és 1·50 K, Erkély I—III. s. 2·20 K, IV—VI. s.

1·80 K, VII—X. s. 1·50 K, XI—XV. s. 1 K, XVI—XIX. s. 0·70 fill.) Vígszinházi, (I. em. p. 14 K, földsz. támlásszék IV—VI. s. 3·30 K, VII—XI. s. 3·30 K, I. erk. támlássz. IV—VI. s. 2·50 K, VII—XI. s. 1·52 K: Utalvány 6 fill.*) jegyek az ifjúsági és egyéb előadásokon, ugyancsak Műcsarnok, Nemzeti Szalon és Szépmüvészeti Múzeumba. A VII. és VIII. oszt. tanulók az Egyetemi, Akadémiai, Nemzeti Múzeum, az Ernst Múzeum, a fővárosi, iparművészeti és statisztikai könyvtárba igazolványos belépőjegyeket kapnak. A bpesti állat- és növénykert tanárok vezetése mellett a tanulók egyenkint 20 fill., az aquáriumba 10 fill. Hungária fürdőbe alsóosztályok 40 fill., felsőosztályok 60 fill. (10-es csoportok). Mai jégpálya használati kedvezményt enged át. Beketow-cirkusz minden szombaton d. u. ifj. előadást rendez, kedvezménye nincs. Svábhegyi fogaskerekű vasúti kedvezmény bizonyos ifjúsági kirándulászkor az igazgatóság révén kapható. A D. M. K. E. két fiúnak cirkvenicai fürdőtelepen félárú kedvezményt biztosít. VIII. vasúti jegyek a kapusnál kaphatók. Közúti vasúti bérletek az igazgatóság pecsétjével ellátott nyomtatott igazolványra adatnak ki. Ezek az igazolványokat a tanulók a vasúti igazgatóságtól kérik.

Figyelmeztetés.

Ösztöndíjakért folyamodó tanulók minden év jan. 1-től jan. 15-ig érdeklődjenek az igazgatóságnál a pályázat jellege és körülményei iránt. Hasonlóképen a katonai tanintézetekbe való fölvétel iránt minden év máj. 1-től máj. 31-ig érdeklődjenek.

Az igazgatóság tudatja, hogy a szülőknek s idegeneknek olyan levélre, melyben válaszbélyeg mellékelve nincsen, nem válaszol. Megjegyzendőnek tartja, hogy a posta a szülőkkel való hivatalos levelezést megbirságolja.

Ugyancsak nem vállal felelőséget az igazgatóság a megrendelés nélkül küldött könyvekért s másféle küldeményekért, melynek nagy része nem is kerül az igazgatóság kezébe.

---

*) Utalványdíj a segélyegylet javára szolgál.

XIV.

„Függelék."

A budapesti III. ker. m. kir. áll. főgimnázium volt iskolatársainak szövetségéről.

Már 1910 juniusában, amikor intézetünkben első alkalommal tartottunk érettségi vizsgálatot, felmerült a volt iskolatársak szövetségének megalakítására irányuló eszme, mely a tanári testülettől indult ki és élénk visszhangra talált a végzett növendékek körében, kik egyenesen szükségét érezték annak, hogy olyan egyesületet létesítsenek, mely egyrészről emberbaráti célok megvalósításának szolgálatában álljon a nyujtandó segélyek utján, másrészről fenntartsa és erősítse a kapcsolatot az intézet és volt növendékei, valamint utóbbiak között egyaránt.

Miután a létesítendő egyesület működése nagyobb számú tagot tételez fel, be kellett várnunk a harmadik érettségi vizsga befejezését is, ami 1912 juniusában következett be s csak ezután foghattunk hozzá a megalakítás előkészítéséhez. De addig sem voltunk tétlenek, koronkint összejöveteleket rendeztünk, volt növendékeinkkel fenntartottuk az érintkezést, kirándulásokra gyüjtöttük őket össze, szivesen láttuk őket az intézeti ünnepélyeken és hangversenyeken.

1912 őszén nehány lelkes ifju vállalkozott arra, hogy mind a három év folyamán érettségi vizsgát tett volt növendékeinket közös megbeszélésre gyüjtsék össze. Az összejövetel valóban ünnepélyes volt, azon mintegy hetvenen gyültek egybe, a tanári testületet pedig az igazgató, Barthos Indár,

Makoldy Viktor, Máté Lajos dr. és Mátrai Vilmos képviselték. Az összejövetel az igazgató hatásos, buzdító szavaira, melyekkel kifejtette az alakítandó szövetség előnyeit, nagy fontosságát és szükségességét, előkészítő bizottságot küldött ki az alapszabály-tervezet kidolgozására és az alakuló közgyülést március 9-ére tüzte ki. E napon nagy lelkesedéssel kimondották a jelen voltak a Szövetség megalakulását, az alapszabály-tervezetet csekély módosítással elfogadták, megalakították a tisztikart és megválasztották a 24 tagu választmányt.

Tiszteletbeli elnök lett Morvay Győző dr. főgimnáziumi igazgató, ki a Szövetség megalakítása körül elévülhetetlen érdemeket szerzett és szivesen átengedte és átengedni igérte a Szövetség gyülései számára az intézet egyik termét, továbbá hozzájuttatta a Szövetséget ötven koronányi összeghez, mely összeg az alapitási költségek fedezésére szolgált, egyuttal kilátásba helyezte tiszteletbeli elnökünk, hogy a Szövetséget a tőle telhető módon támogatni igyekszik a jövőben is.

A tisztikar tagjai: Makoldy Viktor elnök, Vajda Lajos alelnök, Günther Tivadar titkár, Bányai Zoltán pénztáros, Turányi Dénes ellenőr, Széchy Endre és Benedek Sándor jegyzők.

A választmány tagjai: Alföldi Andor, Apor Róbert, Balázs János, Bálint Sándor, Deák Endre, Dvorzsák Dezső, Eisner Rezső, Fehér Sándor, Fets Sándor, Goldinger Ferenc, Hilbert László, Inkei Gusztáv, Kiss Jenő, Kriszháber Ákos, Maurer Rezső, Pausz Béla, Pecsenka Lajos, Petheő Béla, Polifka Károly, Schäffer István, Somogyi István, Sziklai Pál, Willner Miksa és Zloch Károly. — *A tagok száma: 60.*

A Szövetség választmánya sürgősen felterjesztette az elfogadott alapszabályokat a belügyminiszteriumba, de eddig még nem érkezett hir a jóváhagyásukról, minélfogva az idei működés csak a társas érintkezés ápolására szorítkozott, mely célból május 28-án eléggé látogatott kirándulást rendeztünk a Nagy-Szénásra és onnan Piliscsabára. E kiránduláson résztvett mint vendég intézetünk egyik közszeretetében álló

volt tanára, Goldzieher Károly dr., műegyetemi m. és paedagogiumi tanár is.

A főgimnázium 1912/13. évi tanári testülete, valamint Makoldy Viktor és Morvay Szilárd alapító tagjai a Szövetségnek.

A főgimnáziumi ifjúságának tájékoztatásul a felterjesztett alapszabályoknak nehány pontját itt közöljük.

4. §. A szövetség célja: *a) az iskola volt és jelenlegi tanítványainak erkölcsi és anyagi támogatása, b) a volt iskolatársak közötti társas érintkezés ápolása.*

6. §. Rendes tagul felvehető, ki a bpesti III. ker. m. kir. áll. főgimnáziumba járt és vagy érettségi vizsgálatot tett, vagy 20. életévét betöltötte. A rendes tagság tartama 3 év. Évi tagsági díj 4 korona.

A Szövetség tagjai a tiszti karon és választmányon kívül:

Bátor Sándor
Berzsenyi Lajos
Bihar Jenő
Biró Béla
Blaskovits Lajos
Bleyer Ernő
Czintula Zoltán
Dobay József
Dobi Andor
Dobi Ernő
Egger Gyula
Federit Herman
Finály Rezső
Gremsperger Tibor
Heltai Tibor
Herman Lajos
Horváth László
Karácsony Gyula
Katunszki Károly
Keszits Károly
Kéri Jenő
Klein Lajos
Kocsner Jakab
Komor Vilmos
König Miksa
Krikler Ferenc
Krinitzky Pál
Marczinka Géza
Meisl Szigfrid
Mocsári Márton
Mondok László
Neumann Lajos
Pászti Elemér
Perlroth Vilmos
Petheő József
Radó Sándor
Richter Rezső
Schiffler Ernő
Schnepf Ferenc
Schubert Ágost

Skoda Rikárd
Somogyi Gyula
Staufer Gábor
Szemes Ferenc
Szemző Sándor
Széchy Dezső
Sztracska József
Vas Géza
Weiser Herman
Zádor Zoltán
Zimmermann Endre
Zsigmond Andor
Zsigmondy Hugó

(Makoldy Viktor.)

TARTALOM.

Oldal.

I. Adatok az intézet történetéhez 3
II. A testület 16
III. Végzett tananyag 22
IV. Iskolaorvosi jelentés. *Dr. Párdányi Emil* 40
V. Az intézet tanulmányi kirándulásai. *Mátrai Vilmos, Kerékgyártó Árpád* 50
VI. Rendkívüli munkásság 62
1. Segítő egyesület 62. — 2. Ifjúsági önképzőkör 70. — 3. Filologiai Kör 72. — 4. Testgyakorló Kör 72. — 5. Gyorsírás 76. — 6. Természetrajzi munkásság 77. — 7. Ének és zene 83. — 8. Szabad liceum 85.
VII. Fölszerelés évi gyarapodása 87
Fölszerelés sommás kimutatása 94
VIII. Osztályozás 95
IX. Érettségi vizsgálat 110
X. Jutalmak 111
XI. Tájékoztatás a jövő iskolai évre 112
A) Fölvétel 112
B) Görög nyelvet helyettesítő tantárgyak megválasztásáról 127
C) Érettségi vizsgálati utasítás 129
XII. A tanulókra vonatkozó statisztikai adatok 135
XIII. Tankönyvek az 1913-1914. iskolai évre 138
Rendkívüli tárgyak tanítása 145
XIV. Függelék. A budapesti III. ker. m. kir. áll. főgimn. volt iskolatársainak Szövetségéről. *Makoldy Viktor* 147